

Etelä-Hämeen Osuuspankin
tilinpäätös ja
toimintakertomus 2021

ETELÄ-HÄMEEN OSUUSPANKKI

Y-TUNNUS 0152543-1

SISÄLLYSLUETTELO

sivu

- 1 Toimintakertomus
- 25 Osuuspankin tuloslaskelma ja tase
- 27 Rahoituslaskelma
- Osuuspankin tuloslaskelman ja taseen liitteenä
annettavat tiedot
- 29 Osuuspankin tilinpäätöksen merkittävimmät laatimisperiaatteet
- 47 Liitetiedot
- 67 Luettelo kirjanpitokirjoista, tositteiden lajeista sekä selvitys
niiden säilytystavoista
- 74 Hallituksen allekirjoitus
- 74 Hallintoneuvoston lausunto
- 75 Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

ETELÄ-HÄMEEN OP

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Vuotta 2021 leimasi edelleen jatkunut korona-pandemia. Pandemiasta huolimatta pankkipalveluiden kysyntä ja siten pankin liiketoimintaedellytykset olivat hyvät.

Pankin korkokate kasvoi 0,3 %. Korkokatteen kasvua hidasti edelleen jatkunut negatiivinen korkotaso. Palkkiotuottojen määrä kasvoi 5,7 %. Palkkiotuottojen hyvää kasvua edisti liiketoimintavolyymien vahva kasvu.

Pankin liikevoitto oli 12,2 miljoonaa euroa. Liikevoitto ylitti budjetoidun tuloksen 1,0 miljoonalla eurolla ja kasvua edelliseen vuoteen oli 1,1 miljoonaa euroa.

Liikevoittoa paransi edelliseen vuoteen verrattuna palkkiotuottojen kasvu sekä luottojen arvonalentumistappioiden vähäisyys. Kertaluonteisina erinä liikevoittoa paransi pankin saama TLTRO maksu. Vertailuvuoteen nähden liikevoittoa kuormitti tehdyt kiinteistöjen arvonalennukset, henkilöstökulujen ja sääntelyn vaatimuksien lisääntymisestä aiheutuneiden kulujen kasvu.

Pankin asiakasliiketoiminnan kasvu oli erityisen vahvaa ollen 7,7 % (4,9 %). Rahoitustoiminta kasvoi 4,0 % (-1,3 %) ja asiakasvarojen kasvu oli 10,7 % (10,2 %). Asiakkaiden tekemien sijoitusratkaisujen ja sijoitusten lunastusten eroa kuvaava varallisuudenhoidon nettomyynti oli 70,6 miljoonaa euroa ylittäen merkittävästi sille asetetun tavoitteen 33,7 miljoonaa euroa.

Omistaja-asiakkaiden määrä oli vuodenvaihteessa 52 024. Määrä kasvoi vuoden aikana 0,8 % (0,4 %). CET1 vakavaraisuus oli vahva 48,0 % (46,1 %).

Avainlukuja

Avainlukuja			Muutos, %
	2021	2020	
Liikevoitto, 1000 €	12 193	11 087	10,0
Kulujen suhde tuottoihin, %	66,9	64,1	2,8
Oman pääoman tuotto (ROE), %	3,5	3,5	0,1
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	48,0	46,1	1,9
Henkilöstö keskimäärin *	120	121	-1,6
Omistaja-asiakkaat	52 024	51 601	0,8

* FTE-luku

OP Ryhmä

Etelä-Hämeen Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa. Kaikki jäsenet ovat omistaja-asiakkaita, joista jokaisella on yksi yhtäläiset oikeudet tuottava jäsenosuus.

Osuuspankki kuuluu OP Ryhmään, joka on johtava suomalainen finanssiryhmä. Se koostuu itsenäisistä osuuspankeista ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. OP Ryhmän ja sen jäsenpankkien keskitettyjen palveluiden kehittämisestä ja tuottamisesta vastaavat OP Osuuskunta ja sen tytäryhtiö OP Vähittäisasiakkaat Oyj. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Osuuspankki on OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset yhdessä niiden konsolidointiryhmiin kuuluvien yhteisöjen kanssa muodostavat yhteenliittymän, josta säädetään laissa talletuspankkien yhteenliittymästä (yhteenliittymälaki). Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista ja niiden vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenliittymän tasolla. OP Ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.

Osuuspankilla jäsenluottolaitoksena ei ole velvollisuutta julkistaa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 12 §:n mukaista puolivuositiedotusta. Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III -tiedot) kokonaisuudessaan, vaan ne julkistetaan OP yhteenliittymästä.

Toimintaympäristö

Maailmantalous elpyi vuonna 2021 koronapandemian aiheuttamasta kriisistä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä talous kasvoi hyvin omikronmuunnoksen aiheuttamasta tartuntojen kasvusta huolimatta. Inflaatio kiihtyi vuoden loppua kohti voimakkaasti ja saavutti useassa maassa nopeimman vauhdin vuosikymmeniin.

Euroopan keskuspankki ilmoitti joulukuussa vähentävänsä vähitellen arvopaperiostojaan vuoden 2022 aikana ja pitävänsä ohjauskoron nostoa epätodennäköisenä vuonna 2022. Euribor-korot pysyivät vakaina, mutta pitkät korot nousivat vuoden aikana maltillisesti.

Suomen BKT ylitti pandemiaa edeltäneen tasonsa jo keväällä, ja elpyminen jatkui hyvää vauhtia syksyllä. Työllisyys on toipunut nopeasti kriisistä, ja työttömyys vähentynyt selvästi. Suomessa inflaatio kiihtyi maltillisemmin kuin euroalueella kokonaisuutena, jos kohta se nousu oli korkeimmillaan sitten 2010-luvun alkuvuosien. Myös asuntojen hinnat nousivat nopeimmin vuosiin. Vuoden lopulla asuntomarkkinoiden vire alkoi hidastua, mutta säilyi vahvana.

Hämeenlinnan ja Hattulan väestömuutos oli +121 asukasta ja Riihimäen, Hausjärven ja Lopen väestömuutos oli -241 asukasta. Kuntien välinen nettomuutto toimialueemme osalta oli -120 asukasta.

Pankin asuntorahoituksen muutos oli 4,5 % (-0,4 %). Asuntorahoituksen vahvan kasvun mahdollisti merkittävästi lisääntynyt kysyntä, joka perustui keskeisesti työn tekemisen murroksesta johtuvaan asumisen lisätilavaateeseen ja tästä seuranneeseen alueen kilpailukyvyyn vahvistumiseen. Yritysrahoituksen muutos oli 5,3 % (-3,4 %). Pankin asiakasvarat kasvoivat 10,7 % (10,2 %).

Yritysvastuu

Vastuullisuus on tiivis osa OP Ryhmän ja osuuspankkien liiketoimintaa ja strategiaa. OP Ryhmän vastuullisuustyö perustuu ryhmän perustehtävään ja arvoihin, joita asiakasomisteinen liiketoimintamalli tukee. Liiketoiminnan tulee edistää asiakkaiden ja toimintaympäristön hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävää taloudellista menestystä. OP Ryhmän tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä toimialallaan Suomessa. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu neljän teeman ympärille: vahvistamme suomalaisten taloustaitoja, edistämme kestävää taloutta, tuemme paikallista elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä sekä käytämme tietopääomaamme vastuullisesti.

OP Etelä-Hämeen hallitus käsittelee pankin vastuullisuusohjelman vuosittain ja vastuullisuustoiminta raportoidaan hallitukselle.

Nuorten taloustaitoja edistämme ensisijaisesti 9-luokkalaisille suunnatulla yhteistyöllä. Kohtasimme viime vuonna 455 nuorta taloustaitojen edistämisen merkeissä. Lisäksi valmennamme nuorten työelämätaitoja yhteistyössä koulujen kanssa. Olemme mukana tukemassa toimialueemme koululaisten taloustaito-

opetusta TAT yrityskylä Tampereen toiminnan kautta. Olemme Riihimäki Robotiikan pääyhteistyökumppani. Riihimäki Robotiikka on lasten ja nuorten osaamista kasvattava ja toimialueen elinvoimaa sekä erottautumista edistävä hanke.

Pankki työllisti vuonna 2021 yhteensä 12 kesätyöntekijää.

Asiakkaidemme digitaitoja olemme edistäneet jatkuvalla asiakaskohtaisella neuvonnalla ja neljän digitaitotilaisuuden kautta. Koronaepidemiatilanne rajoitti suunniteltujen tilaisuuksien määrää. Perustimme op.fi/etela-hame -sivuille Arjen pankkipalvelut senioreille -osion. Teimme ohjeita digipalveluiden käytöstä: op-mobiilista, saavutettavuudesta ja turvallisuudesta. Lisäksi ohjeita jaettiin paperisena konttorista.

Edistämme alkavien ja kasvavien yritysten toimintaedellytyksiä tekemällä aktiivista yhteistyötä Hämeenlinnan ja Riihimäen business parkkien kanssa. Osallistumme mahdollistajana paikallisiin tapahtumiin ja teemme yhteistyötä erityisesti lasten ja nuorten kulttuuri- ja liikuntatoimijoiden kanssa sekä alueen mainetta ja näkyvyyttä vahvistavien toimijoiden kanssa.

Parhailaan suunnittelussa ja toteutuksessa olevat toimitilahankkeemme toteutamme siten, että pankin oman toiminnan ympäristöpäästöt vähenevät. Toimimme yhtenä Vanajavesikeskuksen pääyhteistyökumppanina.

Toteutimme ensimmäistä kertaa kyselyn omistaja-asiakkaidemme mielipiteistä vastuullisuustoiminnan suuntaamisesta. Suurimman kannatuksen saivat nuorten työllistymisen ja koulutuksen tukeminen ja teot luonnon ja ympäristön hyväksi.

OP Ryhmän Hyvän liiketavan periaatteet (Code of Conduct) sisältävät OP Ryhmän vastuullisuus- ja ympäristöperiaatteet, joiden mukaisesti kaikkien OP Ryhmässä työskentelevien tulee toimia roolista, asemasta tai toimipaikasta riippumatta. Yksityiskohtaisemmat säännöt ja ohjeet täydentävät Hyvän liiketavan periaatteita. Toimittajan vastuullisuusvaatimukset (Supplier Code of Conduct) velvoittavat kaikkia ryhmän palveluntarjoajia, muita toimittajia ja kumppaneita. OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiativen (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet. OP Ryhmän ryhmätasoinen vastuullisuusraportointi perustuu GRI-standardeihin ja on luettavissa osana OP Ryhmän vuosi 2021-katsausta. Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista on julkaistu osana OP Ryhmän toimintakertomusta 2021. Molemmat raportit löytyvät osoitteesta www.op.fi/web/raportit/op-ryhman-raportit.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Osuuspankki seuraa tarkasti tautitilanteen kehitystä ja viranomaisten suosituksia. Hygieniaan ja turvalliseen asiointiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Asiakkaita on ohjeistettu noudattamaan viranomaisten suosituksia. Ohjeistuksilla ja toimenpiteillä on edistetty asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuutta epidemian eri vaiheissa.

Osuuspankki on mahdollistanut henkilöstölleen mahdollisimman turvalliset työolosuhteet toimistoissa ja konttoreissa sekä etätöiden tekemisen laajamittaisesti niissä työtehtävissä, missä se on mahdollista. Näillä toimilla varmistetaan, että yhteiskunnan näkökulmasta kriittiset palvelut toimivat myös koronakriisin aikana.

Pankin asiakasneuvotteluissa kohtaamisten kysyntä painottui yhä enemmän etäkohtaamisiin.

Osuuspankki maksoi Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2019 Tuotto-osuuksien haltijoille 8.2.2021. Tuotto-osuuksien korot vuodelta 2020 maksettiin Tuotto-osuuksien haltijoille 4.10.2021. Osuuspankki on noudattanut voitonjaossaan Euroopan keskuspankin (EKP) suositusta, jonka voimassaolo päättyi 30.9.2021.

OP Ryhmä juhlistaa 120-vuotista taivaltaan nostamalla omistaja-asiakkaidensa Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta 1,20 prosenttiyksiköllä. Lisäkoron myötä Tuotto-osuuden tuottotavoite on vuonna 2022 yhteensä 4,45 prosenttia. Koron maksaminen ja sen määrä riippuvat osuuspankin toiminnan tuloksellisuudesta. Tuotto-osuus on omistaja-asiakkaan pitkäaikainen oman pääoman ehtoinen sijoitus omaan osuuspankkiin. Tuotto-osuudet lisäävät osaltaan OP Ryhmän luotonantokykyä ja auttavat toteuttamaan ryhmän perustehtävää eli omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön kestävän taloudellisen menestyksen, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä. Tuotto-osuuden 1,20 prosentin lisäkorko alkoi kertyä 1.1.2022 alkaen.

Vuoden 2021 aikana OP Ryhmässä toteutettiin omistaja-asiakasuudistusta, jonka tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää omistaja-asiakkaan etuja, vahvistaa omistaja-asiakkaan hyötykokemusta sekä kirkastaa omistaja-asiakasviestintää.

Pankin edustajistovaalit pidettiin 4.-17.11.2021. Vaaleissa valittiin seuraavalle neljälle vuodelle 40 henkilön edustajisto. Valituista edustajiston jäsenistä naisia oli 16 ja miehiä 24.

Pandemia kiihdytti jo ennen pandemiaa alkanutta työn tekemisen muutosta. Muutokseen liittyy keskeisesti etätyön määrän lisääntyminen. Lisääntynyt etätyön tekeminen edellyttää aikaisempaa enemmän tilaa ja yksityisyyttä kotona työskentelyyn. Tämä ilmiö on näkynyt pankin toimialueella selvästi. Asuntolainojen keskikoot kasvoivat vuoden aikana 26 %. Keskimääräisen uuden asuntolainan määrä vuonna 2021 oli 112 tuhatta euroa. Hyvä sijainti lähellä pääkaupunkiseutua ja asumisen pääkaupunkiseutua merkittävästi alempi hintataso vahvistivat toimialueen asuntojen kysyntää ja mahdollistivat erinomaisen asuntorahoituksen kasvun. Uusia asuntoluottoja nostettiin 43 % enemmän kuin edellisvuonna.

Osuuspankki on arvioinut uudelleen kiinteistöjensä arvoja. Kiinteistöjen arvot on saatettu vastamaan tilojen arvoa OP Ryhmän strategian mukaiselle liiketoiminnalle. Pankki teki arvioiden perusteella kiinteistöjen arvonalennuskirjauksia yhteensä 1 351 tuhatta euroa, joista arvonkorotusten purkamisia oli 951 tuhatta euroa. Nettovaikutus tulokseen oli 400 tuhatta euroa.

Pankin omistama Talo-osakeyhtiö Keskiö teki päätöksen jatkaa kiinteistön peruskorjaamista kunnostamalla yhtiön omistuksessa olevat hotellitilat. Samassa yhteydessä hotellitoimintaa harjoittavan yrityksen kanssa tehtiin pitkä vuokrasopimus. Hotellitilojen peruskorjaamisen jälkeen toteutetaan pankin pääkonttorin tilojen vesi- ja viemäriputkistojen peruskorjaaminen. Riihimäen konttorin toimitilaratkaisun valmistelua on pitkittänyt eri vaihtoehtojen selvittäminen. Tavoitteena on tehdä päätös Riihimäen konttoritilojen osalta kevään 2022 aikana.

Vuoden 2021 Etelä-Hämeen Osuuspankin toimeliaisuuspalkinto myönnettiin Etelä-Hämeen partiolaisille. Partiolike on ansiokkaasti jatkanut toimintaansa koronapandemian aikana. Lapset ja nuoret ovat koronapandemian aikana joutuneet joustamaan paljon ja samanikäisten tapaamisia on yhteiskunnassa rajoitettu. Korona-aikana partioiden lippukuntatoimintaa on tehty aktiivisesti niin etäyhteyksin kuin pienemmissä ryhmissä ulkona.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

OP Koti Etelä-Hämeen ja OP Koti Janakkalan hallitukset ovat tehneet päätöksen valmistella rakennekehityshanketta, jossa OP Koti Etelä-Häme ostaisi OP Koti Janakkalan kiinteistönvälityслиiketoiminnan, ja samalla OP Koti Janakkalasta ja Janakkalan Osuuspankista tulisi OP Koti

Etelä-Hämeen vähemmistöosakkaita. Toteutuessaan hankkeen myötä Kanta-Hämeeseen syntyisi merkittävä maakunnallinen välityslieki, jonka toimialue kattaisi Hattulan, Hausjärven, Hämeenlinnan, Janakkalan, Lopen ja Riihimäen kunnat ja kaupungit, ja sillä olisi toimistot Hämeenlinnassa, Riihimäellä ja Turengissa.

Rakennekehityshankkeen tavoitteena on, että OP Koti Etelä-Hämeen ja OP Koti Janakkalan yhtiökokoukset voisivat tehdä hankkeesta lopullisen päätöksen maaliskuun 2022 loppuun mennessä.

Osuuspankin tulos

Liikevoittoon vaikuttaneiden keskeisimpien tuotto- ja kuluerien kehitys kolmelta viimeiseltä vuodelta on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Tulosanalyysi				
1000 €				
	2021	2020	Muutos, %	2019
Tuotot				
Korkokate	16 094	16 044	0,3	15 402
Muut tuotot				
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	5 130	6 959	-26,3	6 784
Palkkiotuotot, netto	14 382	12 468	15,3	13 388
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-2	-6	-63,5	-40
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	-	-		-
Suojauslaskennan nettotulos	-	0	100	-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-525	204	-356,9	-86
Liiketoiminnan muut tuotot	1 762	589	199,2	659
Yhteensä	20 746	20 215	2,6	20 705
Tuotot yhteensä	36 840	36 258	1,6	36 107
Kulut				
Henkilöstökulut	8 701	7 782	11,8	7 276
Muut hallintokulut	11 578	11 708	-1,1	11 204
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	185	204	-9,3	194
Liiketoiminnan muut kulut	4 187	3 551	17,9	2 865
Kulut yhteensä	24 651	23 245	6	21 539
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista	-4	1 926	-100,2	696
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot sekä arvonalentumistappiot	-	-		-
Liikevoitto (-tappio)	12 193	11 087	10	13 872

Pankin liikevoitto kasvoi selvästi vertailukaudesta. Liikevoiton kasvun taustalla oli odotettavissa olevien luottotappioiden merkittävä lasku. Pankin tuotot pysyivät vertailukauden tasolla. Kulut kasvoivat vertailukaudesta.

Korkokate kasvoi maltillisesti vertailukaudesta. Korkoympäristö pysyi edellisvuoden kaltaisena.

Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista laskivat selvästi. Muutos oli ennakoitua ja johtui OP Ryhmän linjauksesta vahvistaa OP Ryhmän tytäryhtiöiden vakavaraisuuslukuja.

Palkkiotuotot kasvoivat vertailukaudesta selvästi. Kasvun taustalla oli laaja-alainen onnistuminen eri liiketoiminta-alueilla. Palkkiotuottojen tarkempi erittely taulukossa sivulla 6.

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot laskivat merkittävästi vertailukaudesta. Laskua selittää pankin 100 %:sti omistamaan kiinteistöyhtiöön tehty arvonalennuskirjaus sekä pankin vuokratilaisille annetut merkittävät vuokratilalennukset tilikauden aikana.

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat merkittävästi vertailukaudesta. Kasvua selittää TLTRO-operaatiosta saatu tuotto.

Henkilöstökulut kasvoivat vertailukaudesta. Henkilöstökuluja kasvattivat yleiskorotuksesta johtuva palkkojen kasvu, henkilöstörekrytoinnit, joilla vahvistettiin osaamista erityisesti rahoituspalveluissa, sekä lyhytaikaisen palkitsemisen määrän kasvu vertailuvuodesta.

Muut hallintokulut laskivat lievästi vertailukaudesta.

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat selkeästi vertailukaudesta. Kulujen nousua selittää OP Ryhmän kasvanut panostus rahanpesun torjuntaan sekä riskienhallinnan vahvistamiseen.

Odotetut luottotappiot laskivat merkittävästi vertailukaudesta. Odotettujen luottotappioiden laskua selittää pankin luottoriskiaseman vahvistuminen sekä yksittäisten asiakaskokonaisuuksien vastuiden poistuminen pankin taseesta.

Palkkiotuotot 1000 €	2021	2020	Muutos, %
	Talletuksista	432	16
Luotonannosta	1 691	1 946	-13,1
Maksuliikkeestä	4 670	4 512	3,5
Arvopapereiden välityksestä ja liikkeeseen laskusta	1 734	1 439	20,6
Omaisuuksien hoidosta ja lainopillisista tehtävistä	2 395	2 529	-5,3
Takauksista	365	221	65,3
Vakuutusten välityksestä	3 298	3 198	3,1
Muut	4 468	4 160	7,4
Yhteensä	19 052	18 020	5,7
OP-bonukset	-3 778	-4 636	-18,5
Palkkiotuotot yhteensä	15 275	13 384	14,1
Palkkiokulut	893	916	-2,5
Palkkiotuotot, netto	14 382	12 468	15,3

Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot			
1000 €	2021	2020	Muutos, %
Toteutuneiden ja odotettavissa olevien luottotappioiden määrä yhteensä	-4	1 926	-100,2
Toteutuneet ja odotettavissa olevat luottotappiot luotto- ja takaukskannasta %	0	0,14	-0,14

Tase ja taseen ulkopuoliset sitoumukset

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä

Keskeisimpien tase- ja sitoumuserien kehitys kolmelta vuodelta ja tilikauden 2021 muutos on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Keskeisiä tase- ja sitoumuseriä 1000 €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %	31.12.2019
Tase	2 126 983	1 947 417	9,2	1 703 353
Luotot	1 459 175	1 367 043	6,7	1 349 595
Saamistodistukset	-	-		-
Osakkeet ja osuudet	154 729	154 752	0	154 812
Talletukset	1 366 516	1 278 625	6,9	1 119 537
Oma pääoma	259 314	251 927	2,9	249 260
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	151 791	117 683	29	93 972

Pankin luottokanta kasvoi vahvasti ja kasvua oli vertailukauteen 92 miljoonaa euroa. Luottokanta kasvoi sekä henkilöasiakas- että yritysasiakasliiketoiminnassa.

Asiakastalletukset kasvoivat 88 miljoonaa euroa. Myös talletuskannan kasvu tuli henkilöasiakas – että yritysasiakastalletuksista.

Pankin omaa pääomaa vahvisti tilikauden voitto sekä omistaja-asiakkaiden merkitsemät tuotto-osuudet vuoden 2021 aikana.

Vahva luottokannan kasvu lisäsi sitovien luottolupausten määrää, mikä näkyi taseen ulkopuolisten sitoumusten kasvuna vertailukaudesta.

Antolainauksen kehitys

Uusia luottoja myönnettiin tilikauden aikana 338 624 tuhatta euroa (238 159¹). Luottokanta oli yhteensä tilikauden lopussa 1 459 009 tuhatta euroa (1 366 820¹).

Järjestämättömät saamiset ja lainanhoitojoustosaamiset kehittyivät tilikauden aikana seuraavasti:

Järjestämättömät saamiset ja lainanhoitojoustot 1000 €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Järjestämättömät saamiset	31 205	27 222	14,6
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset	6 516	8 280	-21,3
Järjestämättömät lainanhoitojoustosaamiset	18 368	13 886	32,3
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset	6 321	5 056	25
Terveet lainanhoitojoustosaamiset	58 040	59 544	-2,5
Ongelmasaamiset yhteensä	89 244	86 766	2,9

Taulukon luvut esitetään bruttomääräisinä eli luvuista ei ole vähennetty tappiota koskevaa vähennyserää. Vertailukauden tiedot on oikaistu bruttomääräisiksi. Yli 90 päivää erääntyneenä saamisena esitetään jäljellä oleva pääoma sellaisesta saamisesta, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Lainahoitojoustosaamisena esitetään saamiset, joiden sopimusten

¹ Suluissa vertailulukku 31.12.2020.

ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Todennäköisesti maksamatta jäävinä saamisina esitetään muut heikompiin luottoluokkiin kuuluvat saamiset.

Kiinteistöomistukset

Osuuspankin kiinteistöomistukset muodostuvat omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja sijoituskiinteistöistä.

Kiinteistöomistukset		
1000 €	31.12.2021	31.12.2020
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	4 950	5 356
Prosenttia taseesta	0,2	0,3
Sijoituskiinteistöt		
Sitoutunut pääoma	1 092	2 531
Prosenttia taseesta	0,1	0,1
Käypä arvo	1 092	4 178,7
Nettotuotto, %	13,7	3,1
Kiinteistöihin sitoutunut pääoma yhteensä	6 042	7 888
Prosenttia taseesta	0,3	0,4

Kiinteistöyhteisöjen sitoutunut pääoma muodostuu osakehuoneiston kirjanpitoarvosta ja osakehuoneistoon kohdistuvasta lainaosuudesta.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt

Omassa käytössä olevia kiinteistöjä on taseessa 4 950 tuhatta euroa. Oman käytön kiinteistöihin kohdistui arvonalennuksia 4 tuhatta euroa.

Sijoituskiinteistöt

Pankilla on kiinteistösijoitusyhtiön osakkeita 264 tuhannen euron arvosta. Pankin myöntämiä luottoja yhtiölle oli 828 tuhatta euroa.

Sijoituskiinteistöistä kirjattiin arvonalennuksia tilikauden aikana 396 tuhatta euroa.

Muun sijoitustoiminnan kehitys

Saamiset luottolaitoksilta, joista valtaosan muodostavat saamiset OP Yrityspankki Oyj:ltä, olivat 498 420 tuhatta euroa (410 492). Saamisia OP Yrityspankki Oyj:ltä kasvattivat LCR-talletusten määrän kasvu sekä TLTRO III-operaatio.

Tilikauden lopussa osuuspankilla oli sijoituksia keskusyhteisön osuuspääomaan yhteensä 154 669 tuhatta euroa (154 669).

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille

Yleisön talletusten ja muiden velkojen kehitys on kuvattu alla olevassa taulukossa. Muut velat muodostuvat markkinarahaveloista ja valtion varoista välitetyistä lainoista.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille			
1000 €	31.12.2021	31.12.2020	Muutos, %
Talletukset			
Maksuliiketililit	907 838	837 888	8,3
Sijoittamistilit	454 565	437 806	3,8
Valuuttatalletukset	2 624	2 213	18,6
Muut talletukset	1 489	719	107,2
Talletusvelat yhteensä	1 366 516	1 278 625	6,9
Muut velat	137	192	-28,5
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	1 366 654	1 278 817	6,9

Muun vieraan pääoman ja sitoumusten kehitys

Velat luottolaitoksille, jotka muodostuvat veloista OP Yrityspankki Oyj:lle ja ns. väliluotosta OP-Asuntoluottopankki Oyj:lle, kasvoivat 421 835 tuhanteen euroon (303 334).

Oma pääoma ja varaukset

Etelä-Hämeen Osuuspankin koko oman pääoman määrä kasvoi 2,9 prosenttia 259 314 tuhanteen euroon (251 927).

Osuuspääoma

Osuuspääoma oli 85 542 tuhatta euroa (79 862). Omistaja-asiakkailta oli tilikauden lopussa sijoituksia jäsenosuuksiin 5 375 tuhatta euroa (5 322) ja Tuotto-osuuksiin 80 167 tuhatta euroa (74 540). Irtisanottuja Tuotto-osuuksia oli tilikauden lopussa 7 907 tuhatta euroa (7 888) ja irtisanottuja jäsenosuuksia 172 tuhatta euroa (160).

Tuotto-osuuksien haltijoille maksettiin helmikuussa 2021 vuodelta 2019 korkoa 3,25 prosenttia ja lokakuussa 2021 vuodelta 2020 korkoa 3,25 prosenttia eli yhteensä 5 014 954,92 euroa. Tuotto-osuuksien korkojen maksut vuosilta 2019 ja 2020 viivästettiin poikkeuksellisesti valvojan ohjeistuksen mukaisesti. Jäsenosuosuuspääomalle ei makseta korkoa.

Osuuspankilla voi osuuskuntalain ja osuuspankin sääntöjensä mukaan olla jäsenen oikeudet tuottavia jäsenosuuksia ja vapaaehtoisina osuuksina Tuotto-osuuksia. Osuuspankin osuuspääomassa on jäsenosuuksia 52 024 kpl. Jokaisella jäsenellä on velvollisuus ottaa yksi osuuspankin jäsenosuuksia ja maksaa siitä merkintähintana 100 euron suuruisen jäsenosuusmaksu. Tuotto-osuuksia on osuuspankin osuuspääomassa 801 673 kpl. Tuotto-osuuksia voivat merkitä vain osuuspankin jäsenet ja niiden antamisesta päättää osuuspankin hallitus. Tuotto-osuuden nimellisarvo ja siitä osuuspankille merkintähintana maksettava tuotto-osuusmaksu on 100 euroa.

Jäsen- ja tuotto-osuusmaksut palautetaan osuuspankin sääntöjen, osuuskuntalain ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaisesti ja sanotuissa laeissa mainituin edellytyksin jäsenyyden päätyttyä tai irtisanottaessa jäsenosuuksia tai Tuotto-osuuksia. Jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai Tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Palautuksiin vaaditaan valvojan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Osuuspankilla on kuitenkin oikeus kieltäytyä jäsenosuusmaksujen ja tuotto-osuusmaksujen palauttamisesta osuuspankin toiminnan aikana. Osuuspankki voi myöhemmin päättää edellä mainitun kiellon kumoamisesta. Palauttamista koskevasta kiellosta ja sen kumoamisesta päättää tarvittaessa pankin hallitus. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

Osuuspankilla on oikeus lunastaa kaikki Tuotto-osuudet. Lunastusoikeuden käyttämisestä päättää osuuspankin hallitus. Lunastukseen vaaditaan keskusyhteisön lupa sekä valvojan viranomaisen lupa, mikäli sääntely sitä edellyttää.

Muut oman pääoman erät

Arvonkorotuksia purettiin yhteensä 951 tuhatta euroa.

Veroperusteiset varaukset

Luottotappiovarausta kasvatettiin 5 miljoonaa euroa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Osuuspankin luottoriskin pääomavaateen laskennassa käytetään sisäisten luokitusten menetelmää. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä. Myös operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan standardimenetelmällä.

OP Ryhmä julkistaa ns. Pilari III:n mukaiset tarkemmat vakavaraisuustiedot tilinpäätöksen yhteydessä. OP Ryhmän tilinpäätös ja Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot ovat luettavissa www.op.fi verkkopalvelussa.

Osuuspankin omat varat muodostuivat seuraavasti:

Omat varat 1000 euroa	31.12.2021	31.12.2020
Ydinpääoma (CET1)		
Oma pääoma*	259 314	251 927
Tilinpäätössiirrot vähennettynä laskennallisella verovelalla	49 562	45 562
Käyvän arvon rahasto rahavirran suojauksesta	-2 244	-3 836
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	306 632	293 652
Tilintarkastamaton tilikauden voitto		
Suunniteltu voitonjako	-2 392	-2 423
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-3 575	-4 450
Aineettomat hyödykkeet	-4	-5
ECL** – Odotetut tappiot (EL) alijäämä	-3 909	-3 935
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	296 752	282 839
Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä	296 752	282 839
Toissijainen pääoma (T2)		
ECL** - Odotetut tappiot (EL) ylijäämä		
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä		
Omat varat yhteensä	296 752	282 839

* pl. mahdollinen arvonkorotusrahastoon liittyvä laskennallinen verovelka

** Odotettavissa olevat luottotappiot

Ydinpääomasta on vähennetty asiakkaille palautetut irtisanotut osuuspääomat.

Kokonaisriski		
1000 euroa	31.12.2021	31.12.2020
Luottoriski		
Standardimenetelmä (SA)		
Saamiset yrityksiltä	4711	6 116
Vähittäissaamiset	7	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0	60
Muut erät		
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	554 764	548 533
Saamiset yrityksiltä ¹⁾	187 690	186 815
Yritysvastuut – pk-yritykset	110 352	120 081
Yritysvastuut - Muut	77 338	66 734
Vähittäissaamiset ²⁾	208 494	202 596
Kiinteistövakuudelliset	181 940	186 417
Muut vähittäisvastuut	26 554	16 179
Saamiset luottolaitoksilta ¹⁾		
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	221	84
Muut erät	158 359	159 037
Luottoriski yhteensä	559 482	554 708
Markkinariski		
Operatiivinen riski	58 513	58 412
Yhteensä	617 995	613 120

1) Saamisiin yrityksiltä ja luottolaitoksilta sovelletaan nk. IRBAn perusmenetelmää (FIRB), eli pankki soveltaa näiden vastuiden riskipainojen laskennassa omia maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) estimaatteja.

2) Vähittäissaamisten riskipainoja laskettaessa pankki soveltaa omia estimaatteja maksukyvyttömyyden todennäköisyydelle (PD), tappio-osuudelle (LGD) ja luottovasta-arvokerroinille (CF).

Vakavaraisuussuhdeluvut		
(%)	31.12.2021	31.12.2020
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	48,02	46,13
Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde	48,02	46,13
Vakavaraisuussuhde	48,02	46,13
Osuuspankkien yhteenliittymän ydinpääoman vakavaraisuussuhde (CET1)	19,0*	18,9

*Syyskuussa 2021

Pääomavaateet		
1000 euroa	31.12.2021	31.12.2020
Omat varat	296 752	282 839
Minimipääomavaade + puskurivaateet *	64 890	64 378
Omien varojen ylijäämä	231 863	218 461

*Minimivaade 8 %, kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % sekä mahdollinen maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Keväällä 2021 saadun EKP:n yritysvastuiden IRBA päätöksen sisältämät kertoimet kasvattivat kokonaisriskin määrää yritys vastuissa. Vähittäisvastuiden kokonaisriskiä kasvatti taseen ulkopuolisille vastuille asetettu 100 % luottovasta-arvokerroin.

Pankin ydinpääoman vakavaraisuussuhde oli 48,0 % ja vakavaraisuus vahvistui vertailuvuodesta lähes 2 prosenttiyksikköä.

Omat varat kasvoivat vertailuvuodesta 13,9 miljoonaa euroa. Omien varojen kasvua selittävät tilikauden voitto sekä omistaja-asiakkaille suunnattu 10 miljoonan euron tuotto-osuusanti, joka merkittiin täyteen vuoden 2021 aikana. Omat varat kasvoivat 5 % vertailuvuodesta.

Kokonaisriski kasvoi 4,9 miljoonaa euroa vertailuvuodesta. Kokonaisriskin prosentuaalinen kasvu oli 0,8 %, ja se oli selvästi matalampaa kuin pankin luottokannan kasvu 6,7 %.

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Ensisijaisen pääoman (T1) vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1) yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Vakavaraisuussuhde, %

$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski yhteensä}} \times 100$

Keskinäinen vastuu

Yhteenliittymälain mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymän muodostavat yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta, osuuspankkien keskusrahallaitoksena toimiva liikepankki OP Yrittäjäpankki Oyj, keskusyhteisön muut jäsenluottolaitokset, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitoksen konsolidointiryhmiin kuuluvat yhteisöt sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joista edellä mainitut yhteisöt yksin tai yhdessä omistavat yli puolet. OP Osuuskunnan jäseniä olivat tilikauden lopussa 121 osuuspankkia sekä OP Yrittäjäpankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP Vähittäisasiakkaat Oyj. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti.

Keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskinäisessä vastuussa toistensa veloista. Velkoja, joka ei ole saanut jäsenluottolaitokselta suoritusta erääntyneestä saatavastaan, voi vaatia suoritusta keskusyhteisöltä, kun päävelka on erääntynyt. Mainitussa tapauksessa keskusyhteisön on laadittava laissa tarkoitettu osittelulaskelma kunkin jäsenluottolaitoksen maksettavaksi tulevasta vastuusuudesta. Jäsenluottolaitosten keskinäinen vastuu määräytyy luottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin sekä keskusyhteisön toisen jäsenluottolaitoksen puolesta suorittaman velan maksuun talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 5 luvun mukaisesti. Jäsenluottolaitoksilla on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa osuuskuntalain mukainen rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Keskusyhteisö on velvollinen antamaan jäsenluottolaitoksilleen ohjeita niiden sisäisestä valvonnasta sekä riskienhallinnasta, niiden toiminnasta maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa.

Talletussuoja ja sijoittajien turva

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain mukaan talletuspankin on kuuluttava talletussuojarahastoon. OP Ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP Ryhmän talletuspankeilta enintään 100 tuhanteen euroon asti. OP Ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit ja OP Yrityspankki Oyj. OP Ryhmälle tulevia uuden järjestelmän mukaisia maksuja on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa kohdassa Viranomaismaksut.

Sijoittajien korvausrahasto maksaa korvauksia ei-ammattimaisille sijoittajille silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty suorittamaan muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi suojan piirissä olevia sijoittajien selviä ja riidattomia saamia sopimuksen mukaisesti. Korvauksen määrä on 90 prosenttia saamisen määrästä, enintään 20 tuhatta euroa. Sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP Ryhmään kuuluvia pankkeja pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina.

Kriisinratkaisusäätelyn mukaan kriisinratkaisuviranomaisella on oikeus puuttua pankin velkojen ehtoihin velkojan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisinratkaisuviranomainen on Brysselissä toimiva EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board). Kriisinratkaisuviranomainen määrittää kriisinratkaisulain mukaisten velkojen minimimäärän OP Ryhmän tasolla.

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2021			2020			2019		
Oman pääoman tuotto (ROE), %		3,5		3,5		4,2			
Koko pääoman tuotto (ROA), %		0,5		0,6		0,8			
Omavaraisuusaste, %		14,5		15,3		17,3			
Kulu-tuotto-suhde, %		66,9		64,1		59,6			

Tunnuslukujen laskukaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä}}$ x 100

laskennallisella verolla vähennettynä (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$\frac{\text{Liikevoitto (-tappio)} - \text{Tuloverot}^*}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin}}$ x 100

(tilikauden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste, %

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä}}{\text{laskennallisella verolla vähennettynä}}$ x 100

Taseen loppusumma

Kulu-tuotto-suhde, %

Hallintokulut + Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä + Liiketoiminnan muut kulut _____ x 100
 Korkokate + Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista +
 Nettopalkkiotuotot + Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot +
 Suojauslaskennan nettotulos + Sijoituskiinteistöjen nettotuotot +
 Liiketoiminnan muut tuotot + Osuus osakkuusyritysten tuloksista (netto)

* Tilinpäätössiirtoihin sisältyvä verovaikutus huomioitu

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema

Riskienhallinta perustuu liiketoimintapäätöksiä tekevien henkilöiden ammattitaitoon ja varovaisuuteen sekä systemaattiseen riskien mittaamiseen, arviointiin ja rajoittamiseen. Riskienhallinnan tärkein tavoite on turvata pankin riskinkantokyky ja varmistaa, ettei toiminnassa oteta niin suurta riskiä, että se vaarantaisi pankin kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tai toiminnan jatkuvuuden. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä.

Osuuspankin riskipolitiikka sisältää ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet ja rajaukset, joilla liiketoimintaa ohjataan OP Ryhmän strategiassa ja riskinoton periaatteissa sekä OP Ryhmän pankkitoiminnan riskipolitiikassa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Osuuspankin riskienhallinta on järjestetty OP Osuuskunnan jäsenpankeilleen antamien yleisten ohjeiden mukaisesti. Osuuspankin hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa osuuspankin hallintoa.

Hallitus huolehtii riskien hallinnasta ja riskienhallintajärjestelmien riittävydestä. Hallitus vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet, vakavaraisuutta ja eri riskilajeja koskevat limiitit sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti pankin liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan toteutuksesta ja siihen liittyvien tehtävien organisoinnista. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle pankin liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskiasemasta.

Osuuspankin suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Riskinkantokyvyn riittävyttä suhteessa pankin riskeihin arvioidaan riskimittareiden ja taloudellisen pääomavaateen avulla.

Pääomasuunnittelulla varmistetaan ennakoivasti, että pankilla on riittävä vakavaraisuus nykyisiin ja ennakoituihin riskeihin nähden. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että pankin kasvu-, kannattavuus- ja vakavaraisuustavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisesti asetettu. Pääomasuunnitelma sisältää mm. vakavaraisuustavoitteet ja varautumissuunnitelman vakavaraisuuteen vaikuttavien odottamattomien tilanteiden varalle. Omien varojen riittävyys turvataan ensisijaisesti pitämällä pankin kannattavuus kohtuullisella tasolla. Lisäksi pankki tarjoaa omistaja-asiakkaille merkittäväksi tuotto-osuuksia, jotka luetaan ydinpääomaan. Pankin riskinkantokyky on riittävä ja riskiasema on vakaa.

Luottoriskit

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksenmukaisia takaisinmaksuvelvoitteitaan aiheuttaen pankille taloudellista tappiota. Luottoriskien hallinnan tarkoituksena on vähentää luottotappioiden todennäköisyyttä jo ennen luottopäätöstä sekä toisaalta rajoittaa ja estää jo tehtyihin luottopäätöksiin liittyvien riskien toteutuminen.

Luottoriskien hallinta perustuu asiakkaan hyvään tuntemiseen, asiakassuhteen aktiiviseen hoitoon, vahvaan ammattitaitoon, kattavaan dokumentointiin ja vakuuksiin. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa on päivittäinen luotto prosessi ja sen laatu.

Asiakkaan riittävä velanhoitokyky on kaiken luotonmyönnön edellytys. Luottopäätökset ovat huolellisia ja harkittuja, ja ne perustuvat päätöksenteko-ohjeisiin, voimassa olevaan ja ajantasaiseen luottoluokitukseen sekä vakuuksiin, joiden tulee yleensä olla turvaavat.

Pankin arvio asiakkaan velanhoitokyvystä ja luottoriskistä muodostuu luottoluokittelusta ja maksukäyttäytymistiedoista ja yritysasiakkailla tarpeen mukaan myös tilinpäätösanalyysistä ja –ennusteista, toimialakatsauksista, luottokelpoisuusarvioista sekä mahdollisista muista dokumenteista.

Henkilöasiakkaiden maksukyvyyn riittävyys varmistetaan koron nousun varalta. Asiakkaat voivat suojautua koron nousulta käyttämällä luotoissaan kiinteää korkoa, korkokattoa tai -putkea. Luotonmyönnössä vältetään korkeita luototussuhteita. Asiakkaille tarjotaan takaisinmaksun turvaavia vakuutuksia sairauden ja työttömyyden varalle.

Ennakoitavissa oleviin ongelmiin reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luottoriskin määrää ja maksukäyttäytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan.

Uusluotonannolle ja luottokannalle on asetettu luottoluokittaisia tavoitearvoja, jotta luottosalkun laatu säilyy hyvänä. Luottoriskien kehitystä seurataan säännöllisesti suhteessa asetettuihin limiitteihin, valvontarajoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi seurataan luottosalkun laatua ja rakennetta, vakuuksien kattavuutta sekä ongelmasaamisia. Luottoriskejä limitoidaan ja rahoitusprosessia valvotaan OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän puitteissa.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan sellaisia vastuita samalta asiakkaalta tai asiakaskokonaisuudelta, joiden yhteismäärä vähennyserien jälkeen on vähintään 10 prosenttia asiakasriskejä kattavista omista varoista. Säännösten mukaan yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä saa olla enintään 25 prosenttia omista varoista, keskusyhteisön luvalla enintään 40 prosenttia. Pankin asiakasriskejä kattavat omat varat olivat joulukuussa 2021 yhteensä 296 752 tuhatta euroa.

Pankilla ei ole yhtään sellaista asiakaskokonaisuutta, jonka asiakasriski ylittäisi 10 prosenttia omista varoista.

Likviditeettiriski

Pankkitoiminnan likviditeettiriski koostuu rakenteellisesta rahoitusriskistä ja maksuvalmiusriskistä. Rakenteellisella rahoitusriskillä tarkoitetaan pitkän aikavälin luotonantoon liittyvää epävarmuutta, joka johtuu rahoituksen rakenteesta aiheutuvasta jälleenrahoitusriskistä. Maksuvalmiusriski on riski siitä, että pankki ei suoriudu odotetuista ja odottamattomista, olemassa olevista ja tulevista maksuista ilman vaikutusta liiketoiminnan jatkuvuuteen, kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen.

Rakenteellista rahoitusriskiä seurataan luotonannon ja sijoitusten sekä niiden rahoituksen maturiteettirakenteen erolla. Maksuvalmiusriskiä seurataan pankin tulo- ja menokassavirtojen erona ja maksuvalmius hoidetaan OP Yrityspankki Oyj:n sekkitilin kautta. Rakenteellista rahoitusriskiä hallitaan OP Ryhmän likviditeetin hallintaa koskevien linjausten ja ohjeiden sekä keskusyhteisön osuuspankeille

vahvistamien valvontarajojen avulla. Pankin rahoitusvarojen ja -velkojen jakauma on kuvattu liitetiedoissa.

OP Osuuskunta osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä on antanut jäsenluottolaitoksilleen talletuspankkien yhteenliittymälain mukaisen poikkeusluvan, jonka mukaan jäsenluottolaitoksiin ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa mainittuja luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen mukaista maksuvalmiutta valvotaan ja raportoidaan osuuspankkien yhteenliittymän tasolla.

Markkinariskit

Markkinariskillä tarkoitetaan riskiä tappiosta tai tuoton menetyksestä, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatiliteetti muuttuvat epäedulliseen suuntaan. Markkinariskeihin sisällytetään kaikkien taseen ja taseen ulkopuolisten erien korkoriskit, sijoitustoiminnan hintariskit ja kiinteistöriskit sekä sijoitustoiminnan luottospreadriski ja markkinoiden likviditeettiriski, joka on riski siitä, että omaisuuserää ei saada myytyä suunnitellussa ajassa odotettuun hintaan.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on tunnistaa, mitata, rajoittaa, seurata ja valvoa pankin markkinariskejä siten, että pankin kannattavuus tai vakavaraisuus ei vaarannu.

Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on korkotuloriski eli korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu luotonannon ja talletusvarainhankinnan toisistaan poikkeavista korkosidonnaisuuksista tai korontarkistusajankohdista, jolloin korkotason muutokset realisoituvat korkokatteeseen. Osuuspankin luotonannosta ja talletusvarainhankinnasta syntyvää korkoriskiä hallitaan OP Ryhmän keskuspankkisijoitus- ja -rahoitustuotteilla, OP-Asuntoluottopankin väliluoton korkosidonnaisuusvalinnoilla sekä ryhmän käytössä olevilla korkoriskin johdannaissuojauksille, joista keskeisin on euribor-sidonnaisen luottokannan korkovirtojen suojaus koronvaihtosopimuksilla.

Pankkiliiketoiminnassa valuuttariskillä tarkoitetaan valuuttakurssimuutosten pankille aiheuttamaa tulosriskiä tai markkina-arvon muutosriskiä. Avoin valuuttapositio syntyy, kun samassa valuutassa olevien saamisten ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan. OP Ryhmässä valuuttariski keskitetään OP Yrityspankkiin.

Osakeriskillä tarkoitetaan osakkeiden ja muiden vastaavien instrumenttien markkinakurssimuutosten aiheuttamaa tulosriskiä ja markkina-arvojen muutosriskiä. Osakesijoitukset ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä sijoituksia. Muu osakesijoitustoiminta on vähäistä.

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan osuuspankin ja sen konserniyhtiöiden omistuksessa oleviin kiinteistöihin tai kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin kohdistuvaa arvonalenemis-, tuotto- ja vahingoittumisriskiä. Kiinteistöt on vakuutettu käyvistä arvostaan. Pankin hallitus käsittelee kiinteistöomistukset ja niihin liittyvät riskit sekä investointi-, korjaus- ja muut toimenpiteet säännöllisesti. Seurannassa kiinnitetään huomiota muun muassa kiinteistöihin sitoutuneen pääoman määrään suhteessa pankin taseeseen ja sijoituskiinteistöjen sitoutuneelle pääomalle saatavaan nettotuottoon sekä käypiin arvoihin.

Osuuspankki ei harjoita varsinaista kiinteistöliiketoimintaa, vaan kiinteistöomistukset muodostuvat pääasiallisesti omassa käytössä olevista toimitilakiinteistöistä.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski on ns. seuraamusriski, jota aiheutuu kaikesta liiketoiminnasta ja joka voi aiheutua puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, prosesseista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivinen riski sisältää myös oikeudellisen riskin, turvallisuusriskit ja tietoturvariskit. Operatiivinen riski voi ilmetä taloudellisina tappioina tai muina haitallisina seuraamuksina, kuten maineen tai luottamuksen heikkenemisenä tai menetyksenä.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa keskeisten liiketoimintoprosessien ja toimintojen tehokkuus ja laatu sekä niiden jatkuvuus myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Jokaisen OP Ryhmän yrityksen johto ja prosessien omistajat ovat vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti liiketoimintojen erityispiirteet huomioiden. Operatiivisten riskien hallinnalla yritysten johto ja prosessien omistajat varmistavat, ettei riskeistä aiheudu ennalta arvaamattomia taloudellisia menetyksiä tai muita haitallisia seuraamuksia. Operatiivisten riskien laadullisen luonteen vuoksi niiltä ei voi koskaan suojautua täysin eikä niiden haitallisia vaikutuksia pystytä kaikissa tapauksissa estämään. Operatiivisten riskien hallinnalla ei myöskään aina pyritä riskin poistamiseen kokonaisuudessaan, vaan riskin hallitsemiseen siten, että riskitaso on hyväksyttävissä.

OP Ryhmässä liiketoiminta ja prosessien omistajat seuraavat säännöllisesti operatiivisten riskien tasoa ja kehitystä. OP Ryhmän yrityksissä operatiiviset riskit ja toteutuneet vahingot raportoidaan kokonaisuutena OP Ryhmän yritysten hallituksille vähintään kerran vuodessa sekä merkittävät esiin tulleet operatiiviset riskit ja riskitapahtumat mahdollisimman pian. Osana Keskusyhteisön Riskienhallinnan säännöllistä raportointia Riskienhallinta raportoi ryhmän ylimmälle johdolle sekä valvovalle viranomaiselle operatiivisten riskien riskiaseman sekä toteutuneiden riskitapahtumien aiheuttamat tappiot.

Tulevan liiketoiminnan riskit

Tulevan liiketoiminnan riskit ovat riskejä siitä, millä ehdoin ja volyymein solmitaan uusia joko nykyisenkaltaisia tai kokonaan uudenlaisia sopimuksia. Tämän taustalla voi olla puutteellinen reagointi ja joustamattomuus muuttua, kun liiketoiminta- ja kilpailuympäristössä tai asiakkaiden arvoissa ja teknologiassa tapahtuu muutoksia. Tulevan liiketoiminnan riskien tärkein hallintakeino on johdon valinnat. OP Ryhmässä toteutetaan yhteistä ryhmätason strategiaa, josta osuuspankit johtavat omat strategian toteutussuunnitelmat.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristön yleiset muutokset, kuten ilmastonmuutos (ESG = environmental, social, governance = ympäristö, yhteiskuntavastuu, hallintotapa), vaikuttavat asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeisiin ja preferensseihin. Nämä yhdessä mm. tieteellisten ja teknologisten innovaatioiden kanssa voivat vaikuttaa finanssisektorin kysyntä- ja tarjontatilanteeseen, joka puolestaan ohjaa OP Ryhmän tekemien uusien sopimusten ehtoja. Ulkoisia muutostekijöitä tarkastellaan, jotta ymmärretään asiakkaan tulevan menestyksen reunaehdot. Asiakkaiden tulevan menestyksen varmistaminen on keskeistä ryhmän tulevassa menestyksessä.

Toimintaympäristön muutostekijät eivät ole riskejä itsessään, vaan ne kanavoituvat erilaisten vaikutusketjujen kautta taloudellisiksi riskeiksi pankki- ja vakuutusliiketoiminnalle. Sen lisäksi, että ulkoiset muutosajurit voivat tarjota mahdollisuuksia, ne voivat myös vaarantaa joidenkin toimialojen toiminnan edellytykset. Esimerkiksi siinä missä ilmastonmuutos voi edistää kotimaisen maatalouden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä, voi se aiheuttaa jollakin alalla heikentyvää kannattavuutta asiakaskäyttämisen muutoksen myötä, vakuuksien arvojen alentumista tietyillä alueilla ja sääntelyyn liittyvien kustannusten ennakoitua suurempaa kasvua. Luottolaitoksessa edellä mainitut vaikutukset peilautuvat suoraan tai välillisesti mm. luotto-, likviditeetti-, maine- ja operatiivisena riskinä.

Olennaista on arvioida, miten ulkoisen toimintaympäristön muutos vaikuttaa pitkällä tähtäimellä. Kehitys voi johtaa asiakaskäyttämisen muutokseen, joka vaikuttaa kysyntään ja siten tuotetarjontaan. Pitkällä tähtäimellä toimintaympäristön muutostekijät voivat olla uhka jatkuvuudelle (esim. rahoituksen hinta ja saatavuus). Saman muutostekijän vaikutukset voivat olla samaan aikaan sekä hyvin paikallisia että maailmanlaajuisia kehityskulkuja. Vaikutukset voivat yhtäällä tarjota mahdollisuuksia, siinä missä toisaalla ne voivat kaventaa toimintaedellytyksiä.

Asiakastasolla riskejä hallitaan neuvomalla asiakkaita ja seuraamalla asiakkuuden kehittymistä. Hinnottelu on riskiperusteista. Rahoitettavien ESG-hankkeiden ja/tai -sijoitusten tulee olla taloudellisesti

kestäviä. Asiakkaiden tulevasta menestyksestä huolehtiminen varmistaa, että ryhmän liiketoiminta säilyy kannattavana myös pitkällä tähtäimellä ja että toimintaa varten tarvittavat riskipuskurit pääoman ja likviditeetin osalta ovat riittävät. Asiakkaiden neuvomisen osalta pyrkimys on, että se tuottaa lisäarvoa, joka näyttyy asiakkaiden entistä parempana taloudellisena asemana ja hyvinvointina.

Palveluverkko

OP Ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Tilikauden lopussa Etelä-Hämeen Osuuspankilla oli pääkonttorin lisäksi konttorit Riihimäellä, Lopella ja Hattulassa.

OP Ryhmä on investoinut mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen merkittävästi. Erityisesti mobiilipalveluiden merkitys on kasvanut niin henkilö- kuin yritysasiakkaidenkin asiointissa.

Omistaja-asiakkaat

Pankin omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi tilikauden aikana 408 jäsenellä ja oli tilikauden lopussa 52 024.

Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2021 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Palkitsemisjärjestelmiä on selostettu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstö

Työsuhteessa oli vuoden 2021 lopussa 131 henkilöä (132), joista pankki- ja vakuutusyössä 128 henkilöä (129). Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä oli 130 (134). Määräaikainen työsuhde oli 13 henkilöllä vuoden 2021 lopussa (13).

Osuuspankin hallinnointijärjestelmä

Edustajisto

Etelä-Hämeen Osuuspankin omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaiden keskuudesta valittu edustajisto, johon sääntöjen mukaan kuuluu vähintään 40 ja enintään 44 edustajaa. Hallintoneuvosto päättää edustajien lukumäärän edustajiston neljän vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Nykyisen edustajiston jäsenmäärä on 40.

Edustajat valitaan osuuspankin sääntöihin sisältyvässä vaalijärjestyksessä määrättyllä tavalla enemmistövaalitapaa noudattaen joka neljäs vuosi.

Vaalikelpoinen edustajistoon on hyvämaineinen, osuuspankin palveluja käyttävä äänioikeutettu omistaja-asiakas, joka on täysivaltainen. Vaalikelpoinen edustajistoon ei kuitenkaan ole osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva, osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön toimitusjohtaja tehtävässä oloaikanaan tai tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana,

hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan eikä keskusyhteisön tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva.

Vuosittain ennen toukokuun loppua pidettävä varsinainen edustajiston kokous käsittelee muun muassa seuraavat asiat:

- osuuspankin tilinpäätöksen (ja konsernitilinpäätöksen) vahvistaminen
- hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan vastuuvapaudesta päättäminen,
- ylijäämän käytöstä päättäminen,
- hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä, valinnasta ja palkkioista päättäminen
- tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista päättäminen.

Lisäksi edustajiston kokous päättää mm. osuuspankin sääntöjen muutoksista. Varsinaisen edustajiston kokouksen lisäksi voidaan pitää ylimääräisiä edustajiston kokouksia, asioiden niin vaatiessa. Edustajiston kokouksen koollekutsumisesta päättää pankin hallitus.

Jokaisella omistaja-asiakkaalla on edustajiston vaalissa yksi ääni ja jokaisella edustajiston jäsenellä on edustajiston kokouksessa yksi ääni.

Edustajiston kokous pidettiin 27.4.2021.

Hallintoneuvosto

Osuuspankilla on hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet ja toimitusjohtajan ja mahdollisen toimitusjohtajan sijaisen. Lisäksi se vahvistaa osuuspankin ohjesäännön ja merkitsee tiedoksi keskusyhteisön ohjeistuksen mukaisesti hallintoneuvostossa käsiteltävät ohjeet.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle edustajiston kokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Se voi myös antaa hallitukselle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Osuuspankin hallintoneuvosto päättää vaalien ajankohdasta, vaalipiireistä, edustajien lukumäärästä, äänestystavasta, äänioikeudesta sekä vaalilautakunnan jäsenten lukumäärästä ja jäsenistä.

Hallintoneuvostoon kuuluu pankin sääntöjen mukaan vähintään 15 ja enintään 27 jäsentä. Jäsenmäärä vahvistetaan vuosittain varsinaisessa edustajiston kokouksessa, ja se on tällä hetkellä 20. Jäsenet valitaan osuuspankin omistaja-asiakkaista ja heidän tulee edustaa monipuolisesti omistaja-asiakaskuntaa. Kunkin jäsenen toimikausi kestää kolme vuotta. Vuosittain jäsenistä on erovuorossa kolmannes.

Hallintoneuvoston jäsenen yläikäraja on 65 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt henkilö saa toimia tehtävässään seuraavan valintakokouksen päättymiseen saakka. Hallintoneuvoston jäsenenä ei saa toimia osuuspankin hallituksen jäsen tehtävässä oloaikanaan, toimitusjohtaja tehtävässä oloaikanaan tai tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana eikä osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva henkilö.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2021 yhteensä 3 kertaa.

Hallintoneuvoston valmistelujaos

Hallintoneuvosto on sille kuuluvien valvontatehtävien toteuttamisen tueksi nimennyt keskuudestaan valmistelujaoksen ja vahvistanut sille työjärjestyksen. Valmistelujaokseen on kuulunut 4.11.2021 asti hallintoneuvoston puheenjohtaja ja 2 jäsentä ja loppuvuoden ajan hallintoneuvoston puheenjohtaja ja 3 jäsentä. Hallintoneuvosto nimeää jäsenet valmistelujaokseen vuosittain.

Nimitysvaliokunta

Osuuspankilla on hallinnon jäsenten nimityksiä valmisteleva nimitysvaliokunta, johon on kuulunut 27.4.2021 asti 7 jäsentä ja loppuvuoden ajan 6 jäsentä. Valiokunnan tarkoituksena on avustaa osuuspankin edustajistoa ja hallintoneuvostoa henkilövalintojen tekemisessä ja varmistaa valintaprosessin tehokas valmistelu. Valiokunta tekee edustajistolle sekä hallintoneuvostolle esitykset niiden päätösvaltaan kuuluvista asioista. Valiokunta voi myös tehdä esityksiä muista kokouksissa esille tulevista asioista, joita hallintoneuvosto tai hallitus on esittänyt sen valmisteltaviksi. Lisäksi toimikunta valmistelee esitykset eri hallintoelinten jäsenten vuosi-, kuukausi- ja kokouspalkkioista sekä kulukorvausten perusteista.

Hallintoneuvosto vahvistaa nimitysvaliokunnalle työjärjestyksen.

Hallitus

Hallitus johtaa osuuspankin toimintaa. Pankin sääntöjen mukaan hallituksen on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava sen asioita lakien ja pankin sääntöjen, hallintoneuvoston vahvistaman ohjesäännön sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksella on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai sääntöjen mukaan eivät kuulu edustajistolle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle. Hallitus vastaa pankin strategisesta johtamisesta sekä ohjaa ja valvoo pankin toimivaa johtoa. Hallituksen lakimääräisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että osuuspankin kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Osuuspankin sääntöjen mukaan hallituksen muodostavat toimitusjohtaja toimiaikanaan sekä hallintoneuvoston valitsevat 5-7 muuta jäsentä, joiden tulee olla osuuspankin omistaja-asiakkaita. Hallituksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 6 jäsentä ja toimitusjohtaja. Hallituksen jäsenen toimikausi on yksi vuosi. Hallituksen jäsenen yläikäraja on 65 vuotta, kuitenkin siten, että tämän iän täyttänyt jäsen saa toimia tehtävässään uuden jäsenen valinnasta päättävän hallintoneuvoston kokouksen loppuun. Hallituksen jäsenenä olevan toimitusjohtajan osalta yläikäraja määräytyy osuuspankin ja toimitusjohtajan välisen toimitusjohtajajärjestyksen mukaisesti.

Vuosittain ensimmäisessä jäsentensä valintaa seuraavassa kokouksessaan hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallituksen puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi ei saa valita osuuspankin toimitusjohtajaa.

Hallitus on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan lukien enemmän kuin puolet sen jäsenten koko lukumäärästä on saapuvilla. Kertomusvuonna hallituksen kokouksia oli 13.

Toimitusjohtaja

Pankin toimitusjohtajan on edistettävä osuuspankin etua huolellisesti ja hoidettava pankin päivittäistä hallintoa lakien ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Toimiin, jotka pankin toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen ovat epätavallisia tai laajakantoisia, toimitusjohtaja saa ryhtyä vain, jos hallitus on hänet siihen valtuuttanut tai hallituksen päätöstä ei voida odottaa aiheuttamatta pankin toiminnalle olennaista haittaa.

Toimitusjohtajan lakisääteisenä tehtävänä on huolehtia, että pankin kirjanpito on lain mukainen ja että pankin varainhoito on järjestetty luotettavalla tavalla.

Hallinnointielinten jäsenet

Uusi edustajisto

Osuuspankin uusi edustajisto valittiin vuonna 2021 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 10,5. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyi vuonna 2025 uuden edustajiston valintaan.

Uuden edustajiston jäsenet

Ahonen Antti	FM, toiminnanjohtaja	Hämeenlinna
Björkskog Marco	taluspäällikkö, HHJ	Hattula
Hatakka Jarno	yrittäjä, hankintapäällikkö	Loppi
Hämäläinen Matti	yrittäjä, eläkeläinen	Parola
Ilmen-Punkari Eila	laadunvalvoja	littala
Iltanen Tuomo	rehtori	Hämeenlinna
Jansson Jonas	maa- ja metsätalousyrittäjä	Hausjärvi
Jauhiainen Ulla	lehtori, sairaanhoitaja	Riihimäki
Joutsu-Hänninen Riitta	erityisopettaja, liikunnanohjaaja	Loppi
Kauhanen Karoliina	startup-yrittäjä	Hämeenlinna
Kauranen Aarne	maakuntaneuvos, radiotoimittaja	Hämeenlinna
Kerava Petri	maanviljelijä	Loppi
Kilpiäinen Jorma	maatalousyrittäjä	Loppi
Koskinen Johannes	varatuomari, kansanedustaja	Hämeenlinna
Kuisma Sanna	taloushallinnon lehtori	Hämeenlinna
Kuparinen Seppo	eläkeliiton piirin pj., eläkeläinen	Launonen
Kuusinen Jouko	palomies	Hämeenlinna
Lehkonen Helena	kasvatustieteen tohtori, yrittäjä	Hämeenlinna
Lehto Juhani	emeritus professori	Hämeenlinna
Lehto Kirsi	DI, hankejohtaja	Hämeenlinna
Lindholm Henri	yrittäjä, maanviljelijä	littala
Liusjärvi Sampo	asianajaja, varatuomari	Hämeenlinna
Masalin Kari	työsuojeluvaltuutettu	Hikiä
Metsänen Markku	yrittäjä	Läyliäinen
Miettinen Ari-Pekka	esiopetuksen opettaja	Riihimäki
Määttä Tuija	ekonomi, kehityspäällikkö	Riihimäki
Närkki Aino	YTM, johtava elinkeinoasiantuntija	Riihimäki
Oikari Elise	KM, luokanopettaja	Hattula
Ojansuu-Kaunisto Kirsi	TM, seurakuntapastori	Hämeenlinna
Paasikivi Petra	henkilöstöasiantuntija	Hauho
Pajuoja Heikki	yrittäjä, eläkeläinen	Parola
Puotila Ville	KTM, myyntijohtaja	Hattula
Sabel Mikko	DI, opettaja	Hattula
Sieppi Päivi	MMM, ympäristöneuvontapäällikkö	Hämeenlinna
Sihvo Sasu	myyjä, yrittäjä	littala
Sorsa Markku	toimitusjohtaja, yrittäjä	Riihimäki
Tunturi Tuija	yrittäjä, toimitusjohtaja	Hämeenlinna
Turtiainen Satu	controller, HR-asiantuntija	Hämeenlinna
Vilkman Kari	sopimusasiantuntija, eläkeläinen	Riihimäki
Yrjö-Koskinen Tiina	hammaslääkäri	Riihimäki

Vanha edustajisto

Osuuspankin vanha edustajisto valittiin vuonna 2017 järjestetyillä vaaleilla äänestysprosentin ollessa 19,7. Edustajiston jäsenten toimikausi päättyi vuonna 2021 uuden edustajiston valintaan.

Vanhan edustajiston jäsenet

Ahonen Antti	FM, toiminnanjohtaja	Hämeenlinna
Anomaa Mattias	ekonomi, yrittäjä	Hattula
Hakala Hannu	insinööri, eläkeläinen	Hämeenlinna
Hellsten Eeva Liisa	KM, eläkeläinen	Riihimäki
Huhtinen Miika	oikeust. yo	Hämeenlinna
Hämäläinen Matti	yrittäjä, eläkeläinen	Hattula
Ihalainen Esko	konttorinjohtaja, eläkeläinen	Hausjärvi
Ilmen-Punkari Eila	laadunvalvoja	Iittala
Iltanen Tuomo	rehtori	Hämeenlinna
Iso-Pietilä Riikka	palvelusuunnittelija	Hämeenlinna
Isosuo Reija	tuottaja	Hämeenlinna
Joutsi-Hänninen Riitta	erityisopettaja	Loppi
Kauranen Aarne	maakuntaneuvos, radiotoimittaja	Hämeenlinna
Kilpiäinen Jorma	maatalousyrittäjä	Loppi
Koivisto Mikko	maatalousyrittäjä, agrologi	Loppi
Kortesuo Katleena (27.4.2021 asti)	yrittäjä, tietokirjailija	Hämeenlinna
Koskinen Johannes	varatuomari, kansanedustaja	Hämeenlinna
Lehkonen Helena	kasvatustieteen tohtori, yrittäjä	Hämeenlinna
Lehtonen Irmeli	sairaanhoitaja	Hämeenlinna
Lindholm Henri	yrittäjä, maanviljelijä	Iittala
Liusjärvi Sampo	asianajaja, varatuomari	Hämeenlinna
Lämsä Elina	liikennesuunnittelija, insinööri AMK	Hyvinkää
Masalin Kari	työsuojeluvaltuutettu	Hausjärvi
Metsänen Markku	yrittäjä	Läyliäinen
Miettinen Ari-Pekka	esiopetuksen opettaja	Riihimäki
Mäkelä Pertti	toimitusjohtaja, seurakuntaneuvos	Riihimäki
Mäki-Uuro-Tuiskunen Maria (27.4.2021 alk.)	isännöitsijä	Hämeenlinna
Oikari Elise	KM, luokanopettaja	Hattula
Ojansuu-Kaunisto Kirsi	TM, seurakuntapastori	Hämeenlinna
Paasikivi Petra	henkilöstöasiantuntija	Hauho
Pyhälampi Eeva	toiminnanjohtaja	Loppi
Ruissalo Jyrki	toimitusjohtaja, yrittäjä	Riihimäki
Salo Markku	yrittäjä, maatilayrittäjä	Hämeenlinna
Sihvo Sasu	myyjä, yrittäjä	Iittala
Tamminen Kari	KM, eläkeläinen	Helsinki
Teppola Eero	maanviljelijä	Oitti
Tunturi Tuija	yrittäjä, toimitusjohtaja	Hämeenlinna
Vahlman Mikko	lähihoitaja, mielenterveyshoitaja	Hattula
Vilkman Kari	sopimusasiantuntija, eläkeläinen	Riihimäki
Vuorinen Sakari	eläkeläinen	Loppi
Yli-Pirilä Pia	psykoterapeutti, yrittäjä	Hattula

Hallintoneuvosto

suluissa toimikauden alkamisvuosi ja erovuoroisuusvuosi

Puheenjohtaja:			
Haajanen Jouni	kuntayhtymän johtaja, DI	Hämeenlinna	(2019-2022) *
Varapuheenjohtaja:			
Jokela Tapio	maanmittausinsinööri	Loppi	(2021-2024) *

Muut jäsenet:

Appelroth Ulla	luokanopettaja, KM	Hämeenlinna	(2019-2022)
Hirva Jaana	palvelukoordinaattori	Hämeenlinna	(2021-2024)
Hyvärinen Mari	farmaseutti	Hämeenlinna	(2019-2022)
Jokinen Sari	luokanopettaja, KM	Riihimäki	(2020-2023)
Kaivola Eero	maanviljelijä	Hämeenlinna	(2019-2022)
Kortesuo Katleena	kouluttaja, yrittäjä	Hämeenlinna	(27.4.2021-2024)*
Kukkonen Atte	toimitusjohtaja	Hattula	(2020-2023)
Kuusela Maarit	taloushallinnon asiantuntija	Hämeenlinna	(2021-2024)
Leppälä Jyrki	yrittäjä	Hyvinkää	(27.4.2021-2024)
Majasalmi Juha	yrittäjä, KTM	Loppi	(2021-2024)
Näsi Janne	maatalousyrittäjä, agrologi	Hämeenlinna	(2019-2022)
Saviniemi Timo	maanviljelijä, agrologi	Hämeenlinna	(2020-2023)
Selin-Nurmi Katri	yrittäjä	Hämeenlinna	(2019-2022)
Säilä-Paajanen Ritva	päiväkodin johtaja	Loppi	(2021-2024)
Talja Anu	talousjohtaja	Riihimäki	(2019-2022) *
Toveri Pekka	kenraalimajuri	Tuusula	(2019-2022)
Vesala Pasi	sopimusala-asiamies	Hämeenlinna	(2021-2024)
Ylönen Vilho	rehtori, FM	Riihimäki	(2019-2022)

*Hallintoneuvoston valmistelujaoksen jäsen.

Hallitus**Puheenjohtaja:**

Savola Jussi, s. 1972, OTL, VTM, VT, yhtymäjohtaja, Riihimäki, hallituksen jäsen 1/2014 alkaen, hallituksen puheenjohtaja 11/2018 alkaen

Varapuheenjohtaja:

Nieminen Sari, s. 1971, yo-laskentamerkonomi, kiinteistösihteeri/kirjanpitäjä/isännöitsijä, Hämeenlinna, hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja 1/2014 alkaen

Muut jäsenet:

Arovuori Kyösti, s. 1979, MMT, yrittäjä, Hausjärvi, hallituksen jäsen 11/2018 alkaen

Frankberg Harri, s. 1960, autoteknikko, yrittäjä, Loppi, hallituksen jäsen 11/2016 alkaen

Lehto Teija, s. 1964, FM, lehtori, Loppi, hallituksen jäsen 11/2015 alkaen

Ruohola Ilkka, s. 1957, DI, Kultakeskus Oy:n hallituksen puheenjohtaja, yrittäjäneuvos, Hämeenlinna, hallituksen jäsen 11/2014 alkaen

Helin Mika, s. 1965, KTM, toimitusjohtaja, Hämeenlinna, hallituksen jäsen 1/2016 alkaen

Toimitusjohtaja

Helin Mika, s. 1965, KTM, toimitusjohtaja 1.1.2016 alkaen

Johtoryhmän kokoonpano

Helin Mika, s. 1965, KTM, toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Mikkola Matti, s. 1961, varatuomari, toimitusjohtajan sijainen, varallisuudenhoidosta ja lakipalveluista vastaava pankinjohtaja, johtoryhmän varapuheenjohtaja

Jahkonen Eetu, s. 1988, KTM, DI, yritysasiakaspalveluista vastaava pankinjohtaja

Lehto Tuija, s. 1961, KTM, eMBA, kehitysjohtaja, johtoryhmän sihteeri, vastuualueina kyvykkyudet, kulttuuri ja työntekijäkokemus sekä 7/2021 asti hallinto

Männistö Mari, s. 1972, MMM, eMBA, CIA, riskienhallintajohtaja. 8/2021 alkaen vastuualueina myös hallinto ja talous

Vaittinen Janne, s. 1976, MMM, henkilöasiakaspalveluista, liiketoiminnan ohjauksesta ja asiakaskokemuksesta vastaava pankinjohtaja

Tilintarkastajat

Tilintarkastusyhteisö ja tilintarkastajan nimi

KHT-yhteisö KPMG Oy Ab, Tampere, vastaavana tilintarkastajana KTM, Hannu Paunikallio, KHT.

Muu tarkastustoiminta

Sisäisestä tarkastuksesta vastaa OP Osuuskunnan Sisäinen tarkastus, joka suorittaa sisäisen tarkastuksen kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmennus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa OP Ryhmälle ja parantaa sen toimintaa.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteita (Internal Audit Charter) ja IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä sisäisen tarkastuksen ammattistandardeja (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing).

Sisäistä tarkastusta on suoritettu OP Ryhmän keskitettyihin toimintoihin sekä osuuspankkeihin kohdistuvana tarkastuksena. Tarkastukset on priorisoitu ja kohdennettu perustuen Sisäisen tarkastuksen riskiarviointiin sekä huomioiden OP Ryhmän strategiset tavoitteet, sääntely- ja viranomaisvaatimukset sekä Sisäisen tarkastuksen painopistealueet. Tarkastuksissa arvioitiin erityisesti sääntelyn ja muiden vaatimusten noudattamista, tavoitteiden toteuttamista, governance-menettelyjä sekä riskien hallinnan ja valvonnan toteuttamista. Tarkastusten kohteena olleiden prosessien arvioinnissa painotettiin erityisesti niiden tehokkuutta sekä kontrollien ja muun sisäisen valvonnan riittävyyttä ja toimivuutta.

Tulevaisuuden näkymät

Korona-pandemia aiheuttaa edelleen epävarmuutta ja jatkuvaa turvallisuusjohtamisen tarvetta pankin liiketoiminnassa. Kahden koronavuoden aikana pankki on kuitenkin osoittanut sopeutumiskykyä pandemiatilanteeseen.

Alueen väestökasvunäkymät ovat edelleen kohtuullisen hyvät.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Osuuspankin voitonjakokelpoiset varat (jakokelpoinen ylijäämä) olivat 141 078 750,97 euroa, josta tilikauden voitto (ylijäämä) oli 6 730 161,29 euroa.

Tilikauden voitto (taseen osoittama ylijäämä) ehdotetaan käytettäväksi siten, että Tuotto-osuudelle maksetaan korkoa 3,25 prosenttia, eli yhteensä 2 392 342,88 euroa. Tilikauden voitosta (ylijäämästä) jää 4 337 818,41 euroa edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Osuuspankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksukyky on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan pankin maksukykyä.

ETELÄ-HÄMEEN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Korkotuotot	16 007 734,58	17 106 880,21
Korkokulut	-85 913,64	1 063 053,68
KORKOKATE	16 093 648,22	16 043 826,53
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	5 129 765,00	6 959 168,83
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	100 000,00	150 000,00
Muista yrityksistä	5 029 765,00	6 809 168,83
Palkkiotuotot	15 274 672,94	13 384 094,03
Palkkiokulut	893 055,97	916 219,86
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-2 117,11	-5 798,29
Arvopaperikaupan nettotuotot	-2 140,23	-5 706,99
Valuuttatoiminnan nettotuotot	23,12	-91,30
Suojauslaskennan nettotulos	0,00	0,00
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	-525 002,43	204 333,98
Liiketoiminnan muut tuotot	1 762 223,69	589 037,92
Hallintokulut	20 278 873,15	19 490 155,44
Henkilöstökulut	8 701 107,22	7 781 762,79
Palkat ja palkkiot	7 283 483,38	6 591 304,78
Henkilösivukulut	1 417 623,84	1 190 458,01
Eläkekulut	1 087 094,95	974 173,89
Muut henkilösivukulut	330 528,89	216 284,12
Muut hallintokulut	11 577 765,93	11 708 392,65
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	184 953,77	203 879,61
Liiketoiminnan muut kulut	4 187 125,31	3 550 661,14
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatusta rahoitusvaroista	-4 087,51	1 926 286,69
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	12 193 269,62	11 087 460,26
Tilinpäätössirrot	5 000 000,00	-503 339,38
Tuloverot	463 108,33	959 080,76
Tilikauden verot	370 548,35	875 554,52
Aikaisempien tilikausien verot	-4 141,85	
Laskennallinen vero	96 701,83	83 526,24
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO (TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	6 730 161,29	10 631 718,88
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	6 730 161,29	10 631 718,88

ETELÄ-HÄMEEN OSUUSPANKKI

OSUUSPANKIN TASE	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
Käteiset varat	1 320 838,15	1 648 829,10
Saamiset luottolaitoksilta	498 420 234,54	410 491 697,66
Vaadittaessa maksettavat	30 894 185,59	134 209 131,06
Muut	467 526 048,95	276 282 566,60
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 459 175 110,74	1 367 043 483,18
Muut	1 459 175 110,74	1 367 043 483,18
Osakkeet ja osuudet	154 669 261,37	154 669 261,37
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	59 692,92	82 411,74
Johdannaissopimukset	2 805 513,54	4 795 482,35
Aineettomat hyödykkeet	3 678,00	5 226,00
Aineelliset hyödykkeet	3 689 716,18	4 368 082,75
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	263 567,64	656 863,33
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	2 700 424,42	2 897 896,30
Muut aineelliset hyödykkeet	725 724,12	813 323,12
Muut varat	1 340 307,67	1 442 756,68
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	5 498 621,63	2 869 725,73
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 126 982 974,74	1 947 416 956,56
VASTATTAVAA		
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	421 835 269,81	303 334 335,56
Luottolaitoksille	421 835 269,81	303 334 335,56
Vaadittaessa maksettavat	5 269,81	4 335,56
Muut	421 830 000,00	303 330 000,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 366 653 549,74	1 278 816 996,00
Talletukset	1 366 516 153,09	1 278 624 872,48
Vaadittaessa maksettavat	1 350 694 203,29	1 264 303 483,92
Muut	15 821 949,80	14 321 388,56
Muut velat	137 396,65	192 123,52
Vaadittaessa maksettavat	1,07	1,17
Muut	137 395,58	192 122,35
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	5 988 856,02	10 848 494,50
Muut velat	4 638 797,01	37 849 163,67
Muut velat	4 372 653,35	37 435 674,25
Pakolliset varaukset	266 143,66	413 489,42
Siirtovelat ja saadut ennakot	6 328 356,21	7 116 085,64
Laskennalliset verovelat	271 631,88	572 923,80
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 805 716 460,67	1 638 537 999,17
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	61 952 269,68	56 952 269,68
Verotusperusteiset varaukset	61 952 269,68	56 952 269,68
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	85 542 100,00	79 862 200,00
Jäsenosuudet	5 374 800,00	5 321 800,00
Tuotto-osuudet	80 167 300,00	74 540 400,00
Muut sidotut rahastot	32 672 593,42	34 264 568,48
Vararahasto	30 428 182,60	30 428 182,60
Käyvän arvon rahasto	2 244 410,82	3 836 385,88
Vapaat rahastot	33 773 630,48	33 773 630,48
Muut rahastot	33 773 630,48	33 773 630,48
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	100 595 759,20	93 394 569,87
Tilikauden voitto (tappio)	6 730 161,29	10 631 718,88
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	259 314 244,39	251 926 687,71
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 126 982 974,74	1 947 416 956,56
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	18 458 497,02	15 890 900,26
Takaukset ja pantit	18 458 497,02	15 890 900,26
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	133 332 235,57	101 792 376,35
Muut	133 332 235,57	101 792 376,35
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET YHTEENSÄ	151 790 732,59	117 683 276,61

Etelä-Hämeen Op Rahoituslaskelma

€	2021	2020
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	6 730 161,29	10 631 718,88
Oikaisut kauden tulokseen	954 220,60	-4 340 204,77
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-290 141 650,14	-111 135 625,66
Saamiset luottolaitoksilta	-191 243 482,35	-94 929 343,29
Johdannaissopimukset	0,00	0,00
Saamiset asiakkailta	-97 114 566,22	-16 188 010,50
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	0,00	0,00
Sijoitusomaisuus	-886 606,25	393 908,06
Muut varat	-896 995,32	-412 179,93
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	175 284 708,30	235 736 839,79
Velat luottolaitoksille	118 500 934,25	43 852 541,20
Johdannaissopimukset	-78 531,24	9 512,06
Velat asiakkaille	87 836 553,74	158 980 903,53
Vakuutusvelka	0,00	0,00
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	0,00	0,00
Varaukset ja muut velat	-30 974 248,45	32 893 883,00
Maksetut tuloverot	-2 269 869,27	384 263,06
Saadut osingot	5 129 765,00	6 959 168,83
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-104 312 664,22	138 236 160,13
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-85 905,77	-201 460,36
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	38 793,00	0,00
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	22 718,82	0,00
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	0,00	0,00
B. Investointien rahavirta yhteensä	-24 393,95	-201 460,36
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus muutos	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat muutos	0,00	0,00
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	10 150 900,00	131 700,00
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-4 471 000,00	-5 301 700,00
Osingot ja osuuspääoman korot	-4 985 778,25	0,00
Vuokrasopimusvelat	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien lisäykset	0,00	0,00
Muut oman pääoman erien vähennykset	0,00	0,00
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	694 121,75	-5 170 000,00
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-103 642 936,42	132 864 699,77

Rahavarat tilikauden alussa	135 857 960,16	2 993 260,39
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,00	0,00
Rahavarat tilikauden lopussa	32 215 023,74	135 857 960,16

Saadut korot	15 478 970,85	16 525 185,76
Maksetut korot	-892 825,14	-962 325,66

Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut

Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut

Saamisten arvonalentumiset	71 080,20	1 954 730,45
Vakuutusteknisten erien muutokset	0,00	0,00
Rahoitusinstrumenttien arvon muutokset	0,00	6 451,94
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	0,00	0,00
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	556 528,01	203 879,61
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	0,00	0,00
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Tuloverot	463 108,33	959 080,76
Muut	-136 495,94	-7 464 347,53

Erät, jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntitulokset, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	0,00	0,00
Osuuspääoman korot	0,00	0,00
Muut palautukset omistaja-asiakkaille	0,00	0,00
Oikaisut yhteensä	954 220,60	-4 340 204,77

Rahavarat

Käteiset varat	1 320 838,15	1 648 829,10
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	30 894 185,59	134 209 131,06
Yhteensä	32 215 023,74	135 857 960,16

OSUUSPANKIN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1.1 YLEISTÄ

Osuuspankki on jäsentensä omistama osuuskuntamuotoinen talletuspankki, joka harjoittaa toimialueellaan paikallista vähittäispankkitoimintaa.

Osuuspankki on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunnan jäsenluottolaitos. OP Osuuskunta toimii koko OP Ryhmän strategisena omistusyhteisönä ja ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

1.2 KESKINÄINEN VASTUU JA OP RYHMÄ

Pankki- ja vakuutustoimintaa harjoittava osuuspankkien yhteenliittymä (jäljempänä OP Ryhmä) on osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista sekä talletuspankkien yhteenliittymästä annetuissa laeissa määritelty taloudellinen kokonaisuus, jossa OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat viime kädessä yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Osuuspankki yhdistellään OP Ryhmän tilinpäätökseen. Laissa talletuspankkien yhteenliittymästä määrätään, että OP Ryhmän tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö OP Osuuskunnan ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. OP Osuuskunnalla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden yleisten konsernilaskentaperiaatteiden tarkoittamaa määräysvaltaa, minkä vuoksi OP Ryhmälle on määritelty tekninen emoyhtiö. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on kirjanpitolaissa tarkoitettu määräysvalta. OP Ryhmän osuuspääoma muodostuu osuuspankkien jäsenten sellaisista osuusmaksuista, joita pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

Jäljennös OP Ryhmän tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.op.fi tai ryhmän toimitiloista käytösosoitteesta Gebhardinaukio 1, 00510 Helsinki.

1.3 LAATIMISPERUSTA

Osuuspankin tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan asetuksen, kirjanpitolaian ja Finanssivalvonnan rahoitussektorin kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö OP Osuuskunta antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi. Jäljempänä kuvatut tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ovat yhteneväiset kaikille OP Osuuskunnan jäsenosuuspankeille. Kuitenkaan jäsenosuuspankilla ei välttämättä ole kaikkia laatimisperiaateissa lueteltuja eriä.

1.4 RAHOITUSINSTRUMENTIT

1.4.1 Käyvän arvon määräytyminen

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään senhetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, niin käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja ne kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan sekä ovat yhdenmukaisia rahoitusinstrumenttien hinnoittelussa käytettävien hyväksytyjen taloudellisten menetelmien kanssa.

Arvostusmenetelminä käytetään viimeaikaisten toteutuneiden markkinatransaktioiden hintoja, diskontattujen rahavirtojen menetelmää, sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen eri hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritelty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille, joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettu erä on kokonaisuudessaan luokiteltu, on määritetty koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys on arvioitu kyseisen käypään arvoon arvostetun erän suhteen kokonaisuudessaan.

1.4.2 Arvostusmenetelmät

1.4.2.1 Jaksotettu hankintameno

Jaksotettu hankintameno on se määrä, johon rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka on arvostettu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, vähennettynä lyhennyksillä, lisätynä tai vähennettynä alkuperäisen määrän ja erääntyvän määrän välisen erotuksen kertyneillä, efektiivisen koron menetelmää käyttäen lasketuilla jaksotuksilla ja, kun on kyse rahoitusvaroista, oikaistuna tappiota koskevalla vähennyserällä.

Efektiivisen koron menetelmää käyttäen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan odotettavissa olevana voimassaoloaikana saatavaksi tai suoritettavaksi arvioidut maksut tulevat diskontatuiksi täsmälleen rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräisen kirjanpitoarvon tai rahoitusvelan jaksotetun hankintameno suuruiseksi. Efektiivistä korkoa laskettaessa rahavirrat arvioidaan ottamalla huomioon rahoitusinstrumentin kaikki sopimusehdot ilman odotettavissa olevia luottotappioita ("ECL"). Laskelma sisältää kaikki sellaiset sopimusosapuolten välillä suoritettavat tai saatavat palkkiot ja korkopisteet, jotka ovat kiinteä osa efektiivistä korkoa, transaktiomenot sekä kaikki muut yli- tai alikurssit. Palkkioita, jotka ovat kiinteä osa rahoitusinstrumentin korkoa, ovat esim. lainan nostoon liittyvät toimisto- ja järjestelypalkkiot, ja ne jaksotetaan rahoitusinstrumentin odotettavissa olevalle juoksuajalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle, jos se on asianmukaista. Palkkioita, jotka eivät ole kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään kirjanpitolain mukaisesti ja näitä ovat esim. lainan hoitoon liittyvät maksut.

Arviotuihin rahavirtoihin sisällytetään odotettavissa olevat luottotappiot, kun lasketaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroille, joiden katsotaan alkuperäisenä kirjaamisajankohtana olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (ns. "POCI").

Korkotuotot

Korkotuotot on laskettu soveltamalla efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräiseen kirjanpitoarvoon, paitsi silloin kun kyseessä ovat:

- a) ostetut tai alun perin myönnetyt luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneet rahoitusvarat, joiden osalta sovelletaan luottoriskillä oikaistua efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuon
- b) rahoitusvarat, jotka eivät ole ostettuja tai alun perin myönnettyjä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja, mutta joista on myöhemmin tullut luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita rahoitusvaroja (tai jotka ovat vaiheessa 3). Näiden rahoitusvarojen osalta sovelletaan efektiivistä korkoa rahoitusvaroihin kuuluvan erän jaksotettuun hankintamenuon (eli nettomääräiseen kirjanpitoarvoon odotettavissa olevan luottotappion vähentämisen jälkeen).

1.4.2.2 Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostaminen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostetaan rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka käypään arvoon, ja jos kyseessä on muu kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusvaroihin kuuluva erä tai rahoitusvelka, siihen lisätään tai siitä vähennetään rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvelan hankkimisesta tai liikkeeseenlaskusta välittömästi johtuvat transaktiomenot. Välittömästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen rahoitusvarasta kirjataan odotettavissa olevia luottotappioita koskeva vähennyserä, jos rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta. Tämä aiheuttaa tuloslaskelmaan kirjanpidollisen tappion äskettäin myönnettyistä tai äskettäin ostetuista rahoitusvaroista.

1.4.3 Rahoitusvarojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Osuuspankki luokittelee rahoitusvarat seuraaviin ryhmiin:

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat
- Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat
- Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat.

1.4.3.1 Luotot ja saamistodistukset

Luottojen ja saamistodistusten luokittelu ja myöhempi arvostaminen riippuvat seuraavista tekijöistä:

- a) Osuuspankin liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa
- b) rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista.

Näiden tekijöiden perusteella Osuuspankki luokittelee luotot ja saamistodistukset kolmeen seuraavaan arvostusryhmään:

- 1) Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi, ja jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Erän kirjanpitoarvo sisältää odotettavissa olevien luottotappioiden vähennyserän ja korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmällä korkotuottoihin.
- 2) Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavia rahoitusvaroja pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Lisäksi sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua. Muutokset käyvässä arvossa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Arvon alentumisvoitot tai -tappiot sekä valuuttakurssivoitot tai -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta, siirretään käyvän arvon rahastoon kertynyt voitto tai tappio luokittelun muutoksesta johtuvana oikaisuna omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi eräksi käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuottoihin. Efektiivisen koron menetelmää käyttäen laskettu korko kirjataan korkotuottoihin.
- 3) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja pidetään kaupankäyntitarkoituksessa tai kun rahoitusvara ei täytä jaksotettuun hankintamenuon tai käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien kriteereitä. Voitot ja tappiot kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä

rahoitusinstrumenteista johtuvat korkotuotot ja -kulut kirjataan arvopaperikaupan nettotuottoihin 1.1.2019 lähtien.

Liiketoimintamalli

Liiketoimintamallilla tarkoitetaan sitä, miten Osuuspankki hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Osuuspankissa liiketoimintamallin ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat pelkästään sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä vai sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä sekä rahavirroista, jotka saadaan myymällä rahoitusvara, vai onko kyseessä kaupankäynti. Kaupankäyntiliiketoimintamalliin kuuluvat rahoitusvarat arvostetaan tulosvaikutteisesti. Liiketoimintamallia arvioidessaan Osuuspankki ottaa huomioon tulevat toimenpiteet liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiin kuuluu aikaisempi kokemus rahavirtojen keräämisestä, kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille, kuinka riskejä hallitaan ja kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan. Esimerkiksi Osuuspankin myöntämiä asuntoluottoja pidetään hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Rahavirtaominaisuudet

Silloin kun Osuuspankin liiketoimintamalli on muu kuin kaupankäynti, Osuuspankki arvioi, ovatko sopimukseen perustuvat rahavirrat yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa. Perustyyppisessä lainanhoitojärjestelyssä sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua ("SPPI"), jossa koron merkittävimmät osatekijät ovat korvaus rahan aika-arvosta, luottoriskistä, lainanantoon liittyvistä riskeistä ja voittomarginaalista. Valtaosa Osuuspankin rahoitusvaroista on perustyyppisiä lainanantojärjestelyjä.

Osuuspankin kaikki henkilöasiakkaille myönnettyt luotot ja osa yritysasiakkaiden luotoista sisältävät mahdollisuuden ennaikaiseen takaisinmaksuun. Ehdot ovat kuitenkin yhdenmukaisia perustyyppisen lainanantojärjestelyn kanssa, koska ennen eräpäivää maksettava määrä vastaa sopimuksen mukaista nimellismäärää ja kertynyttä (mutta maksamatonta) sopimuksen mukaista korkoa, joka voi sisältää lisäkorvauksen sopimuksen ennaikaisesta päättämisestä.

Saamistodistusten rahavirtaominaisuudet testataan SPPI-työkalulla, jonka antaman palautteen pohjalta joko hyväksytään tai hylätään SPPI testi. Menetelmä tunnistaa sopimusehdoista useita eri elementtejä jotka vaikuttavat siihen täyttyykö SPPI-määrittely.

Silloin kun sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat alttiina esim. osakkeiden hintojen tai lainanottajan taloudellisen tuloksen muutoksille, ei kyseessä ole perustyyppinen lainanantojärjestely, ja tällaiset rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Tyypillisesti tällaisia ovat erilaiset rahastosijoitukset, jotka eivät täytä oman pääoman määritelmää IAS 32:n mukaisesti liikkeeseenlaskijan tilinpäätöksessä.

Rahoitusvaroihin sisältyviä kytkettyjä johdannaisia ei eroteta pääsopimuksesta vaan ne huomioidaan sopimukseen perustuvien rahavirtojen kokonaisarvioinnissa.

Jos rahoitusvarojen hallinnoinnissa noudatettua liiketoimintamallia muutetaan, voidaan rahoitusvaroja joutua uudelleenluokittelemaan. Uudelleenluokittelua sovelletaan ei-takautuvasti luokittelun muutospäivästä lähtien. Tällaisia muutoksia odotetaan tapahtuvan hyvin harvoin.

1.4.3.2 Oman pääoman ehtoiset instrumentit

Oman pääoman ehtoiset instrumentit ovat instrumentteja, jotka osoittavat oikeutta osuuteen yhtiön varoista sen kaikkien velkojen vähentämisen jälkeen. Tyypillisesti tällaisia ovat osakesijoitukset.

Oman pääoman ehtoiset instrumentit arvostetaan myöhemmin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, paitsi silloin kun Osuuspankki on tehnyt alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan tietyt kaupankäyntiliiketoimintaan kuulumattomat sijoitukset oman pääoman ehtoisiin instrumentteihin, jotka muutoin arvostettaisiin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, käsitellään siten, että käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään käyvän arvon rahastossa. Tällaisia sijoituksia ovat osuuspankin strategiset sijoitukset osuuspankkien keskusyhteisö OP Osuuskunnan osuuspääomaan (lisäosuudet ja jäsenosuudet), joiden nimellisarvo vastaa käypää arvoa. Näiden sijoituksista ei muodostu myyntivoittoja tai- tappioita. Osuuspääoman korot kirjataan tuottoihin oman pääoman ehtoista sijoituksista. Maksettavan koron määrä vahvistetaan vuosittain OP Osuuskunnan Osuuskuntakokouksessa. Osingot

kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä oman pääoman ehtoisista sijoituksista kirjataan myös tuloslaskelman erään tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista.

1.4.3.3 Sopimukseen perustuvien rahavirtojen muuttaminen

Maksusuunnitelman muutoksia tehdään normaaliin asiakassuhteen hoitoon kuuluvana toimenpiteenä, mutta myös tilanteissa, joissa asiakkaan maksukyky on heikentynyt. Heikentyneen maksukyvyn takia annettu myönnytys merkitään lainanhoitajaksi, joka on tyypillisesti lyhennysvapaa rajoitetuksi ajaksi. Yleensä näissä tilanteissa lainan sopimukseen perustuvat rahavirrat neuvotellaan uudelleen tai niihin tehdään muutoin muutoksia, eivätkä ne johda kyseisen lainan taseesta pois kirjaamiseen. Tällöin lasketaan lainan bruttokirjanpitoarvo uudelleen ja kirjataan tehdystä muutoksesta aiheutuva voitto tai tappio tuloslaskelmaan korkokatteeseen. Maksusuunnitelmien muutosten kehitystä raportoidaan säännöllisesti johdolle asiakkaiden maksukykyä ennakoivana mittarina.

Jos lainaehtoihin tehtävät muutokset ovat merkittäviä tai laina muutoin neuvotellaan uudelleen, Osuuspankki kirjaa alkuperäisen lainan pois taseesta ja kirjaa samalla taseeseen muutetun uuden lainan. Tällöin muutoksen tekemisajankohta on lainan alkuperäinen kirjaamisajankohta, kun muutettuun lainaan sovelletaan arvon alentumista koskevia vaatimuksia. Tyypillisesti tämä tarkoittaa, että tappiota koskevan vähennyserän määrä vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevia luottotappioita. Osuuspankki luokittelee muutoksen syyt ja vakavuusasteet sisäisellä luokituksella, jolla seurataan, onko taseesta pois kirjaamiseen yhteydessä ollut näyttöä siitä, että muutettu laina on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Tällöin se kirjataan alun perin myönnettynä luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneena rahoitusvaroihin kuuluvana eränä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi tilanteessa, jossa ongelmalliseen omaisuuserään on tehty huomattava muutos.

Muutoin rahoitusvaroihin kuuluvat erät kirjataan pois taseesta silloin, kun sopimukseen perustuvat oikeudet rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaavat olemasta voimassa tai kun Osuuspankki siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle ja siirto täyttää taseesta pois kirjaamisen edellytykset.

1.4.4 Arvonalentuminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan kaikista jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista ja käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista tase-eristä (muut kuin oman pääoman ehtoiset instrumentit) sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista ja takaussopimuksista. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan jokaisena raportointipäivänä ja ne kuvastavat:

- a) vinoutumatonta ja todennäköisyyksillä painotettua rahamäärää, joka määritetään arvioimalla mahdollisten tulevien vaihtelualue;
- b) rahan aika-arvoa ja
- c) järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on raportointipäivänä saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia tai ponnisteluja ja joka koskee toteutuneita tapahtumia, vallitsevia olosuhteita ja ennusteita tulevista taloudellisista olosuhteista.

1.4.4.1 Sopimusten luokittelu kolmeen arvonalentumisvaiheeseen

Sopimukset luokitellaan kolmeen eri vaiheeseen. Eri vaiheet kuvastavat luoton laadun heikkenemistä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

- Vaihe 1: sopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL.
- Vaihe 2: sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä ja joille lasketaan koko voimassaoloajan ECL.
- Vaihe 3: vuonna 2021 järjestämättömät sopimukset (vuonna 2020 maksukyvyttömät sopimukset), joille lasketaan myös koko voimassaoloajan ECL.

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

Osuuspankissa sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisessa laskennassa samaa maksukyvyttömyyden määritelmää kuin sisäisissä luottoriskimalleissa (IRB). Maksukyvyttömyyttä arvioidaan Osuuspankin sisäisellä maksukäyttötymiseen perustuvalla luokittelujärjestelmällä. Henkilöasiakkaissa maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan sopimuskohtaisesti, kun taas yritysasiakkaissa tarkastellaan asiakaskokonaisuutta. Asiakas luokitellaan maksukyvyttömäksi, kun asiakkaan takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä, esimerkiksi kun asiakkaalla on julkinen maksuhäiriö tai sille on myönnetty lainanhoitojousto, jossa lainan nykyarvo pienenee enemmän kuin 1 prosenttia. Maksukyvyttömyys laajenee henkilöasiakkaissa maksukyvyttömän velallisen kaikkiin luottovelvoitteisiin, kun merkittävä osa (20 %) henkilöasiakkaan vastuista on maksukyvyttömiä. Lisäksi sopimus on maksukyvyttömän viimeistään silloin, kun rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä maksu on viivästynyt yli 90 päivää.

Asiakkaan maksukyvyttömyys päättyy, kun se ei enää täytä maksukyvyttömyyden määritelmää ja sen jälkeinen 6–12 kuukauden koeaika on päättynyt.

Maksukyvyttömyyden määritelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU N:o 575/2013 (CRR) artiklaan 178 sekä Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeistukseen maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta EBA/GL/2016/07 ja EBA/RTS/2016/06).

Järjestämättömän (non-performing) vastuun määritelmä

Järjestämättömän vastuun määritelmä sisältää aiemmin käytetyn maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisten vastuiden lisäksi järjestämättömien lainanhoitojoustollisten saamisten koeajat, ennen kuin ne voidaan luokitella terveiksi (performing). OP Ryhmä on muuttanut 31.12.2021 järjestämättömän vastuun arvonalentumisvaiheen 3 luokittelun kriteeriksi aiemman maksukyvyttömän vastuun sijasta. Vertailutietoja ei ole oikaistu.

Lisäksi sopimukset, jotka on alun perin myönnetty arvoltaan alentuneina, ovat aina koko voimassaoloajan odotetun tappion laskennan piirissä (POCI).

Luottoriskin merkittävä lisääntyminen

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan sopimuskohtaisesti joko 12 kuukaudelle tai koko voimassaoloajalle riippuen siitä, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt raportointipäivänä merkittävästi alkuperäisestä. Luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan sopimuskohtaisesti sekä laadullisilla että määrällisillä kriteereillä. Lainanhoitojoustoa pidetään laadullisena kriteerinä. Muut laadulliset tekijät koostuvat erilaisista luottoriskin mittareista (esim. kovenanttirikkomuksista), ja ne huomioidaan luokittelumalleissa tai maksukäyttötymisen luokan arvioinnissa.

Osuuspankki on sisällyttänyt suhteellisia ja absoluuttisia kynnsarvoja luottoriskin merkittävän luottoriskin määrällisen lisääntymisen määrittämiseen ottaen huomioon kaikki olennainen ja perusteltavissa oleva informaatio.

Määrällinen muutos arvioidaan koko voimassaoloajan PD lukujen (PD-käyrä) suhteellisen muutoksen perusteella. Alkuperäinen koko voimassaoloajan PD-käyrä lasketaan luoton myöntöhetkellä huomioiden makroekonomiset tekijät. Seuraavaksi määritellään luonnollinen hyväksyttävä vaihteluväli sille, milloin luottoriskin ei katsota lisääntyneen merkittävästi lainan jäljellä olevan maturiteetin aikana. Hyväksyttävä vaihteluväli on mallinnettu erikseen henkilö-yritysasiakkailla. Tuloksena saadaan ns. kynnsarvokäyrä, johon kunakin raportointipäivänä verrataan sen hetkistä jäljellä olevaa koko voimassaoloajan PD-käyrää; jos kynnsarvo ylittyy, luottoriski on kasvanut merkittävästi ja luotosta kirjataan koko luoton juoksuajalle laskettu luottotappio. Tämän suhteellisen muutoksen rajan lisäksi edellytetään, että luottoluokassa on tapahtunut heikennys alkuperäisestä, jotta siirtyminen koko voimassaoloajan ECL- lasketaan ei tapahdu vain ajan kulumisen perusteella. Lisäksi heikoimpiin luottoluokkiin (E+, E, E-, 9,0, 9,5 ja 10,0) sovelletaan absoluuttista luottoluokan rajaa.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvä luottoriski on lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää tai luottoon on myönnetty lainanhoitojousto.

Osuuspankki ei ole soveltanut luottoriskin merkittävän lisääntymisen arvioinnissa IFRS 9 -standardin sallimaa siirtymäsääntöä alhaisen luottoriskin olettamasta niille sopimuksille, joille ei ilman kohtuuttomia kustannuksia ja työmäärää saada laskettua alkuperäistä koko voimassaoloajan PD:tä.

Osuuspankki seuraa säännöllisesti, miten tehokkaasti edellä mainitut kriteerit havaitsevat luottoriskin merkittävän lisääntymisen ennen kuin sopimukseen perustuvat maksut ovat erääntyneet yli 30 päivää, ja että sopimukset eivät yleensä siirry arvonalentumisvaiheesta 1 suoraan arvonalentumisvaiheeseen 3, ja tekee suhteellisen muutoksen laskutapaan tarvittavat kalibroinnit.

1.4.4.2 Laskentamenetelmät

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan pääosin järjestelmäperusteisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyys/tappio-osuus -menetelmällä (PD/LGD -menetelmä) sopimuskohtaisesti kaikille henkilö- ja yritysasiakkaiden vastuille. Tämän lisäksi suurimmille vaiheessa 3 oleville yritys vastuille käytetään asiantuntija-arvioon perustuvaa kassavirtaperusteista ECL laskentamenetelmää.

1.4.4.2.1 PD/LGD – menetelmä

Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan käyttäen mallinnettuja riskiparametreja ja kaavalla $PD \times LGD \times EAD$ kaikille portfoliolla sopimuskohtaisesti, ja ne kuvastavat odotuksia tulevasta luottotappiosta raportointipäivänä. PD kuvaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä yllä kuvatun maksukyvyttömyyden määritelmän mukaisesti. LGD kuvaa tappio-osuutta maksukyvyttömyyshetkellä, ja siihen vaikuttaa mm. vakuuksien ja erilaisten takauksien määrä ja tyyppi. EAD kuvaa vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä sisältäen taseessa olevan vastuun (pääoman ja kertyneen koron) sekä odotetun käytön taseen ulkopuolisista eristä maksukyvyttömyyshetkellä.

ECL-laskenta perustuu kolmeen eri skenaarioon. Riskiparametrit PD, LGD ja EAD lasketaan vuosikohtaisesti kussakin skenaariossa. Vuosittaiset ECL-luvut diskontataan raportointipäivään, ja eri skenaarioiden luvuista lasketaan todennäköisyyksillä painotettu ECL. Diskonttaustekijänä käytetään sopimuksen efektiivistä korkoa tai sen arviota. Sopimuksen jäljellä oleva maturiteetti on rajoitettu laskennassa maksimissaan 30 vuoteen.

Sopimuksen koko voimassaoloajan maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (lifetime PD) mallit on tehty erikseen henkilöasiakkaille ja yritysasiakkaille. PD-malleihin vaikuttaa keskeisesti sopimuksen luottoluokka, luoton ikä (henkilöasiakkaat) sekä mallin alasegmentti, joka määräytyy yritysasiakkaille luokittelumallin perusteella ja henkilöasiakkaille tuotetyypin perusteella. Lisäksi PD-estimaatit ovat riippuvaisia makrotaloudellisista tekijöistä ja niiden ennusteista kussakin skenaariossa. Yritysvastuiden lifetime PD-mallissa makrotaloudellisina selittävinä tekijöinä käytetään BKT:n muutosta ja reaalikorkoa. Henkilöasiakkaiden lifetime PD-mallissa makrotaloudelliset tekijät on jaettu tarkemmin segmentteittäin ja esimerkiksi asuntoluotoissa käytetään BKT:n muutosta ja Euribor 12 kk korkoa, josta on poistettu BKT:n ja inflaation vaikutus, ja valmiuluotoissa BKT:n muutosta ja Euribor 3 kk reaalikorkoa (vertailuvuonna esimerkiksi asuntoluotoissa BKT:n muutos ja 12 kk Euribor korko ja valmiuluotoissa työttömyysasteen muutos ja 12 kk Euribor korko). Vertailutietoja ei ole muutettu.

Sopimuksen koko voimassaoloajan tappio-osuusmalli (lifetime LGD) koostuu kolmesta komponentista: 1) maksukyvyttömyystilasta toipumisen todennäköisyydestä, 2) vakuudellisesta palautusosuudesta ja 3) vakuudettomasta palautusosuudesta. Eri komponenttien arvot riippuvat keskeisesti tuotetyypistä, toimialasta (yritykset), vakuustyyppistä ja ajasta, kuinka kauan sopimus on ollut maksukyvyttömänä. Arvonalentumisvaiheen 3 vakuudettoman palautusosuuden sekä toipumisosuuden estimaatit ovat ajasta riippuvaisia siten, että ne laskevat maksukyvyttömyys- tai perintäajan kasvaessa.

Makrotaloudelliset tekijät ja niiden ennusteet vaikuttavat kahteen ensimmäiseen komponenttiin.

Sopimuksen koko voimassaoloajan vastuu maksukyvyttömyyshetkellä (lifetime EAD) perustuu tuotetyypistä riippuen sopimuksen mukaisiin kassavirtoihin, odotettuun käyttöasteeseen, ennaikaisen takaisinmaksun todennäköisyyteen ja maturiteettimalliin.

Sopimuksen voimassaoloajan määrittäminen

Sopimuksen voimassaoloaika on velkakirjalainoilla sopimuksen mukainen maturiteetti, joka ottaa huomioon maksusuunnitelman mukaiset lainan lyhennykset. Ennaikaisen takaisinmaksun mallia sovelletaan vakuudellisiin velkakirjalainoihin (pl. maksukyvyttömät) mutta se ei lyhennä sopimuksen maturiteettia vaan se huomioidaan osana sopimuksen EAD:tä.

Valmiusluotot ovat toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ja niille on mallinnettu odotettu maturiteetti. Mallinnettu maturiteetti riippuu tuotetyypistä ja luottoluokasta ja se on keskimäärin n. 15 vuotta.

Tulevaisuuteen suuntautuva informaatio

Laskentamalliin sisällytetään tulevaisuuteen suuntautuvaa informaatiota ja makroekonomisia skenaarioita. OP Ryhmän ekonomistit päivittävät makroekonomiset skenaariot neljännesvuosittain, ja ne ovat samoja, joita muutoinkin käytetään OP Ryhmän taloudellisessa suunnittelussa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat 2-3 vuotta taloudellisten skenaarioiden perusrasta. Tämän jälkeen skenaario konvergoituu kohti talouden pitkän aikavälin tasapainoa. Pitkän aikavälin tasapainossa BKT ja osa muista muuttujista lasketaan tuotantofunktiomenetelmällä. Vaihtoehtoiset skenaariot perusuran uran ympärillä määritellään käyttämällä vektoriautoregressiivistä mallia, jossa muuttujien yhteistodennäköisyysjakaumasta ratkaistaan kunkin muuttujan urat halutuilla todennäköisyyksillä. Muuttujien todennäköisyysjakauma perustuu historiassa havaittuihin taloudellisiin sokkeihin ja muuttujien välisiin korrelaatioihin. Vaihtoehtoisia skenaarioita määriteltäessä huomioidaan myös OP:n talousennusteen ennustevirheet. Käytettäviä skenaarioita on kolme: perus, vahva ja heikko. Käytetyt makroekonomiset tekijät ovat: BKT:n kasvu, työttömyysaste, investointien kasvu, inflaatio, ansiotason muutos, 12 kk Euribor -korke ja 3 kk Euribor -reaalikorke. Lisäksi asuntojen hintaindeksiä käytetään LGD-malleissa.

Makroekonomisten ennusteiden laatiminen ja niiden heijastaminen tulevaisuuteen aina 30 vuoteen saakka sisältää suuren määrän epävarmuutta, ja siten toteutuneet tulokset voivat merkittävästi poiketa ennustetusta. Osuuspankki on analysoinut, että ECL-laskennassa käytettävien riskiparametrien komponenttien ja makroekonomisten tekijöiden muutoksen suhde ei ole lineaarinen. Näin ollen makroekonomiset ennusteet edustavat Osuuspankin parasta näkemystä mahdollisista skenaarioista ja lopputulemista.

1.4.4.2 Asiakaskohtainen asiantuntija-arvioon perustuva kassavirtaperusteinen ECL menetelmä

Asiantuntija ECL -testausmenetelmällä arvioitavien asiakkaiden kohdejoukkona on tarkkailulistalla R-ratingmallin piirissä olevat yritysastapuolet, joiden vastuut ovat lähtökohtaisesti päätyneet ECL-laskennan vaiheeseen 2 tai 3. Asiantuntija-arvio laaditaan rating- tai luottopäätöksen yhteydessä.

Laskennassa hyödynnettävä eteenpäin katsova informaatio on osa luottoanalyytikon laatimaa yrityksen luottokelpoisuusarviota ja ratingsitystä, jossa otetaan kantaa liiketoiminnan, markkinoiden, kilpailutilanteen sekä ennustetun kassavirran kehitykseen. Laskennassa otetaan huomioon myös makrotaloudellisten muuttujien vaikutusta kuvaavat skenaariot (vahva, perus ja heikko) ja niiden perusteella lasketaan asiakkaan painotettu odotettu luottotappio. Skenaarioiden määrittelyssä hyödynnetään PD/LGD mallissa käytettyjä skenaarioita.

Kun asiakaskohtaisessa asiantuntija-arvioon perustuvassa ECL laskennan piirissä oleva asiakas ei enää täytä maksukyvyttömän kriteereitä ja se on ratingprosessin yhteydessä tunnistettu ja luokiteltu "terveeksi" vastapuoleksi, se poistuu tämän menetelmän piiristä ja palautuu normaalin PD/LGD mallin mukaiseen odotetun luottotappion laskennan piiriin.

1.4.4.3 Saamistodistusten arvonalentuminen

Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavien saamistodistusten odotettu tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja vähentämään käyvän arvon rahastoa.

Osuuspankki käyttää saamistodistusten odotetun tappion laskennassa luottoluokitustietoihin pohjautuvaa mallia.

Mallissa haetaan ostoerille sekä hankintahetken että raportointihetken luottoluokitukset ja konvertoidaan ne PD-luvuiksi. Ensisijaisesti käytetään ulkoisten luottoluokitusten keskiarvoja, toissijaisesti sisäistä luottoluokitusta mikäli ulkoisia luokituksia ei ole.

PD:t vastaavat historiallisia toteutuneita maksukyvyttömyksiä luottoluokitusluokittain kullekin luottoluokitusluokittain kullekin aikavälille luottoluokituksen antohetkestä. Historiadata johon määritetty vastaavuus pohjautuu, on kattava ja pitkältä aikaväliltä. LGD:t vastaavat myös tutkittuja historiallisia toteumia sijoitus/vakuuslajeittain (senioriteetti, covered bond-status) eikä niitä erikseen arvioida liikkeeseenlaskija -tai sijoituskohtaisesti. Koska ulkoiset luottoluokitukset mittaavat PD:n sijaan kokonaisluottoriskiä (ECL), vaikuttaa niiden tapauksessa LGD ainoastaan ECL:n jakautumiseen PD - ja LGD-komponenttien välillä.

1.4.4.3.1 Saamistodistusten luokittelu arvonalentumisvaiheisiin

Vaiheeseen 2 siirretään sellaiset sijoitukset, joiden yhden vuoden PD on kaksinkertaistunut siten että prosenttiyksiköissä muutos on vähintään 0,2%, sijoitukseen on myönnetty lainanhoitousto tai sen maksut ovat yli 30 päivää erääntyneet. Vaiheeseen 3 luokitellaan maksukyvyttömään liikkeeseenlaskijaan liittyvät sijoitukset, jos sen maksut ovat erääntyneet yli 90 päivää tai jos asiakas on ongelma-asiakas.

1.4.4.4 Taseen ulkopuolisten erien arvonalentuminen

Useisiin Osuuspankin tarjoamiin tuotteisiin kuuluu vakiona tai jossain elinkaaren vaiheessa nostovara, limiitti tai muu taseen ulkopuolinen luottositoumus. Esimerkiksi luotollisiin tileihin, sisältyy sekä laina että sitoutuminen nostamattomaan osuuteen. Lisäksi Osuuspankki on myyjäosapuolena erilaisissa takauksissa kuten rahoitustakauksissa sekä muissa kaupallisissa tai viranomaistakauksissa, joihin kaikkiin sovelletaan IFRS 9 -standardin arvonalentumisen sääntöjä. Luottositoumusten ja takaussopimusten osalta alkuperäisen kirjaamisen katsotaan arvonalentumista koskevia vaatimuksia sovellettaessa tapahtuneen päivänä, jona Osuuspankki tulee peruuttamattoman sitoumuksen osapuoli. Näin ollen odotetun tappion laskennassa huomioidaan vain Osuuspankkia sitovat erät.

Näille erille lasketaan odotettu tappio samoilla periaatteilla kuin luotoille. Samoin luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan samoin perustein. Tällaisille tuotteille mallinnetaan EAD, joka ennustaa vastuiden määrää maksukyvyttömyyshetkellä. Se sisältää sekä käyttöasteen että luottovasta-arvokertoimen. Lisäksi toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille sovelletaan maturiteettimallia. Mallissa huomioidaan tilanteet, jossa Osuuspankillä on sopimukseen perustuva mahdollisuus vaatia takaisinmaksua ja peruuttaa nostamatonta osuutta koskeva sitoumus, mutta se ei rajoita altistumista luottotappioille sopimuksen mukaisena irtisanomisaikana.

1.4.4.5 Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen

Pääsääntöisesti odotettavissa olevia luottotappioita varten kirjataan tappiota koskeva vähennyserä lainan kirjanpitoarvon vähennykseksi erilliselle tilille. Kun on kyse luottositoumuksista ja takaussopimuksista, tappiota koskeva vähennyserä kirjataan varaukseksi. Niihin tuotteisiin, joihin sisältyy sekä lainasaaminen (ts. rahoitusvaroihin kuuluva erä) että sitoumus nostamattomaan osuuteen (ts. luottositoumus), eikä Osuuspankillä ole mahdollista yksilöidä nostamatonta osuutta koskevaan sitoumuksen liittyviä odotettavissa olevia luottotappioita erillään rahoitusvaroja koskevasta komponentista, luottositoumuksen liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan yhdessä rahoitusvaroihin kuuluvan erän tappiota koskevan vähennyserän kanssa.

1.4.4.6 Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Lopullisen luottotappion kirjaaminen on taseesta pois kirjaamiseen johtava tapahtuma. Silloin kun rahoitusvaroihin kuuluvaa erää ei voida kohtuudella odottaa saavan perityksi kokonaan tai osaksi, kirjataan lopullinen luottotappio pienentämään suoraan rahoitusvaroihin kuuluvan erän bruttomääräistä kirjanpitoarvoa.

Laina kirjataan pois taseesta, kun vakuudet on realisoitu tai kun konkurssipesän loppukokous on pidetty, velkajärjestely tai yrityssaneeraus on päättynyt tai kun perintä on lopetettu. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuuksi.

1.4.5 Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

1.4.6 Rahoitusvelkojen luokittelu ja myöhempi arvostaminen

Rahoitusvelkoja ovat talletukset ja muut velat luottolaitoksille ja asiakkaille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja muut rahoitusvelat.

Rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä käyttäen lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaupankäyntivelkoihin luokitellaan myös veloitteet toimittaa vastapuolelle arvopapereita, jotka on myyty, mutta jotka eivät ole omistuksessa myyntihetkellä (lyhyeksi myynti).

Osuuspankki ei ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä nimenomaisesti luokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi.

Rahoitusvelat (tai rahoitusvelan osa) poistetaan taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta olemassa – toisin sanoen, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut.

Jos Osuuspankki vaihtaa rahoitusvelkoja alkuperäisten lainanantajien kanssa ja jos niiden ehdot poikkeavat huomattavasti toisistaan, vaihtoa on käsiteltävä alkuperäisen rahoitusvelan kuoletuksena. Tällöin syntyneet menot tai palkkiot kirjataan osana kuolettamisesta johtuvaa voittoa tai tappiota. Jos vaihtoa tai muutosta ei käsitellä kirjanpidossa kuoletuksena, lasketaan muutetun rahoitusvelan jaksotettu hankintamenu uudelleen diskonttaamalla muutetut sopimusperusteiset rahavirrat käyttämällä alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Rahoitusvelan jaksotetun hankintamenuon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Syntyneillä menoilla tai palkkioilla oikaistaan velan kirjanpitoarvoa, ja ne kirjataan kuluiksi ehdoiltaan muuttuneen velan jäljellä olevana juoksuaikana. Osuuspankki ei ole tehnyt rahoitusvelkojen vaihtoja olemassa oleviin rahoitusvelkoihin.

Osuuspankki voi osallistua OP-Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottomalliin, jossa osuuspankki saa rahoitusvelkoihin merkittävän väliluoton OP-Asuntoluottopankki Oyj:ltä, kun osuuspankin taseessa olevia asuntovakuudellisia luottoja merkitään OP-Asuntoluottopankki Oyj:n joukkovelkakirjalainojen vakuudeksi.

1.4.7 Pitkäaikaissäätämissopimukset

Osuuspankit, jotka tarjoavat PS-palveluja, vastaanottavat asiakkaan suorittamat maksut tarkoitusta varten avatulle talletussuojan piiriin kuuluvalle säästämistilille. Jos säästövarat jätetään säästämistilille tai sijoitetaan osuuspankin tarjoamalle muulle talletustilille, merkitään säästövarat pankin taseessa talletusvelkoihin. Jos säästövarat sijoitetaan sopimuksen mukaisesti muihin sijoituskohteisiin, kirjataan sijoitetut varat pois säästämistililtä ja pankki kirjaa ne taseen ulkopuoliseen säästämissopimuskohtaiseen reskontraan.

Säästövarojen sijoittamisesta saadut korot, osingot ja muut tuotot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta ja pääoman takaisinmaksusta kertyvät varat kirjataan taseessa olevalle säästämistilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen. Säästämissopimuksen mukaiset kulut ja palkkiot kirjataan tulosvaikutteisesti säästämistilillä veloittaen.

1.4.8 Johdannaissopimukset

Osuuspankki voi tehdä johdannaissopimuksia suojaustarkoituksessa joko taloudellisina suojina tai kirjanpidollisen suojauslaskennan säännöin. Suojauksessa käytetään korkojohdannaisia ja korko-optioita. Osuuspankki noudattaa IAS 39 -standardin mukaista suojauslaskentaa.

Osuuspankilla ei ole johdannaissopimuksia joiden vastapuoli olisi osuuspankkien yhteenliittymän (eli OP Ryhmän) ulkopuolinen yhtiö. Sopimusvastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj. Jos OP Yrityspankki olisi maksukyvytön, niin silloin osuuspankkien yhteenliittymän muut yhtiöt takaisivat OP Yrityspankin vastuut.

Johdannaiset kirjataan alun perin käypään arvoon ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Tästä syntyvän voiton tai tappion kirjaaminen riippuu siitä, onko johdannainen määritelty suojaustarkoitukseen ja minkä luonteista erää se suojaa.

Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset arvonmuutokset kirjataan taseen vastaavaa -puolen erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset taseen vastattavaa -puolen erään Johdannaissopimukset. Koronvaihtosopimusten vaihdettavat korot jaksotetaan ajan kulumisen perusteella taseen siirtosaamisiin ja siirtovelkoihin sekä vastaerät nettona tuloslaskelman korkoihin.

1.4.8.1 Taloudelliset suojat

Taloudellisessa suojaamisessa suojataan tiettyä tase-erää, positiota tai kassavirtaa tulevaisuuden arvonmuutoksia vastaan sovellettavan riskienhallintastrategian mukaisesti. Koska suojauksen tehokkuutta ei ole tarkoituksenmukaista todentaa suojauslaskennan säännöllä, suojaustapaa kutsutaan muutoin suojaavaksi. Taloudellisessa suojauksessa johdannaissopimuksen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan arvopaperikaupan nettotuottoihin.

1.4.8.2 Suojauslaskenta

Riskienhallinnan periaatteet ja organisointi sekä pankin riskiasema on kuvattu toimintakertomuksen Riskienhallinta kappaleessa. Soveltamalla suojauslaskentaa korkoriskiä suojaaviin johdannaisiin eliminoidaan johdannaisista muutoin aiheutuvaa tulosvolatiliteettia.

Suojauslaskenta tarkoittaa tehokkaaksi todennetun suojaussuhteen kirjanpidollista laskentakäytäntöä, jossa suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta.

Osuuspankeilla voi olla suojauslaskennan piirissä sekä rahoitusvaroja että rahoitusvelkoja, kuten lainat ja saamiset – ryhmään sisältyvä yksittäinen luotto tai luottokanta, käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattava saamistodistus sekä muiden rahoitusvelkojen yksilöity määräaikaistalletuserä tai liikkeeseen laskettu emissio. Osuuspankit käyttävät korkosuojaukseen sekä perinteisiä koronvaihtosopimuksia että OTC swap-johdannaisia. Vastapuolena on aina OP Yrityspankki Oyj.

Suojaukseen käytettyjen johdannaisten ja suojauksen kohteet yksilöidään suojausta aloitettaessa. Samoin dokumentoidaan suojaussuunnitelma ja suojauksen tavoitteet. Lisäksi jokaisena tilinpäätöspäivänä osoitetaan suojauksen tehokkuus.

1.4.8.2.1 Käyvän arvon suojauslaskenta

Käyvän arvon suojausta sovelletaan kiinteäkorkoisten lainojen korkoriskiltä suojautumiseen täysimääräisesti. Suojaavan johdannaisinstrumentin ja suojattavan kohteen korkoriskistä johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan suojauslaskennan nettotuottoihin. Suojattujen lainojen arvostustulos esitetään taseen erässä Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä. Korkoputkijohdannaisella suojattujen lainojen arvostustulos esitettiin vertailukaudella taseen erässä Johdannaissopimukset.

1.4.8.2.2 Rahavirran suojauslaskenta

Euribor –sidonnaisen luottokannan tulevien korkovirtojen korkomuutosta suojaavat koronvaihtosopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksessa tehokkaita, kuuluvat rahavirran suojauslaskennan piiriin. Osuuspankin rahoitustaseen korkoriskiä hallitaan korkoriskin valvontarajan ja pankin itselleen määrittämän korkoriskilimitin puitteissa.

Rahavirran suojauksessa euribor-sidonnaisen luottokannan tulevaa korkovirtaa vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon, siltä osin kun on tarpeen Osuuspankin riskienhallintastrategian mukaisesti.

Koronvaihtosopimuksista jaksotettavat siirtyvät korot kirjataan suoriteperusteisesti. Korkokertymät esitetään taseen siirtosaamisissa tai siirtoveloissa. Molempien vastaerä kirjataan nettona korkokatteen Korkotuotot johdannaissopimuksista -erään. Nettokorko on joko korkotuotto tai korkotuoton oikaisu.

Rahoitusjohdannaisena käytettävät koronvaihtosopimukset arvostetaan käypään arvoon sopimuskohtaisesti. Käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan suoraan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon laskennallisella verovelalla vähennettynä. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan.

1.5 TILINPÄÄTÖSERIEN NETOTTAMINEN

Tuloslaskelmassa ilmoitetaan tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi.

Milloin osuuspankilla on saaminen siltä, jolle pankki itse on velkaa, esitetään saaminen ja velka taseessa erikseen, jollei pankilla ole lakisääteistä oikeutta kuittaamiseen ja jollei pankki aio käyttää oikeuttaan kuittaukseen.

1.6 ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi käyttäen tilinpäätöspäivän kursseja. Ulkomaan rahan määräisten erien muuttamisesta Suomen rahaksi syntyvät kurssierot kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.7 OSAKKEET JA OSUUDET OMISTUSYHTEYSYRITYKSISSÄ JA SAMAAKONKERNIIN KUULUVISSA YRITYKSISSÄ

Osakkeet ja osuudet sekä muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset omistusyhteisyhtiöihin sekä samaan konserniin kuuluviin yrityksiin merkitään hankintameno, tai jos erän arvon todetaan tilinpäätöspäivänä arvonalentumisen johdosta olevan alempi kuin hankintameno, arvonalentumistappiolla vähennettyyn hankintameno. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

1.8 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomaan omaisuuteen kuuluvien vastikkeellisesti hankittujen oikeuksien ja varojen hankintameno aktivoidaan ja poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Myös mahdollisesti aktivoidut muut pitkävaikutteiset menot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan.

Aineettomat hyödykkeet arvostetaan alun perin hankintameno. Jos aineettoman hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Kehittämismenot aktivoidaan, jos niiden odotetaan tuottavan tuloa useampana tilikautena. Aktivoidut kehittämismenot poistetaan suunnitelman mukaan vaikutusaikanaan. Mikäli vaikutusaikaa ei voida arvioida luotettavalla tavalla, kehittämismenot poistetaan enintään kymmenessä vuodessa. Tutkimusmenot kirjataan tilikaudella kuluksi.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9 AINEELLISET HYÖDYKKEET

1.9.1 Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä omistetaan vuokratuottojen, omaisuuden arvonnousujen tai molempien hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat vuokrattavien tilojen hallintaan sekä maksamatta jääneen saamisen sijaan tulevat kiinteistöt. Jos suorassa omistuksessa olevasta kiinteistöstä osa vuokrataan ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia pinta-alasta), luokitellaan se sijoituskiinteistöksi. Jos osa tavallisen kiinteistöyhtiön omistamista tiloista on sijoituskäytössä ja oman käytön osuus on vähäinen (alle viisi prosenttia kiinteistöyhtiön omistamien tilojen pinta-alasta), luokitellaan osakkeet sijoituskiinteistöiksi.

Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenuon. Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Mikäli sijoituskiinteistön todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alempi kuin kirjanpitoarvo, kirjanpitoarvon ja todennäköisen luovutushinnan erotus poistetaan sinä tilikautena, jolloin arvonalennus todetaan.

Sijoituskiinteistöiksi luokiteltujen liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritellään pääasiassa suoraan pääomituksen perustuvalla tuottoarvomenetelmällä. Maa-, vesi- ja metsäalueiden sekä asuntojen käypä arvo arvioidaan pääasiassa kauppahintamenetelmällä. Arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden pysyvyyteen ja olennaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tuotot, kulut, myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Sijoituskiinteistöksi rakennettavat uudet kiinteistöt (tai kiinteistöyhteisöosakkeet) kirjataan ennen valmistumista IAS 40-standardin mukaisesti keskeneräiseksi käyttöomaisuushyödykkeeksi sijoituskiinteistöjen ryhmään ja otetaan huomioon sijoituskiinteistöjen käyvän arvon määrittelyssä jo ennen valmistumista.

1.9.2 Muut kiinteistöt

Muilla kiinteistöillä tarkoitetaan omassa käytössä olevia kiinteistöjä, jotka ovat pankin omassa käytössä konttori-, varasto- tai muina sellaisina tiloina taikka henkilökunnan asumis-, virkistys- tai muussa sellaisessa käytössä, sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet, jotka oikeuttavat tällaisten tilojen hallintaan. Omassa käytössä oleviksi kiinteistöiksi luetaan myös sellaiset suorassa omistuksessa olevat kiinteistöt, joista osa on vuokrattu, mutta vuokrattujen tilojen osuutta ei voida myydä erikseen, ja oman käytön osuus tällaisissa tiloissa on yli viisi prosenttia pinta-alasta. Tavallisen kiinteistöyhtiön osakkeet luetaan omassa käytössä oleviksi, jos yhtiön omistamista tiloista yli viisi prosenttia on omassa käytössä.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tasearvoa määritettäessä otetaan lähtökohdaksi hyödykkeen arvo varsinaisen liiketoiminnan tulonodotuksiin. Rakennukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Kiinteistöyhteisöjen osakkeet sekä maa-, vesi- ja metsäalueet merkitään hankintamenuon.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen osalta arvioidaan jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko mitään viitteitä siitä, että jonkin kiinteistön arvo on alentunut. Viitteitä arvon alentumisesta ovat merkittävät markkina-arvon alentumien, todisteet epäkuranttiudesta tai fyysisestä vahingoittumisesta. Jos omassa käytössä olevan kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenuoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennuksena kuluksi.

Kiinteistöihin voi kohdistua arvonorotuksia, joiden vastaerä on kirjattu arvonorotusrahastoon. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja. Kiinteistöjen perusparannusmenot aktivoidaan ja kirjataan suunnitelman mukaisin poistoin kuluksi.

Omassa käytössä olevien kiinteistöjen tuotot ja myyntivoitot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut ja myyntitappiot tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9.2.1 Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmääritysmenetelmät

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

1.9.2.2 Taseesta pois kirjaaminen

Sijoituskiinteistö tai omassa käytössä oleva kiinteistö kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun kiinteistö poistetaan pysyvästi käytöstä eikä sen luovuttamisesta ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä.

1.9.2.3 Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseeseen hankintamenoon ja kirjataan vaikutusaikaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Jos hyödykkeen tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi alhaisempi kuin sen poistamaton hankintameno, kirjataan erotus arvonalennuksena kuluksi.

Hyödykkeiden suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä.

1.9.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Rakennusten ja muiden kuluviin aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno poistetaan vaikutusaikanaan hyödykkeen taloudellisen pitoajan perusteella ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoin. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä poistoja. Poistojen tekeminen aloitetaan sen jälkeen kun kohde on hankittu tai kun se on valmistunut ja otettu käyttöön.

Taloudelliset vaikutusajat ovat pääsääntöisesti seuraavat:

Rakennukset	30 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	3 – 10 vuotta

1.10 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällön mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingsopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omistamiselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingsopimuksin tai muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä, ja vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut tuotot. Sijoituskiinteistöjen vuokratuotot kirjataan tuloslaskelman erään Sijoituskiinteistöjen nettotuotot.

Rahoitusleasingsopimuksin vuokralle otettuja hyödykkeitä ei merkitä taseeseen. Vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

1.11 PAKOLLISET VARAUKSET

Tuotoista vähennetään velvoitteista vastaisuudessa aiheutuvat menot ja menetykset, kun ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, niiden toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä, niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen ja perustuvat lakiin ja sitoumukseen sivullista kohtaan. Kun menon tai menetyksen täsmällistä määrää tai toteutumisaikajankohdasta ei tiedetä, merkitään se taseen pakollisiin varauksiin enintään sen todennäköiseen määrään. Jos määrä ja toteutumisaikajankohdasta on tiedossa, merkitään se siirtovelaksi.

1.12 OMA PÄÄOMA

Osuuspankin omaan pääoman sisältyvät osuuspankkien omistaja-asiakkaiden jäsenosuusmaksut sekä omistaja-asiakkaiden tekemät sijoitukset Tuotto-osuuksiin. Osuuspankilla on ehdoton oikeus erillisellä päätöksellä kieltäytyä sekä jäsenosuuden että Tuotto-osuuden palauttamisesta. Normaalitytilanteessa osuus pääomia voidaan kuitenkin vuosittain palauttaa viranomaisen antamissa rajoissa.

Jäsenosuusmaksu ja siitä seuraava omistaja-asiakkuus antaa mahdollisuuden osallistua osuuspankin päätöksentekoon. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä jäsenosuuden palauttamisesta. Jäsenosuudelle ei makseta korkoa.

Tuotto-osuudella ei ole äänivaltaa. Osuuspankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä Tuotto-osuuden pääoman ja koron maksusta. Tuotto-osuuksille mahdollisesti maksettava korko on kaikille Tuotto-osuuksille saman suuruinen. Korko kirjataan velaksi ja vähennetään omasta pääomasta, kun päätös maksusta on tehty.

1.13 TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Veroperusteiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarauksien yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä.

Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä veroperusteisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan.

1.14 TYÖSUHDE-ETUUDET

1.14.1 Eläke-etuudet

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä tai OP-Henkivakuutuksessa. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien ja OP-Henkivakuutuksen ryhmäeläkevakuutus 2005 lukien. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

1.14.2 Muuttuva palkitseminen

Muuttuva palkitseminen koostuu tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. OP Ryhmän strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahoston mittareissa.

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen noudattaa finanssi- ja rahoitusalan sääntelyä ja perustuvat OP Ryhmän strategisiin sekä vuosisuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin. OP Ryhmän palkitsemisen periaatteissa on huomioitu ryhmän riskiasema ja riskienhallintamenetelmät. Ansaintamittarien tavoitteet on mitoitettu niin, etteivät ne kannusta liialliseen riskinottoon. Palkkioiden enimmäismäärät on kaikissa järjestelmissä rajattu. Palkkioiden maksamiseen liittyy OP Ryhmän

vakavaraisuuteen sekä maksuvalmiusvaateeseen sekä yrityksen voitollisuuteen ja henkilön työ- ja toimisuhteen voimassaoloon liittyviä ehtoja.

Muuttuvien palkkioiden maksamisesta henkilöille, joiden toiminnasta voi aiheutua yritykselle merkittävää riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö") on säädetty mm. laissa Luottolaitostoiminnasta (233/2021) ja sijoituspalvelulaissa (213/2012). Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluu OP Ryhmässä mm. toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen osallistuvat henkilöt sekä sisäiseen valvontatoimeen kuuluvat henkilöt.

Mikäli riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön palkkiot ansaintavuodelta ylittävät 50.000 € tai muodostavat vähintään kolmasosan vuotuisista yhteenlasketuista palkkioista, maksetaan palkkiosta ansaintavuotta seuraavana vuonna 60 % ja loppuosa 40 % palkkiosta maksetaan seuraavien neljän vuoden aikana neljässä yhtä suuressa erässä niin, että maksusuoritusten välillä on vähintään vuosi. Muuttuvasta palkkiosta puolet maksetaan rahana ja puolet sidotaan OP Osuuskunnan hallituksen päättämään viiteinstrumentin arvoon. Viiteinstrumenttiin sidottu palkkio maksetaan henkilölle vuoden odotusajan jälkeen

1.14.3 Henkilöstörahasto

Osuuspankki voi kuulua OP Ryhmän yhteiseen henkilöstörahastoon. Rahastolle maksetaan voittopalkkiota ennalta sovittujen periaatteiden mukaan riippuen OP Ryhmän tavoitteiden saavuttamisesta. Rahastoon maksettavat voittopalkkioerät kirjataan tuloslaskelman erään Palkat ja palkkiot, vastaerä kirjataan siirtovelaksi, kunnes se maksetaan.

OP Ryhmän henkilöstörahastolle maksettava voittopalkkioerä vuonna 2021 perustui seuraavien tavoitteiden saavuttamiselle. Kulujen ja tuottojen kasvuero (paino 50 %) sekä keskittäjäasiakkaiden määrän nettokasvu (paino 50 %).

1.14.4 Tulospalkkiojärjestelmä

Tulospalkkiojärjestelmän ansaintajakso on 6 tai 12 kuukautta. Järjestelmä perustuu vuosisuunnittelusta johdettuihin pankki-, tiimi- tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja kattaa koko henkilöstön. Mittaristossa näkyy vahvasti mm. asiakaskokemus, myynti sekä strategiasta johdetut tavoitteet. Palkkiot maksetaan kokonaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä, jolloin puolet palkkioista maksetaan rahana ja puolet viiteinstrumentin arvoon sidottuna. Järjestelmän kulut jaksotetaan ansaintajakson alusta maksuhetken asti (oikeuden syntymisjaksolle) henkilöstökuluihin ja vastaava velka kirjataan siirtovelkoihin.

1.15 TULOVEROT

Tuloslaskelman tuloverot muodostuvat verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutoksesta.

Laskennallinen verovelka lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä veronalaisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista.

Laskennallinen verosaaminen lasketaan ja merkitään taseeseen kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä vähennyskelpoisista jaksotuseroista ja muista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista, jos on todennäköistä, että vähennyskelpoiset väliaikaiset erot ja verotukselliset tappiot voidaan verotettavan tulon kertymisen ansioista hyödyntää.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, kirjataan erään liittyvän laskennallisen verovelan tai -saamisen muutos omaan pääomaan.

1.16 TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksullisista palkkioista, jotka koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle

kuuluva osuus. Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron menetelmästä kerrotaan tarkemmin laatimisperiaatteiden kappaleessa Jaksotettu hankintameno. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Saamisen hankintameno ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

1.17 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annettuja sitoumuksia, joita ovat mm. takaukset ja erilaiset takuusitoumukset, sekä asiakkaan hyväksi annettuja peruuttamattomia sitoumuksia, joita ovat mm. sitovat lisäluottojärjestelyt, luottolupaukset, käyttämättömät luottolimiitit ja arvopapereiden merkintäsitoumukset.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

1.18 VIRANOMAISMAKSUT

Osuuspankki maksaa eri viranomaisille maksuja. Talletussuojasta vastaa Rahoitusvakausvirasto. Pankkivalvonnasta vastaa Euroopan keskuspankki. Menettelytapa- ja makrovalvonnasta vastaa Finanssivalvonta. Kriisinratkaisusta vastaa EU:n kriisinratkaisuneuvosto (Single Resolution Board, SRB). Viranomaismaksut kirjataan vuoden alussa kokonaisuudessaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

1.18.1 Vakausmaksu

Vakauserä kerätään euroalueen kriisinratkaisurahastoon (Single Resolution Fund, SRF) vuoteen 2023 asti siten, että rahaston tavoitetaso, vähintään 1 prosenttia korvattavien talletusten määrästä, saavutetaan. Kriisinratkaisurahastoa hallinnoi EU:n kriisinratkaisuneuvosto, joka päättää myös vakauserä määrät. SRF varmistaa, että rahoitussektori rahoittaa rahoitusjärjestelmän vakauttamisen. Vakausmaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella.

1.18.2 Talletussuojamaksu

Vanhaan talletussuojarahastoon kerätyt varat ylittävät tällä hetkellä talletussuojan tasoa koskevat EU vaatimukset. Sääntöjensä nojalla vanha talletussuojarahasto huolehtii jäsenpankilleen määrättävistä talletussuojamaksuista uuteen talletussuojarahastoon siinä suhteessa kun kukin jäsenpankki on vuosien kuluessa kartuttanut vanhaa talletussuojarahastoa. Rahoitusvakauserä määrää maksun jokaiselle jäsenpankille mutta laskuttaa sen suoraan vanhalta talletussuojarahastolta.

1.18.3 Rahoitusvakauseräviraston hallintomaksu

Rahoitusvakauseräviraston hallintomaksu perustuu samaan laskentamenetelmään kuin Finanssivalvonnan valvontamaksu.

1.18.4 Finanssivalvonnan valvontamaksu

Finanssivalvonnan valvontamaksu koostuu suhteellisesta valvontamaksusta, joka perustuu taseen loppusummaan, sekä kiinteästä perusmaksusta.

1.18.5 Euroopan keskuspankin valvontamaksu

Osana OP Ryhmää osuuspankki on Euroopan keskuspankin (EKP) valvonnassa. EKP:n valvontamaksu määräytyy pankin merkittävyyden ja riskiprofiilin perusteella, EKP määrää valvontamaksun OP Ryhmän keskusyhteisölle, joka jakaa sen OP Ryhmän jäsenpankeille.

1.19 KORONAVIRUSPANDEMIA (COVID-19)

Koronaviruspandemian (COVID-19) aiheuttaman merkittävien taloudellisten vaikutusten ehkäisemiseksi EU-maat ottivat vuonna 2020 käyttöön erilaisia taloudellisia tukitoimia. Suomessa lainanantoon liittyvät talouden tukitoimet kohdistuvat Finnveran rahoitusvaltuuksien nostamiseen 12 miljardiin euroon. Näin ollen yritykset voivat hakea käyttöpääomaa koronakriisin yli selviämiseen Finnvera-takauksen avulla. Finnveran takaukset vaikuttavat ECL-laskennassa LGD-komponenttiin pienentäen siten ECL:n määrää.

Osuuspankki on tarjonnut itsenäisesti asiakkailleen mahdollisuuden asuntoluottojen lyhennysvapaaseen 12 kuukauden ajaksi. Yritysten osalta maksuaikojen muutokset arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Lisäksi on hyödynnetty Finnveran tarjoamia takauksia. Maksuohjelmamuutoksissa lainanhoitojoustot ja maksukyvyttömät asiakkaat tunnistetaan normaalin ohjeistuksen mukaisesti. Lyhennysvapaita on koronakriisin aikana toteutettu eniten henkilöasiakkaissa, sekä pienissä ja keskisuurissa yritysasiakkaissa. Vuonna 2021 päättyi paljon keväällä 2020 12 kuukaudeksi myönnettyjä lyhennysvapaita.

ECL-laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaariopainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Makroekonomisten ennusteiden päivityksellä ei ollut merkittävää vaikutusta odotettavissa olevien luottotappioiden määrään. Koronakriisin aiheuttamaan taloudelliseen kehitykseen liittyy vielä epävarmuutta.

ETELÄ-HÄMEEN OP
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.2021

539602

LUETTELO TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOISTA

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot
- 2 Korkokulut
- 3 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 4 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 5 Palkkiotuotot ja -kulut
- 6 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- 7 Suojauslaskennan nettotulos
- 8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 9 Liiketoiminnan muut tuotot
- 10 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 11 Liiketoiminnan muut kulut
- 12 Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenuun kirjatuista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista eristä sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

Tasetta koskevat liitetiedot

- 13 Saamiset luottolaitoksilta
- 14 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 15 Leasingkohteet
- 16 Saamistodistukset
- 17 Tappiota koskeva vähennyserä
- 18 Osakkeet ja osuudet
- 19 Johdannaissopimukset
- 20 Aineettomat hyödykkeet
- 21 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 22 Muut varat
- 23 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 24 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 25 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 26 Muut velat
- 27 Pakolliset varaukset
- 28 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 29 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 30 Oma pääoma
- 31 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 32 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2021
- 33a Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2021
- 33b Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2021
- 33c Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2021

Muut liitetiedot

- 34 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2021
- 35 Lisäeläketurva
- 36 Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut
- 37 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 38 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 39 Henkilöstö ja toimeilinten jäsenet sekä lähipiiri
- 40 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2021
- 41 Notariaattitoiminta
- 42 Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2021
- 43 Pitkäaikaissäästämispalvelu

1. Korkotuotot

Saamisista luottolaitoksilta
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Saamistodistuksista
Johdannaissopimuksista
josta rahavirran suojaus
Muut korkotuotot
Yhteensä
josta vaiheeseen 3 kirjattujen rahoitusvarojen korkotuotot

2021	2020
1 887 649,55	1 895 674,33
13 589 382,70	14 421 337,12
0,00	0,00
528 297,87	784 865,86
1 346 021,03	1 391 604,80
2 404,46	5 002,90
16 007 734,58	17 106 880,21
564 711,53	290 987,03

2. Korkokulut

Veloista luottolaitoksille
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
Muut korkokulut
Yhteensä

2021	2020
-575 281,83	-5 251,81
489 362,28	1 064 863,34
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
5,91	3 442,15
-85 913,64	1 063 053,68

3. Leasingtoiminnan nettotuotot

Vuokratuotot
Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)
Palkkiotuotot
Muut välittömät tuotot
Muut välittömät kulut
Yhteensä

2021	2020
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00

4. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

Osingot ja osuuspääoman korot
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat
josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä rahoitusvaroista
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokitellut rahoitusvarat
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä
Omistusyhteisyrittäjiltä
Yhteensä

2021	2020
0,00	75 438,83
0,00	75 438,83
5 029 765,00	6 733 730,00
100 000,00	150 000,00
0,00	0,00
5 129 765,00	6 959 168,83

5. Palkkiotuotot ja -kulut**Palkkiotuotot**

Luotonannosta
Talletuksista
Maksuliikenteestä
Rahastoista
Omaisuuksienhoidosta
Lainopillisisistä tehtävistä
Arvopaperinvälityksestä
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta
Vakuutusten välityksestä
Takauksista
Muut
Yhteensä

2021	2020
1 690 593,00	1 945 539,35
432 007,36	16 079,46
4 669 895,62	4 512 088,20
1 518 061,26	1 259 129,05
1 460 254,91	1 697 316,20
941 738,07	840 407,07
215 736,60	179 438,32
404,38	0,00
3 297 868,84	3 198 365,86
365 020,46	220 786,06
683 092,44	-485 055,54
15 274 672,94	13 384 094,03

Palkkikulut

Maksetut toimitusmaksut
Muut
Yhteensä

2021	2020
690 458,68	720 499,71
202 597,29	195 720,15
893 055,97	916 219,86

6. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot**Arvopaperikaupan myyntivoitot ja -tappiot**

Saamistodistuksista
Osakkeista ja osuuksista
Muut
Yhteensä

2021	2020
-0,29	0,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-0,29	0,00

Arvopaperikaupan käyvän arvon muutoksesta johtuvat

Saamistodistuksista
Osakkeista ja osuuksista
Muista
Yhteensä

0,00	0,00
0,00	-6 451,94
0,00	0,00
0,00	-6 451,94

Arvopaperikaupan muut tuotot

Korkotuotot

25,36	0,00
-------	------

Johdannaisten nettotuotot

-2 165,30	744,95
-----------	--------

Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä

-2 140,23	-5 706,99
------------------	------------------

Nettotuotot jaksotettavaan hankintamenoön arvostettavista raholitusvaroista

0,00	0,00
-------------	-------------

Valuuttatoiminnan nettotuotot

23,12	-91,30
--------------	---------------

Kaikki yhteensä

-2 117,11	-5 798,29
------------------	------------------

7. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos
Suojauskohteiden nettotulos
Yhteensä

2021	2020
4 859 638,48	-3 259 343,80
-4 859 638,48	3 259 343,80
0,00	0,00

8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokra- ja osinkotuotot
Muut tuotot
Myyntivoitot
Vuokrakulut
Suunnitelman mukaiset poistot
Myyntitappiot
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset
Muut kulut
Yhteensä

2021	2020
455 812,27	460 584,66
0,00	8 608,31
0,00	302 420,00
0,00	0,00
0,00	0,00
-6 457,58	0,00
-396 374,24	0,00
-577 982,88	-567 278,99
-525 002,43	204 333,98

9. Liiketoiminnan muut tuotot

Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä
Fuusiovoitot
Muut
Yhteensä

2021	2020
125 485,17	130 887,03
0,00	0,00
0,00	0,00
1 636 738,52	458 150,89
1 762 223,69	589 037,92

10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Suunnitelman mukaiset poistot
Arvonalentumiset
Yhteensä

2021	2020
180 953,77	203 879,61
4 000,00	0,00
184 953,77	203 879,61

11. Liiketoiminnan muut kulut

	2021	2020
Vuokratulot	164 112,71	189 199,05
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	1 293 729,45	1 215 800,19
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,00	0,00
Fuusiotappiot	0,00	0,00
Viranomaismaksut	642 852,03	527 472,97
Muut	2 086 431,12	1 618 188,93
Yhteensä	4 187 125,31	3 550 661,14

12. Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjatuista rahoitusvaroista, taseen ulkopuolisista sitoumuksista sekä muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

2021

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvaroista sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	0,00	-240 024,17	-240 024,17
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	0,00	-108 515,76	-108 515,76
Muista			0,00
Lopulliset luottotappiot	419 620,13		419 620,13
Palautukset poistetuista saamisista		-75 167,71	-75 167,71

Yhteensä

Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

Tytär- ja omistusyhteisyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00

Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
0,00	-240 024,17	-240 024,17
0,00	-108 515,76	-108 515,76
		0,00
419 620,13		419 620,13
	-75 167,71	-75 167,71
419 620,13	-423 707,64	-4 087,51
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
419 620,13	-423 707,64	-4 087,51

2020

Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusvarojen sekä taseen ulkopuolisista eristä

Saamisista luottolaitoksilta	0,00	0,00	0,00
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 462 359,25	0,00	1 462 359,25
Asiakkaan puolesta ja hyväksi annetuista sitoumuksista	4 057,10	0,00	4 057,10
Muista	0	0	0,00
Lopulliset luottotappiot	488 314,11	0,00	488 314,11
Palautukset poistetuista saamisista	0,00	-28 443,77	-28 443,77

Yhteensä

Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot

Tytär- ja omistusyhteisyrityksistä	0,00	0,00	0,00
Muista	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00

Odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot yhteensä

Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
0,00	0,00	0,00
1 462 359,25	0,00	1 462 359,25
4 057,10	0,00	4 057,10
0	0	0,00
488 314,11	0,00	488 314,11
0,00	-28 443,77	-28 443,77
1 954 730,46	-28 443,77	1 926 286,69
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00
1 954 730,46	-28 443,77	1 926 286,69

13. Saamiset luottolaitoksilta

Vaadltaessa maksettavat

Talletukset

Muut

Yhteensä

31.12.2021

31.12.2020

	30 894 185,59	134 209 131,06
	0,00	0,00
	30 894 185,59	134 209 131,06
	0,00	0,00
	467 526 048,95	276 282 566,60
	0,00	0,00
	467 526 048,95	276 282 566,60
	498 420 234,54	410 491 697,66
	0,00	0,00

Muut kuin vaadltaessa maksettavat

Keskuspankeilta

Luottolaitoksilta

Talletukset

Muut

Yhteensä

Saamiset luottolaitoksilta yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

14. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Luotonanto ja takaussaamiset sektoreittain

Yritykset ja asuntoyhteisöt

Rahoitus- ja vakuutuslaitokset

Julkisyhteisöt

Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Kotitaloudet

Ulkomaat

Yhteensä

josta huonommalla etuoikeudella olevat saamiset

31.12.2021	Tappiolta koskeva vähennyserä 31.12.2021	31.12.2020	Tappiolta koskeva vähennyserä 31.12.2020
292 652 672,71	607 436,69	275 156 834,73	805 856,01
10 245 992,04	1 923,31	10 025 411,31	2 441,00
65 024 061,40	6 647,59	56 778 450,12	14 705,17
3 809 682,74	589 262,99	5 349 927,62	544 494,48
1 087 353 939,43	2 017 551,24	1 019 632 504,73	2 144 913,47
88 762,42	0,00	100 354,67	1,06
1 459 175 110,74	3 222 821,82	1 367 043 483,18	3 512 411,19
0,00		0,00	

15. Leasingkohteet

Ennakkomaksut

Koneet ja kalusto

Kiinteä omaisuus ja rakennukset

Muu omaisuus

Yhteensä

31.12.2021

31.12.2020

	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00
	0,00	0,00

16. Saamistodistukset

Saamistodistukset vaadetyypeittäin 31.12.2021

	31.12.2021			31.12.2020
	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Saamistodistukset yhteensä
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden julkisyhteisöjen joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Jakotettuun hankintamenoön arvostettavat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Käypään arvoon tulosvalkuttelusta kirjattavat rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Josta kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden rahoitus- ja vakuutuslaitosten joukkovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä tai myöhemmin käypään arvoon tulosvalkuttelusta luokitellut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pankkien joukkovelkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

17. Taploilta koskeva vähennyserä

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset sitomukset				
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
	12 kk	koko voimassaoloaika	koko voimassaoloaika	
Taploilta koskeva vähennyserä 1.1.2021	327 114,19	580 060,09	2 752 091,32	3 659 265,60
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-18 398,28	235 826,60	0,00	217 428,32
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-2 431,55	0,00	252 555,62	250 124,07
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	5 482,43	-137 765,32	0,00	-132 282,89
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3	0,00	-40 699,99	433 411,46	392 711,47
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	0,00	34 350,47	-216 384,93	-182 034,46
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	22,48	0,00	-1 514,90	-1 492,42
Alkuperäisestä hankinnasta ja myöntämisestä johtuvat lisäykset.	81 292,58	48 022,20	51 079,97	180 394,75
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-50 557,71	-62 486,10	-333 873,20	-446 917,01
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset	-135 251,03	-204 850,15	-101 239,56	-473 003,00
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset	5 194,23	26 272,52	0,00	31 466,75
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennykset	0,00	0,00	-266 162,61	-266 162,61
Muut oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Nettotulosvalkutus yhteensä	-114 646,85	-101 329,77	-182 128,15	-398 104,77
Taploilta koskeva vähennyserä 31.12.2021	212 467,34	478 730,32	2 569 963,17	3 261 160,83

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	411 568 358,10	67 835 769,21	69 094 825,63	6 619 734,43	555 118 687,37
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	1 005 843,13	22 835 769,21	56 594 825,63	6 619 734,43	87 056 172,40
Ostetut	1 005 843,13	22 835 769,21	56 594 825,63	6 619 734,43	87 056 172,40
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	410 562 514,97	45 000 000,00	12 500 000,00		468 062 514,97
Muut swap -sopimukset					0,00

El suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannais-sopimukset 31.12.2021

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut			
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut					0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannais-sopimukset 31.12.2020

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	495 987 846,83	4 795 482,35	10 848 494,50
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	67 320 316,17	0,00	3 185 860,47
Ostetut	67 320 316,17	0,00	3 185 860,47
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset	428 667 530,66	4 795 482,35	7 662 634,03
josta rahavirran suojaus	67 500 000,00	4 795 482,35	0,00
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00
Johdannaiset yhteensä		4 795 482,35	10 848 494,50

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu-aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	362 009 110,11	65 608 377,20	60 491 154,30	7 879 205,22	495 987 846,83
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	841 579,45	15 608 377,20	42 991 154,30	7 879 205,22	67 320 316,17
Ostetut	841 579,45	15 608 377,20	42 991 154,30	7 879 205,22	67 320 316,17
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset	361 167 530,66	50 000 000,00	17 500 000,00	0,00	428 667 530,66
Muut swap -sopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ei suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissojmukses 31.12.2020

	Nimellisarvot	Käyvät arvot	
		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset			
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00
Asetetut			
Koronvaihtosopimukset			
Johdannaiset yhteensä		0,00	0,00

	Nimellisarvot, jäljellä oleva juoksu aika				
	alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	5 - 15 vuotta	ylli 15 vuotta	Yhteensä
Korkojohdannaiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terminisopimukset					0,00
Optiosopimukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostetut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asetetut					0,00
Koronvaihtosopimukset					0,00

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Kaikkissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OP Yrityspankki Oyj.

20. Aineettomat hyödykkeet

	31.12.2021	31.12.2020
ICT-menot	0,00	0,00
Muut kehittämismenot	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	3 678,00	5 226,00
Yhteensä	3 678,00	5 226,00

21. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistö-yhtiöosakkeet	Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhtiö-osakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	17 141,41	807 268,47	3 960 142,39	1 860 455,84
+ lisäykset tilikautena	0,00	886 606,25	0,00	85 905,77
- vähennykset tilikautena	0,00	-247 774,45	-267 610,74	-723 450,42
+/- siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 548,00	0,00	-44 694,00	-134 711,77
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	0,00	-173 399,79	283 259,75	0,00
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,00	0,00	267 610,74	684 657,42
- kertyneet poistot tilikauden alussa	-11 915,41	0,00	-1 248 585,83	-1 047 132,72
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	0,00	-1 024 909,64	-1 467 020,27	0,00
+ kertyneet arvonorotukset tilikauden alussa	0,00	874 504,50	1 653 360,01	0,00
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	0,00	-858 727,70	-436 037,63	0,00
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	3 678,00	263 567,64	2 700 424,42	725 724,12

Sijoituskiinteistöomaisuuden käypä arvo

1 092 000,00

22. Muut varat

	31.12.2021	31.12.2020
Arvopapereiden myyntisaamiset	0,00	0,00
Maksujenvälityssaamiset	12 246,47	56 631,11
Muut	1 328 061,20	1 386 125,57
Yhteensä	1 340 307,67	1 442 756,68

23. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

	31.12.2021	31.12.2020
Korot		
Korkosaamiset	2 768 661,20	2 737 315,48
Maksetut korkoennakot	0,00	0,00
Yhteensä	2 768 661,20	2 737 315,48
Muut		
Muut maksetut ennakomaksut	22 812,90	14 216,15
Muut siirtosaamiset	2 707 147,53	118 194,10
Yhteensä	2 729 960,43	132 410,25
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä	5 498 621,63	2 869 725,73

24. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

31.12.2021	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	289 470,83	0,00	289 470,83
Muista väliaikaisista eroista	0,00	561 102,71	-561 102,71
Yhteensä	289 470,83	561 102,71	-271 631,88

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä euroa.

Muista väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuihin eristä eli käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen ja rahavirtaa suojaavien johdannaisten arvostustuloksiin. Lisäksi muissa väliaikaisissa eroissa esitetään IFRS 9-siirtymästä 1.1.2018 aiheutuneet väliaikaiset erot.

Arvonkorotukset 31.12.2021

Taseeseen sisältyy kiinteistöistä tehtyjä arvonkorotuksia	1 233 099,18
Arvonkorotukset eivät ole veronalaisia. Jos arvonkorotuksen kohteet myytäisiin, arvonkorotukset realisoituisivat myyntivoitoksi, josta tuloveron määrä olisi	246 619,84

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	0,00	0,00	0,00
Verotusperusteiset varaukset	61 952 269,68	12 390 453,94	49 561 815,74
Yhteensä	61 952 269,68	12 390 453,94	49 561 815,74

Poistoero ja verotusperusteiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja verotusperusteiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

25. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpitoarvo 31.12.2021	Nimellisarvo 31.12.2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2020	Nimellisarvo 31.12.2020
Sijoitustodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

26. Muut velat

	31.12.2021	31.12.2020
Arvopapereiden ostovelat	0,00	0,00
Maksujenvälitysvelat	3 133 110,37	33 332 194,07
Muut	1 239 542,98	4 103 480,18
Yhteensä	4 372 653,35	37 435 674,25

27. Pakolliset varaukset

31.12.2021

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	413 489,42	413 489,42
+ varausten lisäys					4 526,65	4 526,65
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					151 872,41	151 872,41
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	266 143,66	266 143,66

31.12.2020

	Eläkevaraukset	Verovaraukset	Takausvastuut	Vuokravastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00	688 450,68	688 450,68
+ varausten lisäys					4 748,82	4 748,82
- käytetyt varaukset						0,00
- peruutukset					279 710,08	279 710,08
Varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	413 489,42	413 489,42

28. Siirtovelat ja saadut ennakot

Korot

	31.12.2021	31.12.2020
Korkovelat	616 272,26	1 596 493,46
Saadut korkoennakot	7 096,53	5 614,11
Yhteensä	623 368,79	1 602 107,57

Muut

Muut saadut ennakkomaksut	4 671,60	31 748,71
Muut siirtovelat	5 700 315,82	5 482 229,36
Yhteensä	5 704 987,42	5 513 978,07

Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä

6 328 356,21	7 116 085,64
---------------------	---------------------

29. Velat, jolla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Velat, jolla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

	31.12.2021	31.12.2020
Pääomalainat	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alku	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	3 836 385,88	397 993,75	1 989 968,81	0,00	2 244 410,82
Rahavirran suojaus	4 795 482,35	0,00	1 989 968,81	0,00	2 805 513,54
laskennalliset verot	-959 096,47	397 993,75	0,00		-561 102,72
Yhteensä	3 836 385,88	397 993,75	1 989 968,81	0,00	2 244 410,82

Oma pääoma

31.12.2020

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	249 260 079,74	10 814 213,87	-8 147 605,90	0,00	251 926 687,71
Osuuspääoma	85 032 200,00	131 700,00	-5 301 700,00	0,00	79 862 200,00
Jäsenosuudet	5 300 500,00	131 700,00	-110 400,00	0,00	5 321 800,00
Tuotto-osuudet	79 731 700,00	0,00	-5 191 300,00		74 540 400,00
Ylikurssirahasto	0,00				0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00				0,00
Muut sidotut rahastot	34 467 748,44	50 794,99	-253 974,95	0,00	34 264 568,48
Vararahasto	30 428 182,60				30 428 182,60
Käyvän arvon rahasto	4 039 565,84	50 794,99	-253 974,95		3 836 385,88
Sääntöjen mukaiset rahastot	0,00				0,00
Muut rahastot	0,00				0,00
Vapaat rahastot	33 773 630,48				33 773 630,48
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	95 986 500,82		-2 591 930,95		93 394 569,87
Tilikauden voitto tai tappio		10 631 718,88	0,00		10 631 718,88

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alku	Lisäykset	Vähennykset	Tuloslaskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	4 039 565,84	50 794,99	253 974,95	0,00	3 836 385,88
Rahavirran suojaus	5 049 457,30	0,00	253 974,95	0,00	4 795 482,35
laskennalliset verot	-1 009 891,46	50 794,99	0,00		-959 096,47
Yhteensä	4 039 565,84	50 794,99	253 974,95	0,00	3 836 385,88

31. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät**Oma pääoma 31.12.2021**

Sidottu oma pääoma

118 214 693,42

Vapaa oma pääoma

141 099 550,97

Oma pääoma yhteensä**259 314 244,39****Voltonjakokelpoiset varat 31.12.2021**

Vapaa oma pääoma

141 099 550,97

- aktivoidut kehittämismenot

- muut jakokelvottomat erät

20 800,00

Voltonjakokelpoiset varat**141 078 750,97**

32. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2021

Jäljellä oleva juoksuaika	alle 3 kk	3 - 12 kk	1 - 5 vuotta	5 - 10 vuotta	yll 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamis- todistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	204 320 234,54	106 000 000,00	100 000,00	188 000 000,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	45 788 990,44	361 183 226,29	102 479 128,57	428 169 393,25	521 554 372,19
Saamistodistukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat luottolaitoksille	5 269,81	271 330 000,00	0,00	150 500 000,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 366 462 286,56	41 867,60	12 000,00	137 395,58	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat, joilla huonompi etuoikeus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Johdannaissopimusten maturiteettijakauma esitetään liitetiedossa 20. Johdannaissopimukset

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

33a. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2021

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	495 795 646,48	2 624 588,06
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 459 175 110,74	0,00
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	2 805 513,54	0,00
Muu omaisuus	166 581 257,59	858,33
Velat luottolaitoksille	421 835 269,81	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 364 029 306,53	2 624 243,21
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	5 988 856,02	0,00
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Muut velat	11 238 634,86	150,24

33b. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot sekä käypien arvojen hierarkia 31.12.2021

Rahoitusvarat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	1 320 838,15	1 320 838,15
Saamiset luottolaitoksilta	498 420 234,54	498 420 234,54
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 459 175 110,74	1 459 175 110,74
Saamistodistukset	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	154 669 261,37	154 669 261,37
Johdannaissopimukset	2 805 513,54	2 805 513,54
Yhteensä	2 116 390 958,34	2 116 390 958,34
Rahoitusvelat		
Velat luottolaitoksille	421 835 269,81	421 835 269,81
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 366 653 549,74	1 366 653 549,74
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00
Johdannaissopimukset	5 988 856,02	5 988 856,02
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0,00	0,00
Yhteensä	1 794 477 675,57	1 794 477 675,57

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Saamistodistukset				0,00
Osakkeet ja osuudet			154 669 261,37	154 669 261,37
Johdannaiset (positiiviset käyvät arvot)		2 805 513,54		2 805 513,54
Johdannaiset (negatiiviset käyvät arvot)		5 988 856,02		5 988 856,02

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Avaava tase 1.1.2021	154 669 261,37
siirrot tasoon 3	0,00
siirrot tasosta 3	0,00
muu muutos	0,00
Päätävä tase 31.12.2021	154 669 261,37

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat pörssi- ja markkinahinnat listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilla markkinoilla saatavien noteerausten perusteella

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käypällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasoon 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla arvostuspäivänä vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään sijoitukset OP Osuuskunnan jäsen- ja lisäosuuksiin. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

33c. Rahoitusvarojen ja -velkojen IFRS 9- standardin mukainen luokittelu 31.12.2021

Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattavat	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	On luokiteltava käypään arvoon tulosvalkuttelusta	Suojaavat Johdannaiset
Raholusvarat				
Käteiset varat	1 320 838,15	0,00	0,00	0,00
Saamiset luottolaitoksilta	498 420 234,54	0,00	0,00	0,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 459 175 110,74	0,00	0,00	0,00
Keskusp.rah.oik. saamistod ja muut saamistod	0,00	0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	0,00	154 669 261,37	0,00	0,00
Johdannaispaimukset	0,00	0,00	0,00	2 805 513,54
Yhteensä	1 958 916 183,43	154 669 261,37	0,00	2 805 513,54
Raholusvelat				
Velat luottolaitoksille	421 835 269,81	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 366 653 549,74	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaispaimukset	0,00	0,00	0,00	5 988 856,02
Velat, joilla on huonompi etuoik. kuin muilla veloilla	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 788 488 819,55	0,00	0,00	5 988 856,02

Velat luottolaitoksille sisältää OP Asuntoluottopankki Oyj:n väliluottoja

381 830 000,00 euroa

34. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2021

	Pantit	Klennitykset	Muut Vakuudet	Yhteensä
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet				
Velat luottolaitoksille	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	0,00	0,00	0,00
Johdannaissop. ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Huonommalla etuoikeudella olevat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Konserniyhtiön puolesta annetut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut	0,00	0,00	415 031 391,27	415 031 391,27
joista lähipiiriin kuuluvalla johdolle	0,00	0,00	0,00	0,00
Annetut vakuudet yhteensä	0,00	0,00	415 031 391,27	415 031 391,27

35. Lisäeläketurva

Lisäeläketurvan järjestämisestä tilikauden aikana aiheutunut eläkemenon määrä

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta.

36. Rahoitusleasing- ja muut vuokravastuut

	31.12.2021
Yhden vuoden kuluessa maksettavat	47 321,20
Yli vuoden kuluessa ja enintään 5 vuoden kuluessa maksettavat	86 400,00
Yli 5 vuoden kuluessa maksettavat	0,00
Yhteensä	133 721,20

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot**37. Taseen ulkopuoliset sitoumukset**

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyritysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2021	0,00	0,00	151 790 732,59	151 790 732,59
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,00	0,00	18 458 497,02	18 458 497,02
Takaukset	0,00	0,00	18 458 497,02	18 458 497,02
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,00	0,00	133 332 235,57	133 332 235,57
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00	133 332 235,57	133 332 235,57
joista luottolupaukset	0,00	0,00	133 332 235,57	133 332 235,57

38. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

Pankki on velvollinen tarkistamaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemään alv-vähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee kymmenen vuoden tarkistusjakson aikana. Viimeiset tarkistusvuodet ovat 2022-2030 kiinteistöinvestoinnin valmistumisajankohdasta riippuen

31.12.2021
0,00
0,00
0,00
0,00

39. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet sekä lähipiiri

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2021

Vakinainen kokoaikainen henkilöstö
 Vakinainen osa-aikainen henkilöstö
 Määräaikainen henkilöstö

Yhteensä

Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden alkana
113	-6
3	2
14	0
130	-4

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2021

Hallintoneuvoston jäsenet
 Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
 josta toimitusjohtaja Mika Helinille maksetut palkat ja palkkiot
 sekä luontoisedut

Palkat ja palkkiot
41 460,00
565 376,99
239 987,35
14 679,84

Edustajiston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 865 euroa kuukaudessa. Kokouspalkkiota maksetaan 370 € hallintoneuvoston ja hallituksen kokouksista. Hallintoneuvoston jäsenille, mukaan lukien varapuheenjohtaja, maksetaan kokouspalkkiota 370 € / kokous.

Hallintoneuvoston kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 1950 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajalle 625 euroa kuukaudessa ja muille jäsenille 475 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi heille maksetaan kokouspalkkiota 475 euroa kokoukselta. Osallistumisesta hallintoneuvoston kokouksiin maksetaan kokouspalkkiota 370 euroa kokoukselta. Pankin toimitusjohtajalle ei makseta hallitustyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia.

Toimitusjohtajan vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Eläke-etuudet määräytyvät eläkelakien ja OP:n omien eläkejärjestelmien mukaisesti.

Toimitusjohtajan noudattama irtisanomisaika on 3 tai 6 kuukautta ja työnantajan noudattama irtisanomisaika on 6 kuukautta, jolloin hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi suoritetaan korvauksena 12 kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus.

Muuttuva palkitseminen

Muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2021 tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahostosta. Tulospalkkiojärjestelmästä kirjattu velka oli siirtovelloissa 31.12.2021 yhteensä 865 697,00 euroa (422 940,00). Henkilöstörahostoon tehtävän palkkiosirron määrä vuodelta 2021 on noin 3,00 % (2,50 %) rahaston jäsenten palkkasummasta. Vuonna 2021 kirjattiin henkilöstörahostopalkkioita yhteensä 184 657,10 euroa (123 179,00). Tarkemmin muuttuvasta palkitsemisesta kerrotaan laatimisperiaatteissa.

Tilintarkastajille maksetut palkkiot toimeksiantoryhmittäin v. 2021

Tilintarkastuksesta
 Tilintarkastajan muut lausunnot
 Veroneuvonta
 Muut palvelut
Yhteensä

Tilintarkastus-palkkiot
7 968,84
0,00
0,00
0,00
7 968,84

Toimielinten jäsenten saamat luotot, takaukset ja vakuudet 31.12.2021

	Rahalainat 1.1.	Lisäykset	Vähennykset	Rahalainat 31.12.	Takaukset ja muut taseen ulkopuoliset sitoumukset
Hallintoneuvoston jäsenet	4 381 765,59	143 260,85	513 656,52	4 011 369,92	27 385,67
Hallituksen jäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	729 501,20	697 253,20	239 481,68	1 187 272,72	51 434,57
Yhteensä	5 111 266,79	840 514,05	753 138,20	5 198 642,64	78 820,24

Ilmoitetut luvut sisältävät luotot ja takaukset, jotka luottolaitos tai sen konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluva yritys on antanut luottolaitoksen hallinto- ja valvontaelinten jäsenille. Toimielinten jäsenten antamat henkilötakaukset sisältyvät myös rahalainat erään.

Rahalainojen pääasialliset korkoehdot ja muut ehdot

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten luottoehdoissa noudatetaan normaaleja pankin luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

Lähipiiri**Lähipiiriin kuulumisperuste**

Johdon avainhenkilöt
Tytär- ja osakkuusyhtymät
Yhteensä

Tase-erä				Taseen ulkopuolliset sitoumukset
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamistodistukset	Osakkeet	Yhteensä	
12 598 265,62	0,00	628 000,00	13 226 265,62	2 286 989,76
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12 598 265,62	0,00	628 000,00	13 226 265,62	2 286 989,76

Lähipiiriin tappioita koskeva vähennyserä ei ole olennainen

Osuuspankin lähipiiri muodostuu Osuuspankin tytäryhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja heidän läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhteisöistä. Osuuspankin johdon avainhenkilöihin luetaan toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen ja muut toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt sekä Osuuspankin hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on yksin tai yhdessä toisen kanssa määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkesäätiö ja OP Ryhmän henkilöstörähoasto. Osuuspankin lähipiiri on määritelty IAS 24 -standardin mukaisesti.

40. Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2021

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Tytär yritykset				
Yrityksen nimi:	Etelä-Hämeen OP-Kiinteistökeskus	100,00 %		
Kotipaikka:	Hämeenlinna			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Riihimäen Pankinkulma	100,00 %		
Kotipaikka:	Riihimäki			
Yrityksen nimi:	Talo Osakeyhtiö Keskiö	100,00 %		
Kotipaikka:	Hämeenlinna			
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				

		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Omistusyhteisyritykset				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yritykset, joissa luottolaitoksella on rajoittamaton vastuu				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				
Yrityksen nimi:				
Kotipaikka:				
Yritysmuoto:				

41. Notariaattitoiminta

Osuuspankki tarjoaa arvopaperivälitystä sekä säilytys- ja hoitopalvelua samoin kuin muita asiakkaan omaisuuden hoitoon liittyviä palveluja, kuten lainhuudatus- ja kiinnitysasiat, yhteisöjen perustamiset ja uudelleenjärjestelyt, saatavien perimistehtävät, asiakkaan omaisuuden säilytys, perunkirjoitus- ja pesänselvitystoimet, asiakkaan oikeudellinen neuvonta omaisuuden hoitoon ja varojen sijoittamiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi pankki tarjoaa toimeksiantoon perustuvia omaisuuden hoitoon liittyviä liikeyritysten, kiinteistö- ja asunto-osakeyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien ostoa ja myyntiä, sekä kiinteistöjen ja asuntojen vuokrausta.

Osuuspankin sellaisten omissa nimissään asiakkaan lukuun hallitsemien varojen kokonaismäärä, joita sijoituspalvelulain 9. luvun mukaan ei merkitä varoiksi osuuspankin taseeseen

0

42. Osuuspankin jäsenten lukumäärä sekä maksamatta olevat ja irtisanotut osuusmaksut 31.12.2021

Jäsenten lukumäärä
Maksamatta olevat osuusmaksut
Irtisanotut jäsenosuusmaksut
Irtisanotut tuotto-osuusmaksut

52 026
0,00
172 200,00
7 906 500,00

Irtisanotun osuuspääoman takaisinmaksun edellytykset ja ajankohta

Osuuspankkien omaan pääomaan sisältyy osuuspankkien jäsenten jäsenosuusmaksut sekä jäsenten tekemät sijoitukset tuotto-osuuksiin, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenen on jäseneksi liittymisen yhteydessä hankittava yksi jäsenosuus ja maksettava yksi siihen liittyvä jäsenosuusmaksu. Osuuspankin jäsenyys (omistaja-asiakkuus) antaa äänioikeuden osuuskunnan kokouksessa/edustajiston vaaleissa. Jokaisella osuuspankin jäsenellä on yksi ääni. Tuotto-osuus ei tuota äänivaltaa.

Vuodelle 2021 tavoitellaan tuotto-osuuksille 3,25 %:n ja vuodelle 2022 4,45 %:n korkoa, maksettava korko vahvistetaan vuosittain jälkikäteen. Tuottotavoite voi muuttua vuosittain.

Mikäli osuuspankki ei ole kieltäytynyt palauttamisesta, jäsenosuusmaksu ja tuotto-osuusmaksu voidaan palauttaa 12 kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai tuotto-osuuden omistaja on irtisanonut osuuden. Ellei palautusta voida jonakin vuonna maksaa täysimääräisesti, maksamatta jäänyt osa maksetaan seuraavien tilinpäätösten perusteella käytettävissä olevista omista pääomista. Edellä määrätty oikeus maksamatta jääneen osan jälkipalautukseen päättyy kuitenkin viidennen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen. Maksamatta jääneelle osalle ei makseta korkoa.

43. Pitkäaikaissäätämispalvelu

OP-eläkesäästön eläketili

Määräaika- tai muulle talletustilille tehdyt sijoitukset

Osuuspankin taseessa olevat sijoitukset yhteensä

Taseen ulkopuoliset sijoitukset, sijoitusrahastot, osakkeet, jvk-lainat (sis. myyntisaamiset/ostovelat)

31.12.2021
84 250,45
0,00
84 250,45
752 529,94

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

OP RYHMÄN SAP tositelajit ja tositenumerosarjat

Pankin pääkirjanpito on SAP-järjestelmässä ja osakirjanpitojen tiedot on siirretty pääkirjanpitoon yhdistelmänä tai muuna yhteenvetona.

Merkittävimmät osakirjanpidot:

Ottolainaus
 Antolainaus
 Omistaja-asiakasrekisteri
 Bonusjärjestelmä
 Tuotto-osuudet
 Korva, arvopaperikirjanpito
 Matkavaluutta
 ASLA, asiakaslaskutus
 Calypso, johdannais- ja arvopaperikirjanpito
 JORR, johdannaisreskontra
 Pankkitakaukset
 Haltia, kiinteistökirjanpito
 Havas, vastike- ja vuokrareskontra
 Osuuspankkien tilit OP Yrityspankissa 1.5.2020 asti
 POPS, Pankkien väliset online pikasiirrot ja shekit
 SAP HR ja Aditro
 SAP käyttöomaisuus
 SAP osto- ja myyntireskontra, Ariba, Basware IP ja Basware maksuliikenne

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	TOISTUVA TOSITE	X1	7700001	7799999
	MALLITOSITE	X2	7800001	7899999
	KAUDEN PÄÄTÖS, lopullinen	SA	1000010001	1000019999
	KAUDEN PÄÄTÖSTOS, purettavat	SB	1000020001	1000029999
	ENNAKKOKIRJAUS, lopullinen	SC	1000030001	1000039999
	ENNAKKOKIRJAUS, purettavat	SD	1000040001	1000049999
	PÄIVITÄISTOSITE	SE	1000050001	1000059999
	ICT SUPERJAKSOTUS	SF	1000060001	1000069999
	AGIOARVOSTUS MANUAALINEN	SH	1000080001	1000089999
	SALDONSIIIRTO, PURETTAVA (taseen väärän merkisten saldojen siirto)	SS	1000090001	1000099999
	ARVONLISÄVERON KORJAUS	SV	1000100000	1000109999
	LOMAPALKKAVARAUS	SL	1000110001	1000119999
	HENKILÖSIVUKULUT	SM	1000120001	1000129999
	IFRS-OVY JA -OPHV -saldonsiirto	SI	1000130001	1000139999
	GE-PALKKIOVARAUS	GK	1000140001	1000149999
	TULOSPALKK. JAKSOTUS	GM	1000150001	1000159999
	RYHMÄKOHT. ARVONALENT	GX	1000180001	1000189999
	PÄIVITT. TOS./OKO PKL	SO	1000200001	1000209999
	ALV-VELOITUS	GZ	1000210001	1000219999
	ALV-SIIIRTO	ST	1000220001	1000229999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO	SR	1000230001	1000239999
	SIJ.OM. PÄIVITT./VAR	SP	1000240001	1000249999
	SIJ.OM TP PURETT/VAR	SQ	1000250001	1000259999
	LOMAP.VARAUS/KUSTP.S	GF	1000260001	1000269999
	SOS.KULUVELAN SIIIRTO lopullinen	SY	1000270001	1000279999
	KIINTEISTÖSIJ. PÄIV.	SZ	1000280001	1000289999
	KIINTEISTÖSIJ. PURET	SX	1000290001	1000299999
	ELIMINOINTI BALTIA purettava	MB	1000300001	1000309999
	ELIMINOINTI BALTIA ei-purettava	RC	1000310001	1000319999
	PUH.KULUJEN ALV-OIK.	HD	1000320001	1000329999
	SALDONSIIIRTO, EI-PURETTAVA	SJ	1000330001	1000339999
	SALDONSIIIRTO, TEM	SN	1000340001	1000349999
	KIINT YHT AVAAVA TASE	QN	1000360001	1000369999
	SISÄISET TOSITTEET	S1	1000370001	1000379999
	PIVO-LIMIITTI	S2	1000380001	1000389999
	KÄYTTÖOMAISUUS	AA	1010000001	1010999999 RABUCH00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS POISTOT	AF	1011000001	1011999999 RAPERB00 **)
	KÄYTTÖOMAISUUS VARASTOSALDOK	AG	1012000001	1012999999
	LASKU e-Flow/SAP eliminoitavat	LF	1021000001	1021999999
	LASKU MANUAALINEN eliminoitavat	LM	1022000001	1022999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	HM	1023000001	1023999999
	LASKUN PERUUTUS AUTOMAATTINEN	LP	1024000001	1024999999
	LASKUN MANUAALINEN MAKSU	KA	1025000001	1025999999
	AUTOMAATTISET MAKSUT	KZ	1026000001	1026999999
	LASKU E-Flow/SAP ei eliminoitavat	LG	1027000001	1027999999
	LASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	LN	1028000001	1028999999
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	HN	1029000001	1029999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DR	1030000001	1030999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	HYVITYSLASKU MANUAALINEN eliminoitavat	DG	1031000001	1031999999
	MYNTILASKUN PERUUTUS	DA	1032000001	1032999999
	HYVITYSLAS.MR EI ELIM.	DH	1033000001	1033999999
	HYVITYSLASKUTUS eliminoitavat	DI	1034000001	1034999999
	LASKUN MAKSU	DZ	1035000001	1035999999
	HYVITYSLASKUTUS ei eliminoitavat	DJ	1036000001	1036999999
	MYNTILASKU MANUAALINEN ei eliminoitavat	DS	1037000001	1037999999
	MYNTILASKUTUS eliminoitavat	DT	1038000001	1038999999
	MYNTILASKUTUS ei eliminoitavat	DU	1039000001	1039999999
	TASAU	MT	1040000001	1040999999
	KONEKIELISET TILIOTETAHTUMAT	FB	1042000001	1042999999
	LUOTTOKONTRA/KOTIPANKKI	FC	1043000001	1043999999
	JAHA/KOTIPANKKI	FD	1044000001	1044999999
	IFACTOR /OPR	FE	1045000001	1045999999
	IFACTOR /OPR JAKSOTUS	FF, FG	1046000001	1046999999
	SOPRI /OPR	FH	1047000001	1047999999
	SOPRI /OPR JAKSOTUS	FI,FJ	1048000001	1048999999
	LUOTTOTILI /OPR	FK	1049000001	1049999999
	LEASONG OR /OPR	FL	1050000001	1050999999
	DISKONTATUT OSAMAKSUT /OPR	FP	1053000001	1053999999
	DISKONTATUT OSAM. /OPR JAKSOTUS	FQ, FR	1054000001	1054999999
	OIKEUDELLINEN PERINTÄ /OPR	FS	1055000001	1055999999
	OSAMAKSULEASING (VIEW21) /OPR	FT	1056000001	1056999999
	VIEW 21/JAKSOTUKSET	ET	1057000001	1057999999
	VIEW 21/AGIO	EU	1058000001	1058999999
9900095	SRJ-TAPAHTUMAT	FU	1059000001	1059999999
	TYÖNANTAJAN ST-MAKSU	FX	1070000001	1070999999
	DIME/SJ.RAHASTOT	GR	1071000001	1071999999
	ANALYSTE	IE	1073000001	1073999999
	MYNTILASKU/KIPINÄ	DB	1074000001	1074999999
	LASKUN MANUMAKS/OPKK	DY	1075000001	1075999999
	TEM MATKALASKUT	MK	1076000001	1076999999
	VIRO MANU PÄIVITT.	JS	1077000001	1077999999
	VIRO MANU TP PYSYVÄ	JV	1078000001	1078999999
	VIRO MANU TP PERUUT.	JX	1079000001	1079999999
	LATVIA MANU PÄIVITT.	JT	1080000001	1080999999
	LATVIA MANU TP PYS.	JY	1081000001	1081999999
	LATVIA MANU TP PER.	JZ	1082000001	1082999999
	LIETTUA MANU PÄIVITT	JU	1083000001	1083999999
	LIETTUA MANU TP PYS.	KB	1084000001	1084999999
	LIETTUA MANU TP PER.	KC	1085000001	1085999999
	LOMAPALKAT, OSTOLASKU	LL	1086000001	1086999999
	LOMAPALKAT, MYNTILASKU	DL	1087000001	1087999999
	JAKSOTUSAJO, SAPin man. jaksotus -toiminto	MA	1088000001	1088999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, OR	KY	1089000001	1089999999
	ACQUIRING-PALKKIOT, MR	DE	1090000001	1090999999
	AGIOARVOSTUS	SG	1091000001	1091999999
	ACQUIRING	KQ	1092000001	1092999999
9930004	CAL PÄIVITÄISET VIENNI	RF	1093000001	1093999999
9930005	CAL PÄIVITÄISET VIENNI	RF	1093000001	1093999999
9930006	CAL PÄIVITÄISET VIENNI	RF	1093000001	1093999999
9930007	CAL PÄIVITÄISET VIENNI	RF	1093000001	1093999999
9930008	CAL PÄIVITT. TASEEN ULKOP.	RH	1094000001	1094999999
9930106	CAL KK-VAIHTEEN VIENNI	RG	1095000001	1095999999
9930107	CAL KK-VAIHTEEN VIENNI	RG	1095000001	1095999999
9930108	CAL KK-VAIHTEEN TASEEN ULKOP.	RI	1096000001	1096999999
9900048	LISÄSUUSPÄÄOMA	HB	1097000001	1097999999
	BONUSKERTYMA/CLEARING, OR	LK	1098000001	1098999999
	BONUSKERTYMA/CLEARING, MR	DK	1099000001	1099999999
9900049	PERINNÄN LIITTYMÄ	HC	1100000001	1100999999
9940004	LJR ANTOLAINAUS	MC	1101000001	1101999999
990053	Banksyst päivittäiset	JD	1102000001	1102999999
990064	BLV PÄIVITÄISET	JM	1103000001	1103999999
990067	BLT PÄIVITÄISET	JP	1104000001	1104999999
			1159000001	1169000000
	Banksyst päivittäiset	JD	1163000001	1164999999
	BLV PÄIVITÄISET	JM	1165000001	1166999999
	BLT PÄIVITÄISET	JP	1167000001	1169999999
	Bonuskäyttö toinen op, MR	DO	1105000001	1105999999
	Bonuskäyttö toinen op, OR	LO	1106000001	1106999999
	Equens/Debit-kortit	HF	1107000001	1107999999
	Ariba tilaus eliminoitava	LU	1108000001	1108999999
	Ariba ei tilausta eliminoitava	LV	1109000001	1109999999
	Ariba tilaus ei-eliminoitava	LX	1110000001	1110999999
	Ariba ei tilausta ei-eliminoitava	LY	1111000001	1111999999
	Ariba peruutustosite	LZ	1112000001	1112999999
	ACQUIRING/HALTI	HG	1113000001	1113999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	SAANA/M2	HJ	1114000001	1114999999
	VAM päivittäiset	HK	1115000001	1115999999
	VAM kk-vaihde	HL	1116000001	1116999999
	Oma Kehittäminen	R1	1124000001	1124999999
	OP Laskulaina	HP	1125000001	1125999999
9900051	OPF Maksuliikenne	HQ	1154000001	1154999999
	TAGETIK	T1	1155000001	1155999999
	AFI kirjaus GL:ään	AX	1156000001	1156999999
	Debit siirto	HU	1157000001	1158999999
	FNZ-PALKK.PAL/OP-RAH	IC	1158000001	1158999999
	Lowell	HX	1160000001	1160999999
	Guidewire	GW	1161000001	1161999999
	RI IFRS17	M1	1162000001	1162999999
	Modular luottoresk	HY	1170000001	1170999999
	Automatia/CaaS	HZ	1171000001	1171999999
9900053	OPF Ulkomaan maksut	HS	1172000001	1172999999
	Lowell/manuaalinen	HR	1173000001	1173999999
	TEKNINEN FD EI ELIM.	Z9	2010000001	2010999999
	KASSAKP. LIITT./OPHV	NA	3010000001	3010999999
	HK KORVAUS KKP./OPHV	NB	3011000001	3011999999
	OIVA KON./OPHV	NC	3012000001	3012999999
	TUOTTOTURVA KON/OPHV	ND	3013000001	3013999999
	LAINATURVA KON/OPHV	NE	3014000001	3014999999
	HENKILÖV.KORV K/OPHV	NF	3015000001	3015999999
	RYHMÄVAK. KON./OPHV	NG	3016000001	3016999999
	IF RYHMÄELÄK K./OPHV	NH	3017000001	3017999999
	MOOTTORIAJ. KON/OPHV	NI	3018000001	3018999999
	VAHINKOVAK. KON/OPHV	NJ	3019000001	3019999999
	HENKILÖVAK. KON/OPHV	NK	3020000001	3020999999
	TAPATURMA KON./OPHV	NL	3021000001	3021999999
	KIINT.VUOKRAT K/OPHV	NM	3022000001	3022999999
	VSM KON./OPHV	NN	3023000001	3023999999
	MITTATURVA KON./OPHV	NO	3024000001	3024999999
	LAHTEVA RAHA L./OPHV	NP	3025000001	3025999999
	TULEVA RAHA L./OPHV	NQ	3026000001	3026999999
	TKV KON./OPHV	NR	3027000001	3027999999
	HK KORVAUS KON./OPHV	NS	3028000001	3028999999
	AULI KON./OPHV	NT	3029000001	3029999999
	RATTI KON./OPHV	NU	3030000001	3030999999
	RAKENNUSVIRHE K/OPHV	NV	3031000001	3031999999
	MATKAVAKUUTUS K/OPHV	NY	3033000001	3033999999
	KASKO KON./OPHV	OA	3034000001	3034999999
	ESINEVAK.YKS. K/OPHV	OB	3035000001	3035999999
	RESK.SAATAVAL.L/OPHV	OE	3038000001	3038999999
	YT KORVAUS KKP./OPHV	OF	3039000001	3039999999
	PERUUTUS/OPHV LIITT.	NZ	3100000001	3109999999

PLA-tositelajit

Kirjanpitosite	AB	3204000000	3204999999
Täsmäytyspääkirja	AC	3205000000	3205999999
Käyttöom.konversio	AK	3206000000	3206999999
Ratti Kkp.	C3	3208000000	3208999999
VSM Kkp.	C4	3209000000	3209999999
HK Korvaus Muis.	DC	3210000000	3210999999
EK Korvaus Muis.	DD	3211000000	3211999999
Manuaalipal. Muis.	DM	3212000000	3212999999
Auli Muis.	E1	3213000000	3213999999
Oiva Muis.	E2	3214000000	3214999999
Ratti Muis.	E3	3215000000	3215999999
Tuottoturva Muis.	E4	3216000000	3216999999
Mittaturva Muis.	E6	3217000000	3217999999
Ryhmävuutus Muis.	E7	3218000000	3218999999
Rakennusvirhe Muis.	E8	3219000000	3219999999
IF Ryhmäeläke Muis.	E9	3220000000	3220999999
Ratti Muis.	F3	3222000000	3222999999
VSM Muis.	F4	3223000000	3223999999
IF Ilm. eläke Muis.	F9	3224000000	3224999999
Asiamiehet	HA	3228000000	3228999999
Toimittajat - hyvät.	KG	3233000000	3233999999
Kiint.hall.järj.liit	KH	3234000000	3234999999
Toimittajat - lasku	KR	3238000000	3238999999
Kiint.sähkönliitt	KS	3239000000	3239999999
Laskut, IP,ulkopuoli	LB	3240000000	3240999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	Laji/toimintoj.kirj.	LT	3241000000	3241999999
	ML-liiitys	ML	3242000000	3242999999
	JV-Simmer Kon.(tulev	MS	3244000000	3244999999
	Ratti Kon.	N3	3245000000	3245999999
	IF ilm. eläk Kon.	N9	3246000000	3246999999
	EU Korvaus Kkp.	OG	3247000000	3247999999
	Henkiväk.korvau Kkp.	OH	3248000000	3248999999
	Tapaturma Kkp.	OI	3249000000	3249999999
	MA korvaus Kkp.	OJ	3250000000	3250999999
	Takaus.korvaus Kkp.	OK	3251000000	3251999999
	TKV Muis.	OM	3253000000	3253999999
	Moottoriajon. Muis.	ON	3254000000	3254999999
	Matkavakuutus Muis.	OP	3256000000	3256999999
	Vahinkovakuutus Muis	OQ	3257000000	3257999999
	Henkilövakuutus Muis	OR	3258000000	3258999999
	Tapaturma Muis.	OS	3259000000	3259999999
	Kasko Muis.	OT	3260000000	3260999999
	Ratti maksusop. Muis	OU	3261000000	3261999999
	Esineväk.yks. Muis.	OV	3262000000	3262999999
	Regressilask. Muis.	OY	3265000000	3265999999
	Tuleva raha Muis.	OZ	3266000000	3266999999
	Palkk. as.m.liitt.ja	P1	3267000000	3267999999
	MA korvaus Muis.	PB	3268000000	3268999999
	Henkiväk.korvau Muis	PD	3270000000	3270999999
	Tapaturma Muis.	PF	3271000000	3271999999
	YT Korvaus Muis.	PH	3273000000	3273999999
	JV-Simmer Muistio	PI	3274000000	3274999999
	MA korvaus Kon.	PJ	3275000000	3275999999
	Tapaturma Kon.	PL	3276000000	3276999999
	YT Korvaus Kon.	PN	3278000000	3278999999
	JV-Simmer Kon.(lähte	PO	3279000000	3279999999
	EU Korvaus Kon.	PS	3282000000	3282999999
	EK Korvaus Kon.	PT	3283000000	3283999999
	EK Korvaus Kkp.	QB	3290000000	3290999999
	Cross-company korot	QC	3291000000	3291999999
	EU korvaus muis.	QD	3292000000	3292999999
	SIJ/KTÖ JAKO	SK	3297000000	3297999999
	INV.TILAUSTEN PURKU	QE	3309000000	3309999999
	Tuototurva man. peruut	14	3310000000	3310999999
	Lainaturva man. peruut	15	3311000000	3311999999
	Mittaturva man. peruut	16	3312000000	3312999999
	Auli man. peruut	11	3313000000	3313999999
	ryhmävak man. peruut	17	3314000000	3314999999
	Rak.virhevak. man. peruut	18	3315000000	3315999999
	Oiva man. peruut	12	3316000000	3316999999
	Matkavak. man. peruut	1D	3319000000	3319999999
	Vahinkovak. man. peruut	1E	3320000000	3320999999
	M.ajoneuvovak. man. peruut	1A	3321000000	3321999999
	Henkilövak. man. peruut	1F	3322000000	3322999999
	Tapaturmavak. man. peruut	1G	3323000000	3323999999
	Kaskovak. man. peruut	1I	3324000000	3324999999
	Ratti man. peruut	13	3325000000	3325999999
	Ratti maksusop. man peruut	1J	3326000000	3326999999
	EK Korvaus man. peruut	19	3329000000	3329999999
	Ratti 2 man. peruut	1B	3330000000	3330999999
	JV-Simmer man peruut	1K	3332000000	3332999999
	JV-Simmer muist m pe	1S	3333000000	3333999999
	Korkki TA	QF	3334000000	3334999999
	Korkki YT	QG	3335000000	3335999999
	Korkki EU	QH	3336000000	3336999999
	Korkki EK	QI	3337000000	3337999999
	Korkki YA	QJ	3338000000	3338999999
	Korkki MK	QK	3339000000	3339999999
	Korkki manuaalitosite	QL	3340000000	3340999999
	KORKKI PV MANUAALITOS.	QM	3341000000	3341999999
	Flex maksutulo, koneellinen	K1	3342000000	3342999999
	Flex maksutulo, manuaalinen kirjaus	K2	3343000000	3343999999
	Flex korvaukset, koneellinen	K3	3344000000	3344999999
	Flex korvaukset, manuaalinen kirjaus	K4	3345000000	3345999999
	Flex manuaalinen peruuntuva	K5	3346000000	3346999999
	Flex Eurocenter korvaukset, koneellinen	K6	3347000000	3347999999
	Flex Eurocenter korvaukset, manuaalinen	K7	3348000000	3348999999
	EU KORVAUS PERUUTUS	QO	3349000000	3349999999
	DH koneellinen	QP	3350000000	3350999999
	DH Manuaalinen	QQ	3351000000	3351999999
	AXA muistiotositteet	QX	3352000000	3352999999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
500	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
501	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
502	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
503	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
504	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
505	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
506	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
507	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
508	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
509	MARKKATOSITEMUUNTO	TF	5000000001	5000999999
060	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
061	ELÄKEKASSA	TC	5060000001	5060999999
080	OP-LUOTOT	TD	5080000001	5080999999
610	ULTRA VALUUTANVAIHTO	TX	6100000001	6100999999
613	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
614	ZVS-MAKSUT/OKO	TH	6130000001	6130999999
620	FORSE	TI	6200000001	6200999999
621	SDD SEPA SUORAVELOITUS	RB	6210000001	6210999999
624	AQUARIUS/OKO	GP	6240000001	6240999999
625	VIEW/PÄIVITYKSET	TJ	6250000001	6250999999
628	DPS/OPTO-TAPAHTUMAT	RZ	6280000001	6280999999
638	DPS PÄIVITÄISET	KU	6380000001	6380999999
639	DPS TASEEN ULKOPUOL.	KV	6390000001	6390999999
640	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
641	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
642	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
643	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
644	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
645	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
646	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
647	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
648	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
649	LÄHTEVÄT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TO	6400000001	6400999999
653	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
654	TULEVAT MAKSUMÄÄRÄYKSET	TP	6530000001	6530999999
663	Ultra/ Henki Aquarius VIRO	KF	6630000001	6630999999
666	RPM (Rahanpesun estämisen keskeytyskirjaukset)	KX	6660000001	6660999999
667	RPM/EUR	RM	6670000001	6670999999
670	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
671	SETELICAUPAT	TR	6710000001	6710999999
672	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
673	VALUUTTAPÄÄKASSA	TR	6710000001	6710999999
674	BOND/REPO PÄIVITÄISET	TS	6740000001	6740999999
691	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
692	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
693	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
694	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
695	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
696	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
697	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
698	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
699	TOSITEMUUNTO (TOSMU)	TT	6910000001	6910999999
	TYÖASEMATOSITTEET	TY	9000000001	9099999999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9701600001	9701699999
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999 OT003/OTORP002
9900001	OTTOLAINAUS	BA	9900100001	9900199999
9900030	OVY:N LUOTTOVAKUUTUKSET	EJ	9900300001	9900309999
9900031	OVY:N KORVAUS&VARAUS	GE	9900310001	9900319999
9900032	ABASEC/OPSTOCK	GL	9900320001	9900329999
9900004	PANKKITAKAUS	BF	9900400001	9900499999 ATRR009
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET	BG	9900500001	9900599999 MGKR2005, MGKR2006
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET	BH	9900600001	9900699999 MGKR2001
9900007	SELVITETTÄVÄT ATK-VÄLITYKSET	BI	9900700001	9900799999 MGKR2002
9900008	PÄÄKIRJATAHAHTUMAT	BJ	9900800001	9900899999 MGKR2004
9900009	SAAPUNEET PIKASIRROT	BK	9900900001	9900999999 MGR5150
990010	POPS BRUTTOCLEARING 16.12.1997 ALKAEN	VF	9901000001	9901099999
9900005	LÄHETETYT ATK-VÄLITYKSET / OKO	EK	9901100001	9901199999
9900016	USKI ULKOM SHEKKIEN LUNASTUS	BQ	9901600001	9901699999 op:t, 7880: USLR610
9900018	MATKAVALUUTTA	BL	9901800001	9901899999 MAVRMTIK
990018	MATKAV. (MAVA) VIERAAT SEKIT JA MATKASEKIT	BL	9901800001	9901899999
9900019	MATKAVALUUTTA/AGIO	BM	9901900001	9901999999 MAVRATIK

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
990019	AGIOT (MAVA)	BM	9901900001	9901999999
9900021	OP:N TILIT OKOSSA	BS	9902100001	9902199999 PR002
9900006	SAAPUNEET ATK-VÄLITYKSET / OKO	EL	9902200001	9902299999
9900008	PÄÄKIRJATAPAHTUMAT / OKO	EM	9902300001	9902399999
9900026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999 MGKR2003
990026	LUNASTETUT OKON SEKIT	BV	9902600001	9902699999
990028	KAPULA PÄIVITT./OKO	GS	9902800001	9902899999
990029	KAPULA ARVOSTUS/OKO	GT	9902900001	9902999999
990030	ASLA/SIIRTYVÄT/OHMO	GD	9903000001	9903099999
990031	ASLA	VM	9903100001	9903199999
990032	ASLA / SIIRTYVÄT	VN / VO	9903200001	9903299999
990033	ASLA/OHMO	GC	9903300001	9903399999
9900035	POPS/LUNASTAMATTOMAT SEKIT YLI 10V	IG	9903500001	9903599999
990036	ELE PÄIVITÄISET VIENNIIT	JA	9903700001	9903799999
990037	ELE TAUP VIENNIIT	JB	9903800001	9903899999
990038	ELE PERUUTETTAVAT TILINPÄÄTÖSVIENNIIT	JC	9903900001	9903999999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9904200001	9904299999 BJER122
9900043	CLARITY, sisäinen ICT työ (ei peruutettava)	RD	9904300001	9904399999
9900050	PALKAT	BY	9905000001	9905099999 (***)
9900052	LOMAPALKKAVELAT	GV	9905200001	9905299999 (***)
990054	Banksyst kk/tp-päätös	JE	9905900001	9905999999
990055	Banksyst taseen ulkopuoliset (jos tarvitaan)	JI	9905500001	9905599999
990057	RJ PÄIVITÄISET	JF	9905700001	9905799999
990058	RJ SIIRTYVÄT	JG	9905800001	9905899999
9900060	VALUUTTATILIT	BZ	9906000001	9906099999
990060	VALUUTTAOTTOLAINAUS	BZ	9906000001	9906099999
9900061	VALUUTTATILIT / AGIOT	CA	9906100001	9906199999 DARRAGI/OVARP002
990061	VALUUTTAOTTOLAINAUS /AGIOT	CA	9906100001	9906199999
9900062	VALUUTTATILIT/SIIRTYVÄ KORKO	CB,CC	9906200001	9906299999 DARRASK/OVARP002
990062	VALUUTTAOTTOLAINAUS/SIIRTYVÄT ERÄT	CB / CC	9906200001	9906299999
9900063	LÄHTEVÄT ULKOMAAN MAKSUT	CD	9906300001	9906399999 LUMR124
990065	BLV TILINP. PYSYVÄ	JN	9906500001	9906599999
990066	BLV TP PERUUTETTAVA	JO	9906600001	9906699999
990068	BLT TILINP. PYSYVÄ	JQ	9906800001	9906899999
990069	BLT TP PERUUTETTAVA	JR	9906900001	9906999999
9900078	MAKSULIIKETILIN KATESIIRTO	EC	9907800001	9907899999 OKO/PR93
990078	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9907800001	9907899999
9900082	HALTIA VUOKRASAAMISET	EH	9908200001	9908299999
9520005	YIT-VUOKRAT	EH	9908200001	9908299999
677	KORVA/PÄIVITÄISET	CJ	9908300001	9908399999
678	KORVA/HINTAEROT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA-TAPAHTUMAT	CJ	9908300001	9908399999
9900083	KORVA PÄIVITÄISET	CJ	9908300001	9908399999
9900042	PLATINAJÄRJESTELMÄ	BW	9908400001	9908499999
9900086	OKO:N LAINAT	CM	9908600001	9908699999
990086	OKO:N LAINAT OP:LLE	CM	9908600001	9908699999
9900088	HALTIA VASTIKERESKONTRA	EF	9908800001	9908899999
9900089	HALTIA VASTEKESUORITUKSET	EI	9908900001	9908999999
9900091	MAKSULIIKE /ASLA	CN	9909100001	9909199999 ALARKP01 JA 13
9900092	ASLA/OHMO	GA	9909200001	9909299999
9900095	VILU/KOTIPANKKI	GG	9909500001	9909599999
990995	OKO:N KIRJAUSYHTEENVETO / OPTO	YN	9909950001	9909959999
9901001	OTTOLAINAUS/SIIR.KOR.PERUUTUS	BC	9910010001	9910019999 OT003/ OTORP003
991003	LOAN IQ/OKO	GN	9910030001	9910039999
991004	ANTO AGIO KIRJAUKSET JA PENNINPYÖRISTYKSET	YQ	9910040001	9910049999
991005	YPA LAINAT	YR	9910050001	9910059999
991006	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (eurot)	YS / YT	9910060001	9910069999
991048	YPA LAINAT SIIRTYVÄT (valuutat)	YS / YT	9910060001	9910069999
9901011	OTTOLAINAUS /SIIRTYVÄ KORKO	BB	9910110001	9910119999 OT003
9901013	ALS:N HOITOPALKKIOT	BN,BO	9910130001	9910139999 AMR830
9910002	ALS-JOLLA CAP PÄIVITÄISET	JJ	9910200001	9910209999
9901021	OPTO / SIIRTYVÄ KORKO	BT,BU	9910210001	9910219999 PR402
991024	YA VIRO AGIOT	RP	9910240001	9910249999
991025	YA VIRO PÄIVITÄISET	RJ	9910250001	9910259999
991026	YA VIRO SIIRTYVÄT	RO	9910260001	9910269999
991027	YA VIRO AA-PERUUTUKSET	RU	9910270001	9910279999
991034	YA LATVIA AGIOT	RR	9910340001	9910349999
991035	YA LATVIA PÄIVITÄISET	RK	9910350001	9910359999
991036	YA LATVIA SIIRTYVÄT	RQ	9910360001	9910369999
991037	YA LATVIA AA-PERUUTUKSET	RX	9910370001	9910379999
9901042	PLATINAJÄRJESTELMÄ/SIIRTYVÄ	BX,BR	9910420001	9910429999 BJER221
991044	YA LIETTUA AGIOT	RT	9910440001	9910449999
991045	YA LIETTUA PÄIVITÄISET	RL	9910450001	9910459999
991046	YA LIETTUA SIIRTYVÄT	RS	9910460001	9910469999
991047	YA LIETTUA AA-PERUUTUKSET	RY	9910470001	9910479999
	ALS:N HOITOPALK.PERU	BO	9910560001	9910569999
	OPTO/SIIR.KORKO PERU	BU	9910570001	9910579999

Sovellus- tosite *)	Nimi	Tosite- laji	Numerosarja alku	loppu
	BONUSJÄRJ.SIIR.PERUT	BR	9910580001	9910589999
	VAL.TIL.SIIR.KORK.PE	CC	9910590001	9910599999
	KORVA-TAP.SIIR.KOR.P	CL	9910600001	9910609999
	MAK.ASLA.SIIR.KOR.PE	CP	9910610001	9910619999
	OP:N LAINAT SIIRT.P.	CY	9910620001	9910629999
	ASLA / SIIRTYVÄT	VO	9910630001	9910639999
	OPTON KONEK.SIIRT:KO	XF	9910640001	9910649999
	YPA LAINAT SIIRTYVÄT	YT	9910650001	9910659999
	KATESIIRTO OTTO/OPTO	YB	9910660001	9910669999
9901083	KORVA-TAPAHTUMAT/SIIRT. KORKO	CK,CL	9910830001	9910839999
9901083	KORVA OSAKKEET /SIIRTYVÄT	CK,CL	9910830001	9910839999
990083	KORVA RM/ARVOSTUKSET	CK	9910830001	9910839999
991083	KORVA RM/ARVOST.PER.	CL	9910830001	9910839999
9901086	OKO:N LAINOJEN SIIRTYVÄT	CV	9910860001	9910869999
991086	OKO:N LAINAT OP:LLE / SIIRTYVÄT	CV / CY	9910860001	9910869999
9901091	MAKSULIIKE/ASLA /SIIRTYVÄ KORKO	CO,CP	9910910001	9910919999 ALARKP06 JA 07
9901093	ASLA/OHMO/SIIRTYVÄT	GB	9910930001	9910939999
991995	OPTON KONEKIELISET SIIRT.KOROT	XE / XF	9919950001	9919959999
9920002	ALS-JOLLA CAP TILINPÄÄTÖS	JK	9920020001	9920029999
9900202	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/OP-RAHASTO	IA	9920200001	9920299999
9900203	SRJ-PALKKIONPALAUTUSJAKSOTUS/SAAJAYHTIÖT	IB	9920300001	9920399999
9900205	OMISTAJAJÄSENREKISTERI	CT	9920500001	9920599999 JRER110
992100	PANKKITAKAUKSET	XI	9921000001	9921009999 PTKR3301
992101	PANKKITAKAUKSET / AGIOT	XJ	9921010001	9921019999
992102	HENKIVAKUUTUS	HV	9921020001	9921029999
9903001	SALDONSIIIRTO	Z1	9930010001	9930019999
9903001	SALDONSIIIRROT	Z1	9930010001	9930019999
9930002	ALS-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	JL	9930200001	9930209999
9940007	LJR OPA-SIIRROT	MX	9940700001	9940799999
9940008	LJR ERIKOISLAINAT	MD	9940080001	9940089999
9940104	LJR EFEKT.KORON HINTAERO	ME	9941040001	9941049999
9940105	LJR EFEKT.KORON HINTAERO PERUUTUS	MF	9941050001	9941059999
9940106	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP	MG	9941060001	9941069999
9940107	LJR ETUKÄTEEN MAKS.KOROT TP PERUUTUS	MH	9941070001	9941079999
9940108	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT	MI	9941080001	9941089999
9940109	LJR ERIK.LAINOJEN SIIRT. HOITOPALKKIOT PERUUTUS	MJ	9941090001	9941099999
9940110	LJR-JOLLA CAP PÄIVITÄISET	MM	9941100001	9941109999
9940112	LJR-JOLLA CAP ARVOSTUKSET	MN	9941120001	9941129999
9940114	LJR-JOLLA CAP TASEEN ULKOPUOLISET	MO	9941140001	9941149999
9940116	LJR-KALA PREEMIOT JA ARVOSTUKSET	MP	9941160001	9941169999
9940117	LJR-KALA ARVOSTUSTEN PERUUTUS	MR	9941170001	9941179999
9940120	LJR ARVONALENTUMISET	MU	9941200001	9941209999
9940121	LJR ARVONALENTUMISET PERUUTUS	MV	9941210001	9941219999
	PERUUTUS / KUMPPANIKOODIT	PK	9999970001	9999979999
	E-FLOW PERUUTUS	EP	9999980001	9999989999
	YLEINEN PERUUTUSTOSITE	PE	9999990001	9999999999

SAPin tositepäiväkirja, kuukausipäiväkirja ja SAPin Ostovelka- ja myyntisaamistilien päikkirja on arkistoitu InfoArchive -arkistointijärjestelmään.

*) Tositteet on joko laadittu konekielisenä tai tulostettu paperille ja ne säilytetään kansiossa tai arkistoituna REA-arkistointijärjestelmään

**) Raportit arkistoitu InfoArchive -arkistointijärjestelmään.

**) Raportit arkistoitu marraskuusta 2006 lähtien Aditron eArkistossa. Raporttien arkistointi 1.4.2020 alkaen Silta M-Files.

Rinnakkaisissa sovellustositenumeroissa lyhyemmät sovellustositenumerot ovat peräisin Intime-kirjanpitojärjestelmästä, pidemmät FMS-kirjanpitojärjestelmästä.

Jatkossa yksi sovellustositenumero kaikkien yritysten käyttöön (SAP kaikilla käytössä).

1. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus

Hämeenlinnassa

tammikuun 27 .päivänä 2022

 Jussi Savola

 Sari Nieminen

 Kyösti Arovuori

 Harri Frankberg

 Teija Lehto

 Ilkka Ruohola

 Mika Helin

2. Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Vuoden 2022 edustajiston kokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lain ja säännösten mukaisesti ja että hallintoneuvostolla ei ole Etelä-Hämeen Osuuspankin tilinpäätöksen eikä toimintakertomuksen johdosta huomautettavaa. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen esitykseen ylijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Hämeenlinnassa

helmikuun 3 .päivänä 2022

 Jouni Haajanen
 Hallintoneuvoston puheenjohtaja

 Matti Mikkola
 Hallintoneuvoston sihteeri

Tilintarkastajien merkintä suoritetusta tilintarkastuksesta

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Tampereella

helmikuun 15 .päivänä 2022

KPMG Oy Ab

Hannu Paunikallio
KHT

Tilintarkastuskertomus

Etelä-Hämeen Osuuspankin edustajistolle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Etelä-Hämeen Osuuspankin (y-tunnus 0152543-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia pankista niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emme ole suorittaneet pankille muita kuin tilintarkastuspalveluja.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arvioimme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIOIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT**

**KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

Saamiset asiakkailta – arvostus (tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetiedot 12, 14,17 ja 33c)

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 1 459 miljoonaa euroa, on Etelä-Hämeen Osuuspankin taseen merkittävin erä muodostaen 69 % taseen loppusummasta.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu OP Ryhmän käyttämiin laskentamalleihin sekä asiantuntija-arvioihin. Laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka koskevat erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyttä, vakuuksien arvostamista, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämistä.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivitetään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikehityksen, laskentaprosessin validoinnin ja kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja -vaatimusten perusteella.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.
- Olemme arvioineet luotonannon ohjeistuksen noudattamista, luottoriskien hallintaa sekä saamisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä periaatteita ja kontroleja.
- Olemme muodostaneet käsityksen OP Osuuskuntaan keskitettyjen antolainausprosessin osien sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan kontrolliympäristöstä keskitettyjä tarkastustoimenpiteitä hyödyntäen.
- Tarkastuksen keskeisimpiä osa-alueita ovat olleet merkittävimmät ECL-laskentaan liittyvät johdon harkintaa edellyttävät tekijät, vakuuksien arvostus, suurimmat asiakaskohtaiseen asiantuntija-arvioon perustuvan kassavirtapohjaisen ECL-menetelmän piirissä olevat vastuut, sekä koronaviruspandemian vaikutukset luottoriskiasemaan ja ECL-laskentaan.
- Lisäksi olemme arvioineet Etelä-Hämeen Osuuspankin saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan pankin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos pankki aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon pankin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä pankin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emopankki tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet osuuspankin edustajiston kokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2013 alkaen yhtäjaksoisesti 9 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Tampereella 15. helmikuuta 2022

KPMG OY AB

Hannu Paunikallio
KHT